

KWP
Rotterdams Talent

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2017

J. de Boom
P. van Wensveen
Risbo, Erasmus Universiteit

A. L. Roode
P. A. de Graaf
OBI, gemeente Rotterdam

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2017

J. de Boom

A.L. Roode

P. van Wensveen

P.A. de Graaf

Risbo, Erasmus Universiteit

OBI, gemeente Rotterdam

Risbo, Erasmus Universiteit

OBI, gemeente Rotterdam

April 2018

Inhoudsopgave

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2017	1
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ	5
1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking	7
1.3 Omvang groepen onderwijsvolgende en werkende jongeren	9
Hoofdstuk 2 Data en methode	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Gebruikte databestanden	13
Hoofdstuk 3 Basisonderwijs	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Leerlingen in het basisonderwijs	15
3.3 Leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs	19
3.4 Advies vervolgonderwijs	23
3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs	25
Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs	27
4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs	28
4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs	29
4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs	34
4.6 Doorstroom van vo gediplomeerden	37
4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo	38
Hoofdstuk 5 Mbo, hbo en wo	41
5.1 Inleiding	41
5.2 Deelnemers en studenten	41
5.3 Deelnemers mbo naar leerweg	42
5.4 Deelnemers mbo naar niveau	43
5.5 Deelnemers mbo naar sector	45
5.6 Diploma's mbo naar niveau	48
5.7 Doorstroom van mbo gediplomeerden	49
5.8 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo	51
Hoofdstuk 6 Arbeidsmarkt	53
6.1 Inleiding	53
6.2 Onderwijs naar de arbeidsmarkt	53

Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.....	59
Bijlage 2 Regeling Leerlinggewicht	61
Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3	63
Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4	71
Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5	83
Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6	93
Bijlage 7 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden	97
Bijlage 8 Sectorindeling in het MBO	99
Definities en afkortingen	103

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2017

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is een langjarig programma voor de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde ("Rotterdam Zuid") dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De voorliggende Basismonitor Onderwijs NPRZ beschrijft de ontwikkeling in de pijler 'onderwijs', waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. In deze tweede editie van de monitor wordt de onderwijspositie van de schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren gevolgd. Dit gebeurt met data uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) die via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar is en waarin personen in de tijd gevolgd kunnen worden. De gebieden die in de monitor vergeleken worden, zijn de zeven focuswijken¹, Rotterdam Zuid, overig Rotterdam, Rotterdam, de vier grote steden en Nederland.

Basisonderwijs

- In het basisonderwijs is er in elk van de gebieden sinds het schooljaar 2010/2011 een afname van het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs.
- Het aandeel gewichtleerlingen, gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders, neemt af. Maar ligt in Rotterdam Zuid en de focuswijken beduidend hoger dan in de andere gebieden.
- De individuele leerlingsscores in groep 8 van het regulier basisonderwijs op de Centrale Eindtoets liggen bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken duidelijk lager dan gemiddeld in de vier grote steden en in Nederland. In de afgelopen jaren is dit verschil voor Rotterdam Zuid kleiner geworden.
- De gemiddelde score op de IEP-toets is voor de leerlingen uit Rotterdam Zuid lager dan die gemiddeld in de vier grote steden en dan het landelijke gemiddelde.
- Het aandeel leerlingen met een hoge score op de Centrale Eindtoets stijgt in Rotterdam Zuid en de focuswijken. Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden is het verschil in het schooljaar 2015-2016 het kleinst (gemeten in procentpunten) van de laatste vier schooljaren.
- De schooladviezen aan groep 8 kinderen liggen bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken lager dan gemiddeld in de vier grote steden. In het

¹ De zeven focuswijken zijn de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof.

afgelopen jaar is er in tegenstelling tot de voorgaande schooljaren een daling in het aandeel adviezen 'tot en met vmbo-bl' en een stijging van het aandeel 'havo/vwo' adviezen.

- Het schoolverzuim is onder leerlingen van Rotterdam Zuid hoger dan onder leerlingen in overig Rotterdam. In het laatste schooljaar is het schoolverzuim in Rotterdam Zuid gedaald.

Voortgezet onderwijs

- Het aandeel leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) is de afgelopen jaren in Rotterdam Zuid op een vergelijkbaar niveau gebleven. In de focuswijken is er sprake van een lichte stijging. Onder mannen is het aandeel dat speciaal onderwijs volgt duidelijk groter dan onder vrouwen.
- In het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs zit bij leerlingen uit Rotterdam Zuid 27 procent op de havo of het vwo; gemiddeld in de vier grote steden is dit 45 procent. Het verschil werd in de periode 2013/2014 tot en met 2015/2016 iets kleiner, maar is in 2016/2017 weer iets groter geworden.
- Leerlingen uit Rotterdam Zuid volgen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs vaker dan gemiddeld een lagere opleiding dan hen geadviseerd werd door de basisschool. Vanaf het schooljaar 2014/2015 is een daling te zien van het percentage leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8.
- Het aandeel geslaagden en het gemiddelde cijfer dat wordt gehaald voor het centraal examen verschilt in Rotterdam Zuid niet of nauwelijks met het gemiddelde in de vier grote steden. Het aandeel leerlingen dat slaagt met een 7,5 of hoger is in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Van de leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een groter deel dan gemiddeld door naar een mbo-opleiding op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Ook de leerlingen met een havo- of vwo-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.

Mbo, hbo en wo

- De landelijke ontwikkeling is dat er minder mbo-ers en meer hbo-ers en wo-ers komen; dit is ook in Rotterdam Zuid en de focuswijken het geval.

- Het aandeel mbo-studenten uit Rotterdam Zuid dat de mbo-opleiding op niveau 4 volgt is kleiner dan gemiddeld in andere gebieden. Tegelijkertijd stijgt in alle gebieden het aandeel mbo-studenten op niveau 4.
- Van de mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het deel dat een studie volgt in de zorgsector in de afgelopen jaar gestegen. Onder de mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de zorgsector hoger dan het gemiddeld in de vier grote steden.
- Onder mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de sector techniek in de afgelopen twee jaar gestegen en in 2016/2017 nagenoeg op hetzelfde niveau als in de vier grote steden.
- Het aandeel mbo-studenten dat een opleiding doet in de richting vervoer, transport en logistiek is sinds het schooljaar 2008/2009 gestegen van 4,6 naar 10,6 procent in 2016/2017. Dit is flink hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (5,7 procent).
- In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het deel van de geslaagde mbo-ers dat doorstroomt naar een vervolgopleiding groter dan gemiddeld in de vier grote steden, behalve wanneer er een diploma op niveau 4 is behaald.
- Na een daling van het VSV-percentage in het mbo in de periode 2012/2013 tot en met 2014/2015 is er in het schooljaar 2015-2016 onder mbo-studenten uit de focuswijken sprake van een stijging.

Arbeidsmarkt

- Leerlingen die een diploma halen in het voortgezet onderwijs zijn het jaar erop voor het merendeel wederom onderwijsvolgend. De verschillen tussen de gebieden zijn beperkt.
- Studenten die een mbo-diploma op niveau 1 en 2 halen en wonen in Rotterdam Zuid, hebben minder vaak werk dan studenten uit andere gebieden. De studenten uit Rotterdam Zuid volgen relatief vaker weer onderwijs of behoren tot de groep die noch studeert, noch werkt.
- Onder de studenten die een mbo-diploma halen op 3 en 4 niveau, zijn er voor wat betreft werk en het volgen van onderwijs slechts kleine verschillen tussen de studenten uit Rotterdam Zuid en de studenten uit de vier grote steden.
- Geslaagden in het hbo en wo uit de focuswijken zijn het jaar erop iets vaker onderwijsvolgend dan studenten uit overig Rotterdam of de vier grote steden.
- Van de jongeren uit Rotterdam Zuid die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, volgt een kwart een jaar later weer onderwijs, 43 procent volgt na een jaar geen opleiding en heeft ook geen werk. Dit aandeel is iets hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.

- Geslaagde mbo-ers met een diploma op niveau 1 en 2 en in de richting techniek uit Rotterdam Zuid volgen na een jaar iets vaker weer onderwijs dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Mbo-geslaagden met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting zorg uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar ongeveer even vaak aan het werk in de bedrijfssector zorg als de mbo-geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden.
- Mbo-ers met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting techniek uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar ongeveer even vaak aan het werk in een 'technische bedrijfssector' als de geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden. Geslaagden die wonen in overig Rotterdam zijn iets vaker aan het werk in een 'technische bedrijfssector'.
- Onder degenen die een diploma hebben behaald op niveau mbo 3 en 4 in een richting overig, dus geen zorg en techniek, volgt een groter aandeel het jaar erop geen onderwijs en heeft geen werk. Onder degenen die wonen in de focuswijken en/of Rotterdam Zuid is dit aandeel iets hoger.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ

Rotterdam Zuid kent een stapeling van achterstanden op het gebied van scholing, werk en wonen. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) heeft als doel deze achterstanden in de komende decennia weg te werken zodat Rotterdam Zuid in 2030 op het niveau komt van de vier grote Nederlandse steden. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De Basismonitor Onderwijs NPRZ richt zich op de ontwikkeling in de pijler 'scholing' waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. Het verbeteren van de onderwijssituatie heeft naar verwachting ook een positief effect op de andere pijlers. Daarom wordt in de Basismonitor ook aandacht besteed aan de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. Dit is de derde editie van de monitor.

Een belangrijk onderdeel uit het uitvoeringsplan is het creëren van gebieden waarin kinderen en leerlingen beter en meer onderwijs krijgen: Children's Zone in de zeven zogeheten focuswijken. Scholen zijn 'het kloppend hart' in deze gebieden. Kinderen gaan op jongere leeftijd naar school, de scholen zijn langer open en bieden extra leertijd. Dit wordt aangevuld met praktische zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen door wijkteams en studenten, die werken volgens de frontlijnaanpak. Met deze praktische hulp voor gezinnen, een extra inzet op Nederlandse taal en algemene ontwikkeling, krijgen de kinderen een aanzet in de goede richting en vergroten zij daarmee naar verwachting hun kansen in het vervolgonderwijs en later op de arbeidsmarkt.

Om een indicatie te krijgen of de beleidsinterventies het gewenste effect sorteren, is het wenselijk om de resultaten van deze maatregelen zo goed mogelijk in kaart te brengen. Een belangrijke eerste stap in zo'n onderzoek is dat er brede informatie beschikbaar is over de doelgroep waarop de interventies zijn gericht: de (schoolgaande) jongeren. Dat kan door de schoolloopbaan van deze schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren te monitoren. Dat is het doel van deze monitor. De monitor baseert zich voornamelijk op data van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

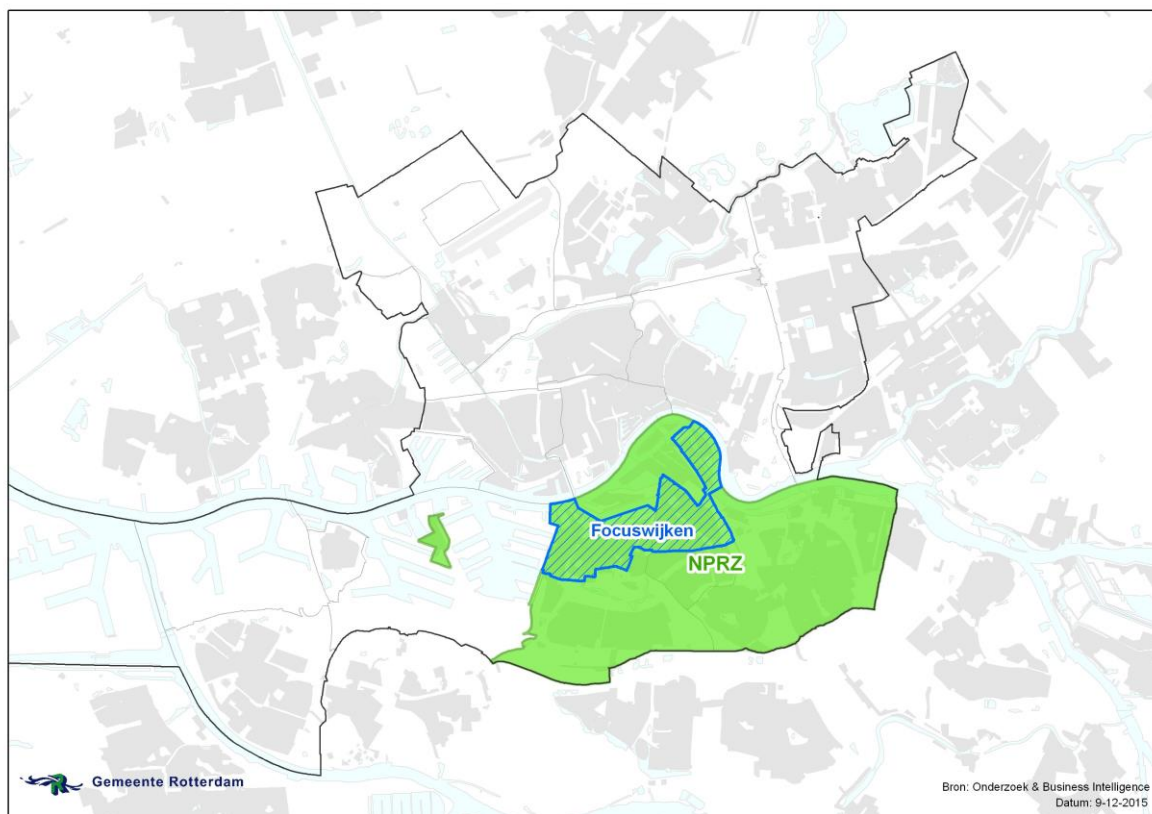
Na dit inleidende hoofdstuk gaan we in hoofdstuk 2 kort in op de onderzoeksmethoden, de gehanteerde definities en de beperkingen van het onderzoek. In de daarop volgende hoofdstukken 3 tot en met 5 staat de onderwijsloopbaan van kinderen op Zuid en in de focuswijken centraal. Hierbij worden vergelijkingen gemaakt met de onderwijsloopbanen van kinderen in de rest van Rotterdam, met de vier grote steden en Nederland. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op aantallen

leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Hoofdstuk 4 gaat in op het voortgezet onderwijs en in hoofdstuk 5 staat de onderwijsloopbaan in het mbo, hbo en wo centraal. Het uiteindelijke streven is om de gehele onderwijsloopbaan (de voor- en voerschoolse educatie, het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroeps- en hoger onderwijs) in kaart te brengen. Op dit moment is dat echter nog niet mogelijk. Zo beschikken we nog niet over gegevens over de deelname aan voor- en voerschoolse voorzieningen. Ook kunnen we nog geen uitspraken doen over eventuele achterstanden aan het begin en gedurende de loopbaan in het basisonderwijs omdat we niet beschikken over gegevens uit het Leerlingvolgsysteem naar woongebied. Hoofdstuk 6 van het rapport gaat ten slotte in op de overgang van onderwijs naar werk.

De geografische aanduidingen in deze rapportage hebben betrekking op het woongebied. Dat wil zeggen dat waar in de tabellen of figuren wordt gesproken over bijvoorbeeld de focuswijken of Rotterdam Zuid de analyses betrekking hebben op kinderen en/of jongeren die wonen in het betreffende gebied.

De resultaten worden gepresenteerd voor alle kinderen en/of jongeren in het onderwijs woonachtig in de betreffende gebieden. Daarnaast worden de resultaten ook uitgesplitst naar geslacht en etnische herkomst. Waar relevant wordt ook een onderverdeling gemaakt naar leeftijdsgroepen. Deze uitsplitsingen zijn in het algemeen opgenomen in een bijlage bij de betreffende hoofdstukken.

De zeven focuswijken zijn Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. In deze wijken zijn de achterstanden nog groter dan in de andere wijken van Rotterdam Zuid ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden. De focus van het NPRZ ligt daarom op deze zeven wijken. Dit betekent niet dat de andere wijken in Rotterdam Zuid geen aandacht krijgen. Voor deze wijken geldt ook dat achterstand onder de bewoners moet worden verkleind en dat moet worden voorkomen dat deze wijken een focuswijk worden. Zie figuur 1.1 voor een kaart van Rotterdam Zuid en de focuswijken.

Figuur 1.1 Het NPRZ gebied en de focuswijken

1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking

Voordat we uitgebreider ingaan op de stand van zaken in het onderwijs schetsen we aan de hand van enkele kernindicatoren uit diverse bronnen, de sociaaleconomische context van de diverse gebieden (tabel 1.1)².

² De tabel is overgenomen uit de voortgangsrapportage van NPRZ.

Tabel 1.1 Sociaaleconomische indicatoren bevolking

	Focuswijken	Rotterdam Zuid	Rotterdam	Vier grote steden	Nederland
Stand bevolking 1 januari (2017)	78.271	200.739	634.660	2.347.527	17.081.507
Percentage inwoners tot 23 jaar van totale bevolking (2017)	29,8%	27,5%	26,3%	26,0%	26,0%
Percentage één-ouder huishouden met tenminste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar op alle huishoudens met ten minste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar (1 jan. 2016)	37,2%	38,8%	33,0%	28,0%	18,6%
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen, gestandaardiseerd (2014)	€ 17.900	€ 20.100	€ 22.900	€ 24.600	€ 25.400
% huishoudens met een WWB-AO- of WW-uitkering (2014)	24%	21%	17%	15%	9%
% huishoudens met een WWB of WW-uitkering (2014)	19%	16%	13%	10%	6%
% huishoudens met een AO-uitkering (2014)	6%	5%	4%	4%	4%
% huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (2014)	31%	26%	22%	20%	12%
Werkzoekenden zonder baan in % van de potentiële beroepsbevolking 15 t/m 74 jaar (2017)	24%	21%	17%	10%	7%
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 110% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2014)	34%	31%	24%	20%	11%
% jongeren met startkwalificatie, 18 t/m 22 jaar (2017)	51%	50%	58%	x	x
% kinderen op de basisschool met laag opgeleide ouders (2016/2017)	28%	23%	18%	15%	9%
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2017)	51%	35%	24%	x	x
Gemiddelde WOZ-waarde van de woningen (2017)	€ 92.648	€ 117.375	€ 154.390	x	€ 216.000

Bronnen: CBS, OBI, UWV en DUO

In Rotterdam Zuid wonen op 1 januari 2017 tweehonderdduizend personen; bijna een derde deel van het inwonersaantal van geheel Rotterdam. Van deze bewoners uit Rotterdam Zuid wonen er bijna tachtigduizend in de zeven focuswijken. Ten opzichte van 2016 is er een groei van de bevolking in de focuswijken en op Zuid, net als in geheel Rotterdam.

Het aandeel kinderen en jongeren onder de 23 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan in Rotterdam, in de vier grote steden en Nederland. In de focuswijken is dit aandeel nog hoger. Het percentage één-oudergezinnen met een kind onder de 18 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

De indicatoren die de sociaaleconomische positie van huishoudens in kaart brengen, laten zien dat het gemiddelde huishoudinkomen in Rotterdam Zuid lager is dan in Rotterdam en nog lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel huishoudens met een uitkering is hoger en het aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden. De focuswijken scoren op deze indicatoren minder dan geheel Rotterdam Zuid. Ook het percentage niet-werkende werkzoekenden is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan gemiddeld in Rotterdam. In Rotterdam is dit hoger dan in de vier grote steden.

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat woont in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is in Rotterdam Zuid beduidend hoger dan

gemiddeld in Rotterdam en hoger dan in de vier grote steden. In de focuswijken is dit percentage nóg hoger. Het percentage jongeren dat een startkwalificatie heeft en geen opleiding meer volgt, is lager in Rotterdam Zuid en in de focuswijken dan gemiddeld in Rotterdam.

Het aandeel leerlingen in het basisonderwijs met laagopgeleide ouders is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan in gemiddeld in Rotterdam. In de vier grote steden en op landelijk niveau is dit percentage lager.

Kijkend naar de woningvoorraad in Rotterdam Zuid zien we een hoger percentage kwetsbare meergezinswoningen in Rotterdam Zuid dan gemiddeld in Rotterdam. In de focuswijken is zelfs de helft van de woningen kwetsbaar te noemen. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen in de focuswijken is lager dan in geheel Rotterdam Zuid, en in Rotterdam Zuid is deze lager dan gemiddeld in Rotterdam. De gemiddelde WOZ-waarde is landelijk hoger dan in Rotterdam.

1.3 Omvang groepen onderwijsvolgende en werkende jongeren

In Rotterdam wonen er op 1 oktober 2015 209 duizend jongeren in de leeftijdsgroep 0 tot en met 26 jaar. Hiervan wonen er bijna 68 duizend op Zuid, een derde deel van de jongeren in Rotterdam, en bijna 30 duizend in de focuswijken.

Tabel 1.2 Aantal jongeren per 1 oktober 2015 en groei t.o.v. oktober 2009

	0 t/m 3 jaar	to 2009	4 t/m 13 jaar	to 2009	14 t/m 17 jaar	to 2009	18 t/m 22 jaar	to 2009	23 t/m 26 jaar	to 2009	totaal 4 t/m 26 jaar	to 2009
Focuswijken	4.397	2%	9.271	-2%	3.684	-3%	5.963	-7%	6.363	5%	29.678	-1%
Rotterdam Zuid	10.517	7%	22.488	2%	8.672	-2%	12.851	-6%	13.286	5%	67.814	1%
overig Rotterdam	19.629	5%	43.625	2%	17.011	-2%	30.697	3%	30.263	7%	141.225	3%
Rotterdam	30.146	6%	66.113	2%	25.683	-2%	43.548	0%	43.549	7%	209.039	3%
G4	114.088	4%	243.495	8%	88.070	5%	161.800	4%	171.460	12%	778.913	7%
Nederland	696.113	-6%	1.903.974	-4%	817.200	2%	1.032.783	1%	866.900	9%	5.316.970	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Het aantal jongeren in de leeftijdsgroep 0 tot en met 26 jaar neemt in de focuswijken licht af en iets toe in Rotterdam Zuid. De afname in de focuswijken is er in de leeftijdsgroepen van 4 jaar tot 23 jaar, de jongste en de oudste leeftijdsgroepen nemen juist toe. In Rotterdam Zuid nemen de twee jongste leeftijdsgroepen en de oudste toe. In overig Rotterdam neemt alleen de leeftijdsgroep 14 tot en met 17 jaar af. In de vier grote steden groeien alle vijf de leeftijdsgroepen in aantal. Landelijk is er alleen in de twee jongste leeftijdsgroepen sprake van afname.

In de hierna volgende tabellen wordt weergegeven hoeveel van deze kinderen / jongeren onderwijsvolgend zijn, hoeveel jongeren werken en hoeveel jongeren noch onderwijs volgen noch werken. Omdat jongeren zowel een opleiding kunnen doen en daarnaast werken kunnen de aantallen niet worden opgeteld om te komen tot het totaal aantal in de bevolking.

Tabel 1.3 Onderwijsvolgend jongeren per 1 oktober 2015 en groei t.o.v. oktober 2009

	4 t/m 13 jaar	groei tov 2009	14 t/m 17 jaar	groei tov 2009	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 4 t/m 26 jaar	groei tov 2009
Focuswijken	9.271	-2%	3.634	-1%	3.932	-2%	1.961	29%	18.798	1%
Rotterdam Zuid	22.488	2%	8.525	-1%	8.372	-1%	3.884	17%	43.269	2%
overig Rotterdam	43.625	2%	16.671	-1%	22.070	8%	10.238	8%	92.604	3%
Rotterdam	66.113	2%	25.196	-1%	30.442	5%	14.122	11%	135.873	3%
G4	243.495	8%	85.315	6%	114.166	6%	57.895	12%	500.871	8%
Nederland	1.903.974	-4%	799.365	3%	700.913	4%	225.637	11%	3.629.889	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel 1.3 gaat over jongeren die op 1 oktober staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling in het bekostigd onderwijs.

In alle gebieden behalve landelijk, is er (enige) groei van de onderwijsvolgende jongeren in de leeftijdsgroep 4 tot en met 26 jaar. Echter het beeld binnen de verschillende leeftijdsgroepen is verschillend. Het aantal onderwijsvolgende kinderen in de leeftijdsgroep 4 tot en met 13 jaar is in alle gebieden behalve in de focuswijken en in Nederland gestegen in de periode van 1 oktober 2009 - 2015. Dit komt overeen met de bevolkingsontwikkeling. In Rotterdam is het aantal onderwijsvolgende jongeren in de leeftijdsgroep 14 tot en met 17 jaar in de focuswijken en in Rotterdam Zuid gedaald en in de rest van Rotterdam licht gedaald terwijl dit landelijk en gemiddeld in de vier grote steden is toegenomen. Het aantal onderwijsvolgende jongeren in de leeftijdsgroep 18 tot met 22 jaar is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken afgenomen terwijl het in overig Rotterdam, in de vier grote steden en Nederland is toegenomen. Echter de afname in de focuswijken en in Rotterdam Zuid is in verhouding kleiner dan de afname van de bevolking. Opmerkelijk is de toename van de aantallen onderwijsvolgende jongeren in de oudste leeftijdsgroep, 23 tot en met 26 jaar. In de focuswijken en daarop volgend in Rotterdam Zuid is de stijging in verhouding het grootst. De stijging is in verhouding groter dan de groei van de bevolking. Vermoedelijk heeft de economische crisis ervoor gezorgd dat jongeren langer een opleiding volgen of weer een opleiding zijn gaan doen.

Tabel 1.4 Werkende jongeren per oktober 2015* en groei t.o.v. oktober 2009

	14 t/m 17 jaar	groei tov 2009	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 14 t/m 26 jaar	groei tov 2009
Focuswijken	933	18%	3.090	-14%	3.914	-4%	7.937	-6%
Zuid	2.313	10%	6.761	-16%	8.442	-3%	17.516	-7%
Overig Rotterdam	4.832	4%	16.119	-8%	20.334	1%	41.285	-2%
Rotterdam	7.145	6%	22.880	-10%	28.776	0%	58.801	-4%
G4	24.718	8%	89.789	-2%	119.035	9%	233.542	5%
Nederland	282.358	2%	664.590	-5%	647.947	4%	1.594.895	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI, * voorlopige cijfers

De tabel werkende jongeren gaat over jongeren waarvan bekend is dat zij in oktober 2009 – 2015 inkomsten uit werk hebben. Meegeteld is al het betaald werk, dus ook het werk dat minder dan 12 uur per week betreft. Het gaat dus ook over jongeren met werk naast hun opleiding.

In de leeftijdsgroep 14 tot en met 26 jaar is het aantal werkende jongeren in de periode oktober 2009 -2015 in Rotterdam afgenomen. In de focuswijken en op Zuid is die afname groter dan in overig Rotterdam. In de vier grote steden is er gemiddeld genomen sprake van een stijging van het aantal werkende jongeren. Landelijk is er geen daling of stijging. Kijken we naar de drie onderscheiden leeftijdsgroepen dan zien we dat in de leeftijdsgroep 14 tot en met 17 jaar het aantal jongeren met werk is gestegen, in de focuswijken en op Zuid het meest. Dat terwijl in de focuswijken en op Zuid deze leeftijdsgroep is afgenomen. Uit de Rotterdamse arbeidsmarktanalyse weten we dat ten gevolge van de economische crisis het aantal kleine banen met een flexibel karakter is toegenomen onder jongeren.

Het aantal werkende jongeren in de leeftijdsgroep 18 tot en met 22 jaar is in alle gebieden juist afgenomen, in de focuswijken en op Zuid meer dan in de andere gebieden. De afname is groter dan de afname van het totaal aantal jongeren in deze leeftijdsgroep. Afname van het aantal werkende jongeren in de oudste leeftijdsgroep is er ook in de focuswijken en op Zuid. Dit terwijl het aantal jongeren in deze leeftijdsgroep in beide gebieden is gegroeid. In overig Rotterdam is er een beperkte toename. In de vier grote steden en in Nederland is de toename groter.

Het lijkt erop de jongeren wonend op Zuid en dus ook in de focuswijken harder zijn getroffen door de economische crisis.

Tabel 1.5 Onderwijsvolgende en werkende jongeren per 1 oktober 2015* en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei tov 2009
Focuswijken	2.001	-9%	1.096	13%	3.097	-2%
Zuid	4.371	-9%	2.197	4%	6.568	-5%
Overig Rotterdam	11.702	0%	6.060	-1%	17.762	0%
Rotterdam	16.073	-2%	8.257	0%	24.330	-1%
G4	64.370	3%	36.141	6%	100.511	4%
Nederland	443.175	-1%	146.877	4%	590.052	1%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI, * voorlopig cijfer

In tabel 1.5 worden de jongeren weergegeven die onderwijs volgen én werken. In de tabel is zichtbaar dat er in de focuswijken en in Rotterdam Zuid een afname is van het aantal jongeren in de leeftijdsgroep 18 tot en met 22 jaar die onderwijs volgen én werken. Echter, ook het totaal aantal jongeren in deze leeftijdsgroep neemt af in de focuswijken en in Rotterdam Zuid, alleen is de afname van de jongeren in het onderwijs én op de arbeidsmarkt iets groter. In overig Rotterdam blijft het aantal jongeren dat onderwijs volgt én werkt stabiel. In de vier grote steden is er sprake van een toename, landelijk een lichte afname.

In de leeftijdsgroep 23 tot en met 26 jaar is in alle gebieden sprake van een toename van het aantal jongeren dat onderwijs volgt én werkt, behalve in overig Rotterdam en daarmee ook in geheel Rotterdam. Echter de groei van het totaal aantal jongeren in deze leeftijdsgroep is in alle gebieden groter, behalve in de focuswijken.

Tabel 1.6 Geen onderwijsvolgende en niet werkende jongeren per 1 oktober 2015* en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei tov 2009
Focuswijken	942	-5%	1.584	10%	2.526	4%
Zuid	2.089	6%	3.157	16%	5.246	11%
Overig Rotterdam	4.210	18%	5.751	22%	9.961	20%
Rotterdam	6.299	14%	8.908	19%	15.207	17%
G4	22.215	17%	30.671	20%	52.886	19%
Nederland	110.455	18%	140.193	29%	250.648	24%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI, voorlopig cijfer

In tabel 1.6 zijn de aantallen jongeren opgenomen die geen onderwijs volgen en niet werken. Jongeren tot 18 jaar zijn leerplichtig en zijn daarom niet opgenomen in de tabel. De groeipercentages laten een flinke toename zien van het aantal jongeren dat geen onderwijs volgt en/of werkt. Opvallend is dat deze toenames in de focuswijken en in Rotterdam Zuid minder groot zijn dan in overig Rotterdam, gemiddeld in de vier grote steden en in Nederland. Dit lijkt gunstig ware het niet dat de aandelen jongeren in de leeftijdsgroep 18 tot en met 26 jaar die geen onderwijs volgen en niet werken in de focuswijken en in Rotterdam Zuid aanzienlijk hoger zijn dan in de andere gebieden. Op 1 oktober 2015 is dit in de focuswijken en in Rotterdam Zuid 20 procent. In de vier grote steden is dit gemiddeld genomen lager, 16 procent net als in overig Rotterdam. Landelijk ligt dit percentage op 13 procent.

Hoofdstuk 2 Data en methode

2.1 Inleiding

Voor de Basismonitor Onderwijs wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CvB beschikt onder de noemer 'Sociaal Statistisch Bestand' (SSB) over een groot aantal databestanden. Zo is er bijvoorbeeld een registratie van alle personen die in de periode 1995-2016 in het bevolkingsregister (de BRP, voorheen GBA) geregistreerd staan (of hebben gestaan) aanwezig en zijn bestanden beschikbaar waarin onderwijsgegevens en gegevens over de arbeidsmarktpositie van alle personen staan geregistreerd. Al deze bestanden zijn op persoonsniveau via unieke persoonsgebonden sleutels te koppelen aan het bevolkingsregister. Daarmee is het mogelijk een beeld te schetsen van de onderwijs- en arbeidsmarktpositie van alle in het bevolkingsregister opgenomen personen op een bepaald moment en is het ook mogelijk om deze situatie per persoon in de tijd te volgen. Omdat de gegevens voor alle personen in Nederland beschikbaar zijn kunnen de leerlingen ook als zij uit Rotterdam naar een andere Nederlandse gemeente verhuizen, worden gevolgd. Omgekeerd kan de loopbaan van leerlingen die hun schoolcarrière elders in Nederland zijn begonnen in kaart worden gebracht.

2.2 Gebruikte databestanden

Om de voor deze Basismonitor noodzakelijke analyses te kunnen verrichten, is een omvangrijk aantal databestanden nodig. Enerzijds omdat elk van de bestanden slechts een beperkt aantal variabelen omvat en er dan veel verschillende bestanden nodig zijn. Anderzijds omdat een deel van de bestanden gegevens over één jaar bevatten en voor de monitor gegevens over meerdere jaren nodig zijn. Er zijn bijvoorbeeld bestanden nodig die een beeld geven van de persoonskenmerken en daarnaast bestanden die de onderwijssituatie en de onderwijsloopbaan in beeld brengen. Ten derde zijn er bestanden nodig die inzicht geven in de positie op de arbeidsmarkt na afronding van het onderwijs; het gaat dan om bestanden die betrekking hebben op de arbeids- en uitkeringssituatie. In bijlage 7 is een overzicht opgenomen van de gebruikte bestanden.

Hoofdstuk 3 Basisonderwijs

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op aantallen leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs en de ontwikkeling die zich hierin in de afgelopen jaren heeft voorgedaan. Vervolgens wordt aandacht besteed aan het niveau van leerlingen aan het eind van de basisschool. We kijken daarvoor naar de scores van leerlingen op de Centrale Eindtoets en het advies voor vervolgonderwijs van de leerkracht. Ook hierbij kijken we naar de ontwikkeling in de afgelopen jaren.

3.2 Leerlingen in het basisonderwijs

In de tabel 3.1 wordt een overzicht gegeven van de verdeling van leerlingen in het basisonderwijs. Er wordt een onderscheid gemaakt in drie groepen, het reguliere basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. De speciale scholen zijn bedoeld voor basis- en voortgezet onderwijs aan leerlingen met een functiebeperking. Het gaat hier om kinderen met een visuele, auditieve of lichamelijke handicap. Daarnaast bieden deze scholen plaats aan zeer moeilijk lerende of moeilijk opvoedbare kinderen en langdurig zieken. In bijlage 1 wordt het verschil tussen het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs verder toegelicht.

Tabel 3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs, naar type en woongebied in 2015/2016³

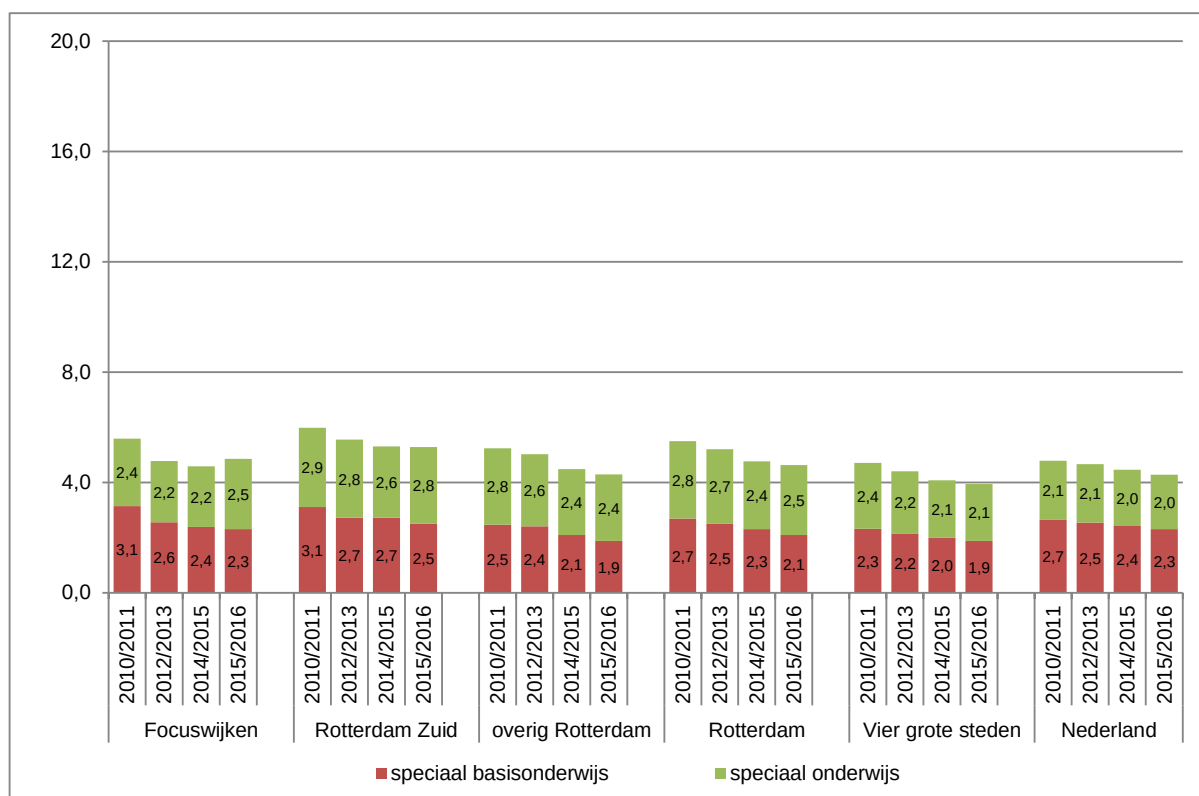
	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs	7.258	95,1%	17.438	94,7%	33.765	95,7%	51.203	95,4%	188.353	96,1%	1.433.897	95,7%
Speciaal basisonderwijs	176	2,3%	460	2,5%	662	1,9%	1.122	2,1%	3.694	1,9%	34.560	2,3%
Speciaal onderwijs	194	2,5%	512	2,8%	850	2,4%	1.362	2,5%	4.037	2,1%	29.552	2,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de basisschoolleerlingen die in Rotterdam Zuid wonen, volgt 2,5 procent speciaal basisonderwijs. Dat is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (1,9 procent) en in geheel Rotterdam (2,1 procent). In de focuswijken is het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs vergelijkbaar, met 2,3 procent ook iets lager. Het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs ligt voor Rotterdam Zuid op 2,8 procent. Dit is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (2,1 procent) en iets hoger dan het gemiddelde in Rotterdam (2,5 procent). In de focuswijken is het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs eveneens 2,5 procent.

³ Voor 2016/2017 zijn wel al tellingen beschikbaar. De gegevens over adviezen en eindtoetsscores zijn nog niet bekend. Voor een eenduidig beeld wordt daarom in alle tabellen en figuren in dit hoofdstuk het schooljaar 2015/2016 als meest recente jaar opgenomen.

In figuur 3.1 is de ontwikkeling van de deelname in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs voor de hele basisschool in de afgelopen jaren weergegeven. In alle onderscheiden gebieden is een daling te zien in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs ten opzichte van het schooljaar 2010/2011. Echter in de schooljaar 2015/2016 is het aandeel leerlingen op speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs tezamen in Rotterdam Zuid en ook in de focuswijken niet gedaald ten opzichte van het voorgaande schooljaar. In de andere gebieden is er sprake van een lichte daling.

Figuur 3.1 Percentage leerlingen in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in groep 8

Gedurende de basisschoolperiode kunnen kinderen worden overgeplaatst van het basisonderwijs naar het speciaal basisonderwijs en vice versa. In tabel 3.2 is naast de situatie voor alle kinderen in het basisonderwijs ook de verhouding in groep 8 opgenomen. Hier is te zien dat het aandeel in speciaal basisonderwijs in groep 8 hoger is dan gemiddeld over alle groepen. Het speciaal onderwijs is niet in verdeling in groep 8 opgenomen. Voor de kinderen in het speciaal onderwijs wordt geen onderscheid naar leerjaar gemaakt, daarin is sprake van verblijfsjaren.

Tabel 3.2 Leerlingen in het speciaal basisonderwijs in groep 8 naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
In groep 8, zonder speciaal onderwijs 2015/2016												
basisonderwijs	842	93,6%	1.977	93,2%	3.846	94,6%	5.823	94,1%	21.352	95,3%	182.690	95,4%
speciaal basisonderwijs	58	6,4%	145	6,8%	221	5,4%	366	5,9%	1.043	4,7%	8.715	4,6%
Aandeel in speciaal basisonderwijs in groep 8												
2010/2011	54	6,1%	132	6,4%	293	7,2%	425	7,0%	1.273	6,0%	10.673	5,3%
2011/2012	63	7,2%	137	6,5%	318	7,5%	455	7,2%	1.311	6,0%	10.846	5,3%
2012/2013	57	6,5%	138	6,7%	324	7,8%	462	7,4%	1.240	5,6%	10.480	5,1%
2013/2014	45	5,5%	135	6,9%	271	6,4%	406	6,6%	1.177	5,3%	9.507	4,7%
2014/2015	54	6,5%	146	7,3%	264	6,3%	410	6,6%	1.148	5,2%	9.291	4,7%
2015/2016	58	6,4%	145	6,8%	221	5,4%	366	5,9%	1.043	4,7%	8.715	4,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Ook in groep 8 is er een verschil in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in Rotterdam Zuid in vergelijking met het gemiddelde in de vier grote steden. In Rotterdam Zuid is de deelname met 6,8 procent hoger dan gemiddeld in vier grote steden (4,7 procent). De deelname in Rotterdam Zuid is iets hoger dan het gemiddelde in Rotterdam (5,9 procent). In de focuswijken is het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs (6,4 procent) iets lager dan gemiddeld in Rotterdam Zuid, en iets hoger dan het gemiddelde in Rotterdam.

In de afgelopen jaren is het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in groep 8 in Rotterdam Zuid iets toegenomen, van 6,4 procent in 2010/2011 tot 7,3 procent in 2014/2015. In het schooljaar 2015/2016 neemt het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs echter iets af. In vier grote steden tezamen en in Rotterdam is er al langer sprake van een afname, in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs.

Gewichtleerlingen

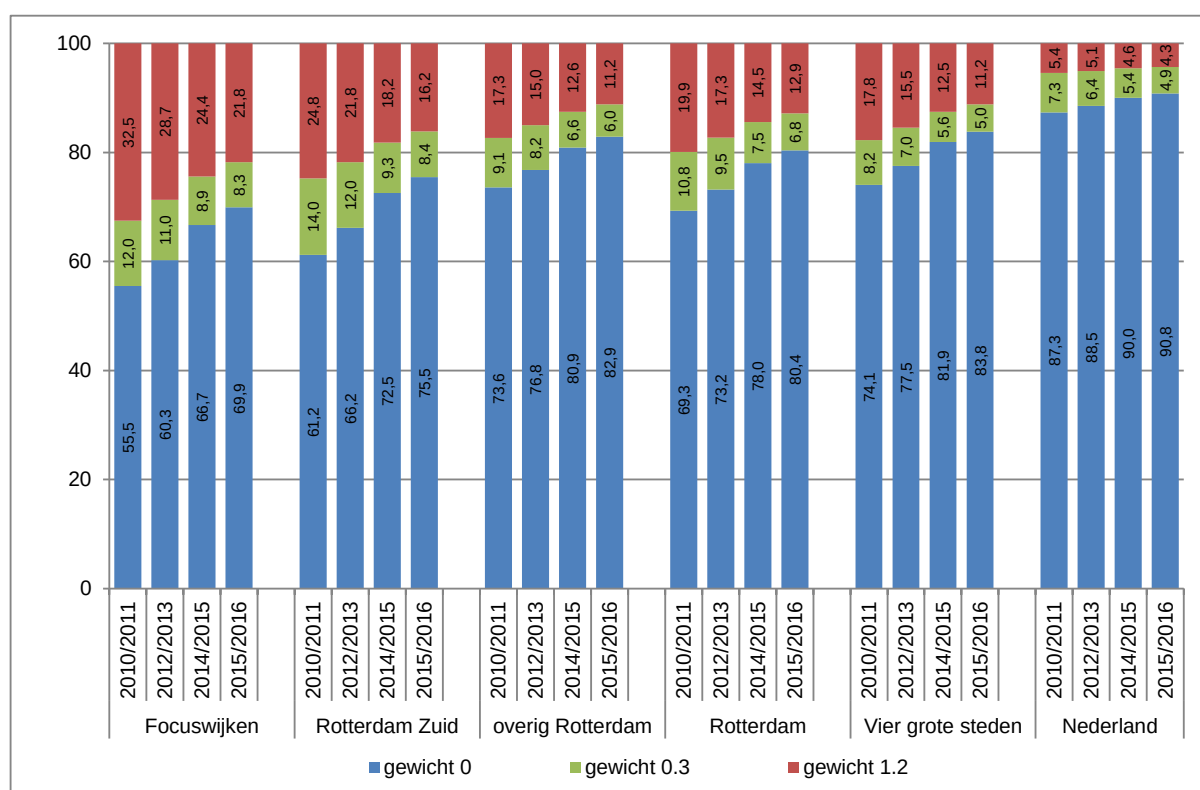
Het Ministerie van Onderwijs hanteert het aandeel gewichtleerlingen om een basisschool al dan niet extra middelen ter beschikking te stellen. Aan ouders met een lage opleiding wordt een gewichtsscore toegekend. Het gewicht wordt vastgesteld op het moment van inschrijven op een school en verandert niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht hebben. Het leerlinggewicht kan de waarde 0, 0.3 of 1.2 hebben. In bijlage 2 is regeling voor het bepalen van de gewichten opgenomen.

Tabel 3.3 Gewichtleerlingen in het basisonderwijs, naar woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Leerlinggewicht												
gewicht 0	5.074	69,9%	13.161	75,5%	27.984	82,9%	41.145	80,4%	157.820	83,8%	1.302.237	90,8%
gewicht 0.3	600	8,3%	1.456	8,4%	2.010	6,0%	3.466	6,8%	9.477	5,0%	69.638	4,9%
gewicht 1.2	1.584	21,8%	2.818	16,2%	3.769	11,2%	6.587	12,9%	21.049	11,2%	61.835	4,3%
Leerlinggewicht in groep 8												
gewicht 0	530	62,9%	1.376	69,6%	3.056	79,5%	4.432	76,1%	17.036	79,8%	164.301	89,9%
gewicht 0.3	73	8,7%	199	10,1%	240	6,2%	439	7,5%	1.224	5,7%	9.961	5,5%
gewicht 1.2	239	28,4%	402	20,3%	550	14,3%	952	16,3%	3.092	14,5%	8.431	4,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gewichtleerlingen, gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders is in Rotterdam Zuid en de focuswijken beduidend hoger dan gemiddeld in de andere gebieden. Het verschil is vooral te zien in het aandeel leerlingen met een leerlinggewicht van 1.2. In de focuswijken is dit twee keer groter dan gemiddeld in de vier grote steden en ruim vijf keer zo groot als gemiddeld in Nederland en in Rotterdam Zuid het anderhalf groter dan gemiddeld in de vier grote steden en bijna vier keer zo groot als gemiddeld in Nederland. In figuur 3.2 is te zien dat het aandeel gewichtleerlingen in de afgelopen jaren afneemt. In Rotterdam Zuid is het percentage gewichtleerlingen sinds 2010/2011 gedaald van 38,8 procent naar 24,5 procent.

Figuur 3.2 Percentage leerlingen naar leerlinggewicht, naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

3.3 Leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs

In deze paragraaf wordt ingegaan op de leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs. Het uiteindelijke streven is om de prestaties van leerlingen gedurende hun loopbaan in het basisonderwijs te volgen. Op dit moment is dat echter nog niet mogelijk, omdat de gegevens uit het Leerlingvolgsysteem niet beschikbaar zijn voor het onderzoek. Deze gegevens worden niet systematisch geregistreerd bij DUO.⁴ De prestaties van leerlingen in het basisonderwijs worden in dit hoofdstuk daarom vooralsnog alleen afgemeten aan de scores van de leerlingen die in groep 8 van het regulier basisonderwijs een score hebben voor de Centrale Eindtoets. In de schooljaren voor 2015/2016 maakte 80 tot 90 procent van de leerlingen in groep 8 van de basisschool wonend op Zuid, de Centrale Eindtoets. Echter in het schooljaar 2015/2016 is dit scherp gedaald naar 66 procent. Andere eindtoetsen zoals IEP (ICE Eindevaluatie Primair onderwijs) en Route 8, worden in verhouding vaker gebruikt dan voorheen. In tabel 3.4 is het aandeel leerlingen groep 8 dat een eindtoets maakt opgenomen. Voor de voorgaande jaren is daarbij het percentage van de leerlingen in groep 8 dat deelnam aan de Centrale Eindtoets (voorheen de Cito eindtoets) vermeld. Voor het schooljaar 2015/2016 is ook het deelnamepercentage aan de IEP eindtoets en de eindtoets ROUTE 8 opgenomen. In bijlage 3 (tabel b3.4) zijn de scores en de aantallen deelnemers aan deze toetsen opgenomen. Hier is te zien dat het aandeel leerlingen dat de Centrale Eindtoets maakt zowel in Rotterdam Zuid als in de focuswijken in het laatste schooljaar duidelijk is afgenomen. De afname is groter dan in de rest van Rotterdam en ook groter dan in de vier grote steden tezamen. In deze editie van de basismonitor richten we ons nog met name op de uitkomsten van de Centrale Eindtoets basisonderwijs.

Tabel 3.4 Deelname aan de Eindtoets in groep 8, 2009/2010 tot en met 2015/2016 naar woongebied

	Focuswijken %	Rotterdam Zuid %	Overig Rotterdam %	Rotterdam %	Vier grote steden %	Nederland %
Centrale Eindtoets						
2009/2010	85%	81%	80%	81%	81%	73%
2010/2011	88%	86%	78%	80%	81%	74%
2011/2012	89%	85%	84%	84%	83%	76%
2012/2013	90%	89%	88%	88%	87%	80%
2013/2014	88%	85%	87%	87%	86%	80%
2014/2015	84%	80%	90%	86%	85%	82%
2015/2016	66%	67%	85%	79%	79%	72%
IEP-eindtoets						
2015/2016	25%	25%	8%	14%	11%	16%
eindtoets ROUTE 8						
2015/2016	.	1%	0%	1%	3%	7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

⁴ Het traject waarbij de toetsgegevens van het LVS door het CED gestandaardiseerd toe te voegen aan de onderzoeksbestanden bij het CBS is vanwege privacy-overwegingen vooralsnog stil gelegd. Een ander lopend initiatief is het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs waar mogelijk LVS-toetsgegevens via de CBS-route worden ontsloten. Voor dit onderzoek is er wellicht de mogelijkheid om in de toekomst hierbij aan te sluiten.

De Centrale Eindtoets en de andere toetsen zijn gebaseerd op de leerstof die leerlingen in het basisonderwijs krijgen aangeboden en worden onder meer gebruikt om aanvullende, objectieve informatie te krijgen over de potentiële mogelijkheden van leerlingen in het vervolgonderwijs. De CBS-bestanden bevatten ook een beperkt aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs die een score hebben op de Centrale Eindtoets én leerlingen die in een ander leerjaar dan leerjaar 8 een score hebben op de Centrale Eindtoets. Deze beide groepen zijn (vooralsnog) niet in de analyses opgenomen.

De scores zijn weergegeven als gemiddelden per woongebied van de leerlingen. Om een goed beeld te krijgen van de kinderen die in deze gebieden wonen is gebruik gemaakt van de individuele leerlingsscores.

Tabel 3.5 Score Eindtoets in groep 8, 2009/2010 tot en met 2015/2016 naar woongebied

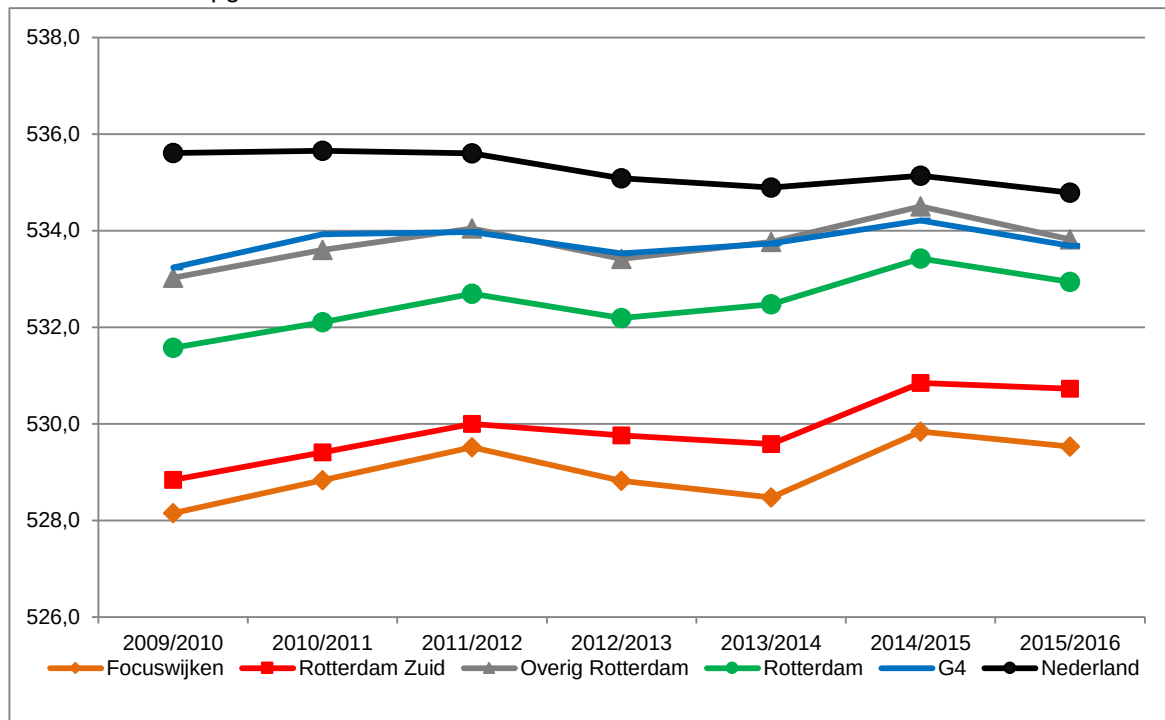
	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	Score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets												
2009/2010	680	528,2	1.523	528,8	2.881	533,0	4.404	531,6	15.282	533,2	131.172	535,6
2010/2011	737	528,8	1.666	529,4	3.006	533,6	4.672	532,1	16.346	533,9	138.583	535,7
2011/2012	724	529,5	1.668	530,0	3.317	534,0	4.985	532,7	17.013	534,0	145.246	535,6
2012/2013	741	528,8	1.710	529,8	3.388	533,4	5.098	532,2	18.003	533,5	152.161	535,1
2013/2014	676	528,5	1.549	529,6	3.465	533,8	5.014	532,5	18.119	533,7	151.060	534,9
2014/2015	657	529,8	1.473	530,8	3.520	534,5	4.993	533,4	18.021	534,2	153.696	535,1
2015/2016	556	529,5	1.333	530,7	3.348	533,8	4.681	532,9	16.986	533,7	133.603	534,8
IEP-eindtoets												
2015/2016	210	77,9	489	77,5	304	76,4	793	77,1	2.352	78,4	29.945	79,9
eindtoets ROUTE 8												
2015/2016	x	.	18	180,3	12	214,2	30	193,9	710	207,2	12.686	201,4

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De gemiddelde score op de Centrale Eindtoets in de focuswijken is in elk van de in de tabel opgenomen schooljaren lager dan het gemiddelde in Rotterdam Zuid. De score van de leerlingen uit Rotterdam Zuid is weer lager dan het Rotterdams gemiddelde, terwijl Rotterdam steeds gemiddeld lager scoort dan het gemiddelde in de vier grote steden en in Nederland.

De gemiddelde score op de IEP-toets van de leerlingen wonend in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in overig Rotterdam, maar lager dan het gemiddelde in de vier grote steden. Het aantal leerlingen dat de eindtoets ROUTE 8 heeft gemaakt is in Rotterdam (Zuid) klein.

In het vervolg van deze paragraaf wordt alleen gekeken naar de Centrale Eindtoets. In de volgende editie van de monitor zal, als er meer gegevens van andere toetsen beschikbaar zijn, ook de ontwikkeling van de scores op deze toetsen worden opgenomen.

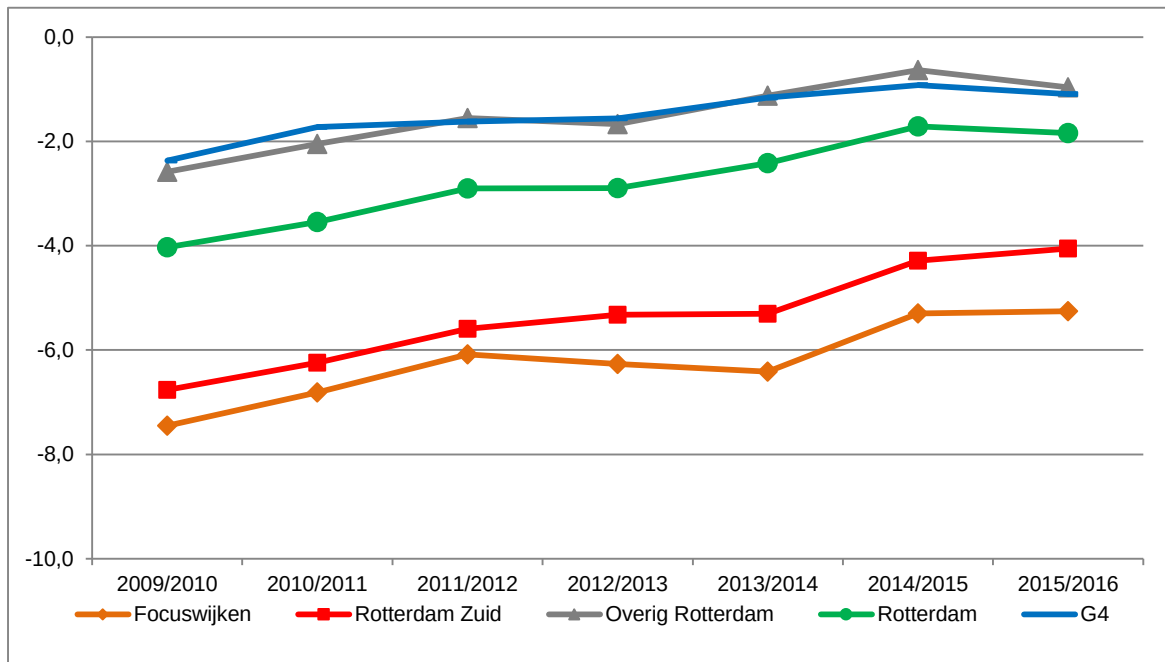
Figuur 3.3 Score Centrale Eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bij het beoordelen van de ontwikkeling van de gemiddelde scores op de Centrale Eindtoets is het aan te bevelen de scores te relateren aan de landelijke score. De toets kan, hoewel die is gestandaardiseerd, per jaar enigszins verschillen waardoor de scores per jaar kunnen fluctueren. Een goede maatstaf voor de ontwikkeling van de gemiddelde score in een gebied ten opzichte van de landelijke score is daarom het verschil tussen de scores. Een ander aspect waarmee rekening gehouden moet worden, is de invoering van de papieren niveautoets in 2013. De niveautoets is de Centrale Eindtoets voor zwakkere leerlingen. Deze toets bestond al voor 2013 maar is sindsdien ook op papier beschikbaar. Volgens Cito heeft dit geleid tot een grotere deelname van zwakkere leerlingen. Het aandeel niveautoets steeg van 3 procent in 2011/2012 naar 15 procent in 2012/2013. Dit kan de reden zijn waarom in schooljaar 2012/2013 de scores lager zijn dan in het schooljaar ervoor. Het is evident dat in gebieden waar in verhouding meer zwakkere leerlingen wonen, de gemiddelde score meer is gedaald.

Het verschil met het landelijke gemiddelde in de gemiddelde score van de Centrale Eindtoets is sinds het schooljaar 2009/2010 in Rotterdam en de vier grote steden kleiner geworden; zie figuur 3.4. Ook het gemiddelde van Rotterdam Zuid verschilt steeds minder van het landelijke. Vooral in de laatste twee jaar is het verschil kleiner

geworden. Ook in de focuswijken is het verschil verkleind ten opzichte van het landelijk gemiddelde, het afgelopen jaar is het verschil niet veranderd.

Figuur 3.4 Verskil ten opzichte van het Nederlands gemiddelde score op de Centrale Eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de volgende tabellen wordt ingegaan op de leerlingen met een hoge score op de Centrale Eindtoets. In het NPRZ is de aandacht voor excellent onderwijs en het ontsluiten van verscholen talent een van de belangrijkste aandachtspunten. De score op de Centrale Eindtoets loopt van 500 tot en met 550. In tabel 3.5 zijn twee indelingen gemaakt voor de hoog scorende leerlingen. Eerst zijn de leerlingen met een score van 541 tot en met 545 en van 546 tot en met de maximum score van 550 opgenomen. Vervolgens is het aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 vermeld, in de vierde regel staat het aandeel leerlingen met de maximumscore van 550.

Tabel 3.6 Hoge scores Centrale Eindtoets basisonderwijs in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
score 541-545	79	14,2%	206	15,5%	529	15,8%	735	15,7%	2.893	17,0%	23.488	17,6%
score 546-550	45	8,1%	134	10,1%	506	15,1%	640	13,7%	2.605	15,3%	20.958	15,7%
score 549-550	19	3,4%	54	4,1%	230	6,9%	284	6,1%	1.205	7,1%	9.357	7,0%
score 550	15	2,7%	40	3,0%	167	5,0%	207	4,4%	864	5,1%	6.653	5,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen met een hoge score op de Centrale Eindtoets lager dan gemiddeld in de vier grote steden, zowel als het gaat om leerlingen met een score van 541 tot en met 545 als om leerlingen met een score van 546 tot en met 550. Het aandeel leerlingen met een zeer hoge score, 549 of 550, is in

de rest van Rotterdam iets lager dan het gemiddelde in de vier grote steden. In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen met een eindtoetsscore van 549 of 550 duidelijk lager.

Tabel 3.7 Ontwikkeling aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 op de Centrale Eindtoets basisonderwijs

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011	x	<1%	24	1,4%	155	5,0%	179	3,7%	941	5,7%	7.414	5,3%
2011/2012	12	1,7%	38	2,3%	169	5,1%	207	4,2%	873	5,1%	7.354	5,1%
2012/2013	14	1,9%	55	3,2%	247	7,3%	302	5,9%	1.386	7,7%	11.256	7,4%
2013/2014	13	1,9%	49	3,2%	237	6,8%	286	5,7%	1.300	7,2%	10.427	6,9%
2014/2015	19	2,9%	58	3,9%	301	8,6%	359	7,2%	1.380	7,7%	11.595	7,5%
2015/2016	19	3,4%	54	4,1%	230	6,9%	284	6,1%	1.205	7,1%	9.357	7,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Na het schooljaar 2011/2012 is landelijk gezien het aandeel leerlingen met een zeer hoge score op de Centrale Eindtoets toegenomen, de laatste jaren heeft rond 7 procent van de leerlingen een score van 549 of 550. Ook in Rotterdam Zuid neemt het aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 toe van 1,4 procent in 2010/2011 tot 4,1 procent in 2015/2016. In alle schooljaren is het percentage in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil is in het laatste schooljaar in procentpunten het kleinst sinds 2012/2013.

3.4 Advies vervolgonderwijs

In groep 8 van de basisschool krijgen de leerlingen een advies voor het vervolgonderwijs. Dit advies is bindend voor plaatsing in het vo en geeft een indicatie van de mogelijkheden van de leerlingen. Een toenemend deel van de kinderen krijgt een advies voor meer dan één niveau. Als er een gecombineerd advies is gegeven met daarin twee niveaus, dan is de leerling voor deze rapportage ingedeeld bij het hoogste niveau. Als een leerling bijvoorbeeld een 'vmbo-tl/havo'-advies heeft, dan is deze leerling in tabel 3.8 opgenomen in de categorie 'gemengd advies t/m havo'. Als een leerling een advies krijgt met drie niveaus, dan is deze leerling ingedeeld bij het middelste advies. In sommige gevallen is het advies nog breder en omvat het meer dan drie niveaus; deze adviezen zijn in de tabel niet opgenomen. In tabel 3.8 zijn de adviezen van de groep 8-leerlingen van het schooljaar 2015/2016 opgenomen.

Tabel 3.8 Advies voor vervolgonderwijs (groep 8), naar advies en woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Advies vervolgonderwijs												
vso / praktijk	58	6,6%	142	6,8%	167	4,1%	309	5,1%	830	3,8%	4.718	2,5%
vmbo-bl	138	15,7%	322	15,5%	350	8,7%	672	11,0%	2.167	9,9%	16.487	8,7%
gem. advies t/m vmbo-kl	67	7,6%	141	6,8%	192	4,8%	333	5,5%	912	4,1%	5.739	3,0%
vmbo-kl	110	12,5%	225	10,9%	419	10,4%	644	10,5%	2.340	10,6%	21.606	11,3%
gem. advies t/m vmbo-gl/tl	36	4,1%	88	4,2%	125	3,1%	213	3,5%	551	2,5%	4.603	2,4%
vmbo-gl/tl	167	19,0%	400	19,3%	763	18,9%	1.163	19,0%	3.555	16,2%	39.099	20,5%
gemengd advies t/m havo	50	5,7%	148	7,1%	341	8,5%	489	8,0%	1.662	7,6%	11.805	6,2%
havo	112	12,7%	256	12,3%	596	14,8%	852	14,0%	3.388	15,4%	37.175	19,5%
gemengd advies t/m vwo	61	6,9%	150	7,2%	386	9,6%	536	8,8%	2.107	9,6%	13.083	6,9%
vwo	82	9,3%	201	9,7%	694	17,2%	895	14,7%	4.468	20,3%	36.178	19,0%

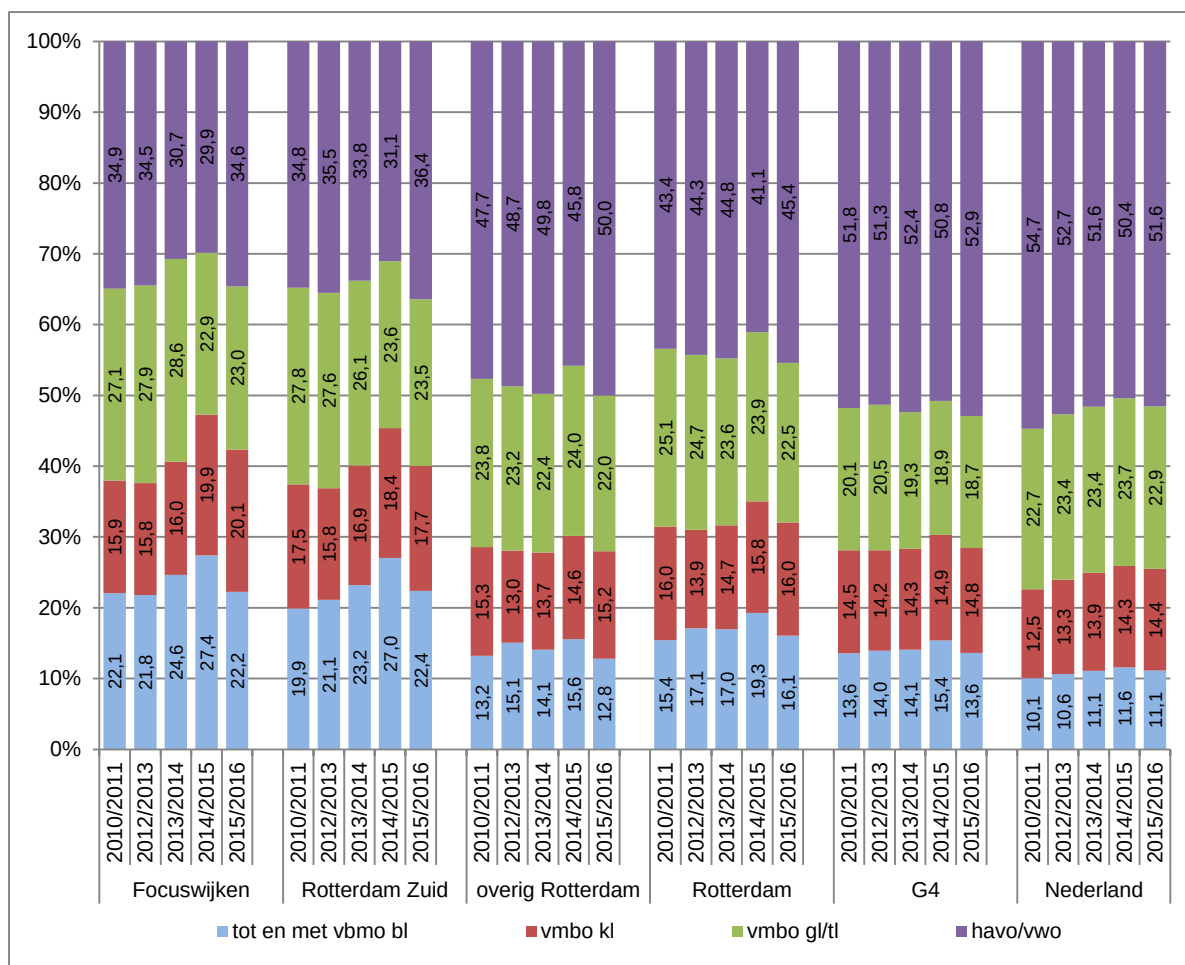
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken krijgt een groter deel van de leerlingen een advies op een van de lagere schoolniveaus. Ruim een vijfde van de leerlingen krijgt een advies op vso/praktijk onderwijs of vmbo basis, gemiddeld in de vier grote steden is dit bijna veertien procent.

Een advies gemengd tot en met havo of hoger krijgt 35 procent van de leerlingen uit de focuswijken en 36 procent van de leerlingen in Rotterdam Zuid. In de vier grote steden wordt aan 53 procent van de leerlingen dit advies gegeven.

Bij de vergelijking van het advies over de jaren is voor de overzichtelijkheid een indeling gemaakt in vier categorieën van advies, zie figuur 3.5. Hierbij zijn de adviezen verdeeld over de categorieën 'tot en met vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl' en 'havo/vwo'. Als een advies meer dan één niveau omvat, is het hoogste advies bepalend voor de indeling; iemand met een 'vmbo-tl/havo'-advies is hier ingedeeld bij de categorie 'havo/vwo'.

Van 2010/2011 tot en met 2014/2015 was er een ontwikkeling te zien waarbij in Rotterdam Zuid en de focuswijken het aandeel adviezen 'tot en met vmbo-bl' groeide het aandeel 'havo/vwo'-adviezen daalde. In het afgelopen jaar is hierin een duidelijk verandering te zien. Mede door de groei van het aandeel gemengde adviezen is er een daling in het aandeel adviezen 'tot en met vmbo-bl' en een stijging van het aandeel 'havo/vwo' adviezen.

Figuur 3.5. Advies voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs

In de bestanden van het SSB zijn geen gegevens over relatief verzuim⁵ opgenomen. Deze zijn wel beschikbaar via de gemeente. De verzuimgegevens van Rotterdam zijn gekoppeld aan de SSB bestanden. In tabel 3.9 is een overzicht opgenomen van het verzuim in het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs en de verschillende jaargroepen in het regulier basisonderwijs. Voor de vier grote steden en Nederland zijn data over relatief schoolverzuim niet beschikbaar.

⁵ Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Volgens de Leerplichtwet zijn scholen alleen verplicht om de gemeente die gevallen te melden waar het verzuim ten minste drie dagen heeft geduurd, of ten minste 1/8 deel van het aantal uren les- of praktijktijd in vier opeenvolgende weken. Deze gevallen van schoolverzuim worden geacht zo zorgwekkend te zijn dat er verder onderzoek en interventie nodig is. De school zelf blijft verantwoordelijk voor het korter durende verzuim. Bij relatief verzuim wordt in de praktijk nog onderscheid gemaakt in luxe verzuim en signaalverzuim.

a) Luxe verzuim treedt op als een leerling zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie gaat. Ouders nemen hun kinderen tijdens de schooltijd mee op vakantie om files te vermijden of met goedkopere vliegtickets weg te kunnen.

b) Signaalverzuim is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling. Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school. (bron: www.aanvalopschooluitval.nl)

Tabel 3.9 Relatief verzuim in het (speciaal) basisonderwijs, schooljaar 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Basisonderwijs	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.		.	
Speciaal basisonderwijs	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.		.	
Basisonderwijs per groep												
groep 1	19	2,1%	37	1,7%	33	0,8%	70	1,2%				
groep 2	27	2,4%	65	2,5%	69	1,4%	134	1,8%	.		.	
groep 3	18	1,9%	45	1,9%	58	1,2%	103	1,5%	.		.	
groep 4	12	1,3%	39	1,8%	61	1,4%	100	1,5%	.		.	
groep 5	17	1,9%	38	1,8%	43	1,1%	81	1,3%	.		.	
groep 6	11	1,3%	34	1,7%	26	0,7%	60	1,0%	.		.	
groep 7	13	1,6%	29	1,4%	36	0,9%	65	1,1%	.		.	
groep 8	11	1,3%	31	1,6%	20	0,5%	51	0,9%	.		.	

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het relatieve schoolverzuim op Rotterdam Zuid en in de focuswijken is hoger dan in overig Rotterdam. In tabel 3.10 is de ontwikkeling van het relatieve schoolverzuim opgenomen. Het relatieve schoolverzuim is in 2015/2016 op zowel Rotterdam Zuid als in de focuswijken lager dan in het voorgaande schooljaar.

Tabel 3.10 Relatief verzuim in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.		.	
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.		.	
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.		.	
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.		.	
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.		.	
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.		.	
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.		.	
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.		.	
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.		.	
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.		.	
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.		.	
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.		.	

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de onderwijspositie van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) beschreven. In de tweede paragraaf komt het aantal leerlingen in het regulier voortgezet onderwijs en het speciaal voortgezet onderwijs aan bod. De derde paragraaf zoomt in op het derde leerjaar van het reguliere voortgezet onderwijs en beschrijft welke opleidingen de leerlingen volgen. In de vierde paragraaf wordt bekeken of de verwachting die er van de leerling op de basisschool was, overeenkomt met de plek in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Paragraaf 4.5 beschrijft de examenresultaten van de diverse opleidingen in het voortgezet onderwijs en paragraaf 4.6 gaat in op de doorstroom van gediplomeerden naar een eventuele vervolgopleiding. Ten slotte wordt in paragraaf 4.7 ingegaan op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs

In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de aantallen leerlingen in het voortgezet onderwijs over de periode 2010/2011 – 2016/2017. Naast het regulier voortgezet onderwijs is ook het voortgezet speciaal onderwijs (vso) opgenomen.

Tabel 4.1 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
voortgezet onderwijs												
2010/2011	4.059	95,4%	9.418	95,0%	19.605	96,6%	29.023	96,1%	96.612	96,2%	933.347	96,4%
2011/2012	4.092	95,2%	9.559	94,8%	19.828	96,2%	29.387	95,8%	98.614	96,1%	941.976	96,3%
2012/2013	4.108	95,6%	9.630	95,0%	20.003	96,2%	29.633	95,8%	100.899	96,2%	954.341	96,3%
2013/2014	4.089	95,4%	9.670	94,6%	20.053	95,8%	29.723	95,4%	103.423	96,0%	967.581	96,1%
2014/2015	4.107	94,8%	9.668	94,2%	20.367	95,8%	30.035	95,3%	105.989	96,1%	978.726	96,1%
2015/2016	4.094	94,8%	9.721	94,6%	20.445	95,8%	30.166	95,4%	108.392	96,2%	987.610	96,3%
2016/2017	4.085	94,6%	9.783	94,6%	20.661	95,9%	30.444	95,5%	110.289	96,3%	987.506	96,3%
voortgezet speciaal onderwijs												
2010/2011	196	4,6%	494	5,0%	690	3,4%	1.184	3,9%	3.791	3,8%	34.424	3,6%
2011/2012	205	4,8%	521	5,2%	777	3,8%	1.298	4,2%	4.018	3,9%	35.721	3,7%
2012/2013	190	4,4%	510	5,0%	794	3,8%	1.304	4,2%	3.964	3,8%	36.850	3,7%
2013/2014	197	4,6%	548	5,4%	874	4,2%	1.422	4,6%	4.296	4,0%	39.210	3,9%
2014/2015	225	5,2%	595	5,8%	885	4,2%	1.480	4,7%	4.337	3,9%	39.700	3,9%
2015/2016	226	5,2%	560	5,4%	898	4,2%	1.458	4,6%	4.263	3,8%	38.397	3,7%
2016/2017	233	5,4%	559	5,4%	883	4,1%	1.442	4,5%	4.267	3,7%	37.764	3,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel leerlingen in het vso is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken iets hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. In Nederland is het aandeel leerlingen in het vso in de periode 2010/2011 – 2016/2017 redelijk stabiel. Ook in Rotterdam blijft het aandeel leerlingen in het vso de afgelopen jaren redelijk op een zelfde niveau. In

Rotterdam Zuid fluctueert het aandeel leerlingen in het vso. We zien hier geen duidelijke stijgende of dalende trend. In de focuswijken stijgt het aandeel enigszins.

In tabel 4.2 is het aandeel leerlingen in het vso uitgesplitst naar geslacht.

Tabel 4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar geslacht en woongebied, 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Voortgezet onderwijs	1.967	92,2%	4.817	92,3%	10.446	94,3%	15.263	93,7%	55.626	94,8%	497.542	94,9%
Voortgezet speciaal ond.	166	7,8%	400	7,7%	626	5,7%	1.026	6,3%	3.054	5,2%	26.951	5,1%
Vrouwen												
Voortgezet onderwijs	2.118	96,9%	4.966	96,9%	10.215	97,5%	15.181	97,3%	54.663	97,8%	489.964	97,8%
Voortgezet speciaal ond.	67	3,1%	159	3,1%	257	2,5%	416	2,7%	1.213	2,2%	10.813	2,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel mannen in het vso is duidelijk groter dan het aandeel vrouwen. Dit geldt voor alle onderscheiden gebieden in tabel 4.2.

4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

In deze paragraaf is de situatie in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs het onderwerp. De keuze voor het derde leerjaar is gemaakt omdat dit een goed beeld geeft van de verdeling van leerlingen over de verschillende niveaus. In de eerste twee jaren van het voortgezet onderwijs is dit beeld niet te geven omdat veel leerlingen nog een gemengde brugklas volgen waarin meerdere niveaus samen les krijgen. De leerlingen zijn ingedeeld in vijf categorieën, 'praktijkonderwijs', 'vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl' en 'havo/vwo'.

Tabel 4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar niveau en woongebied in 2016/2017

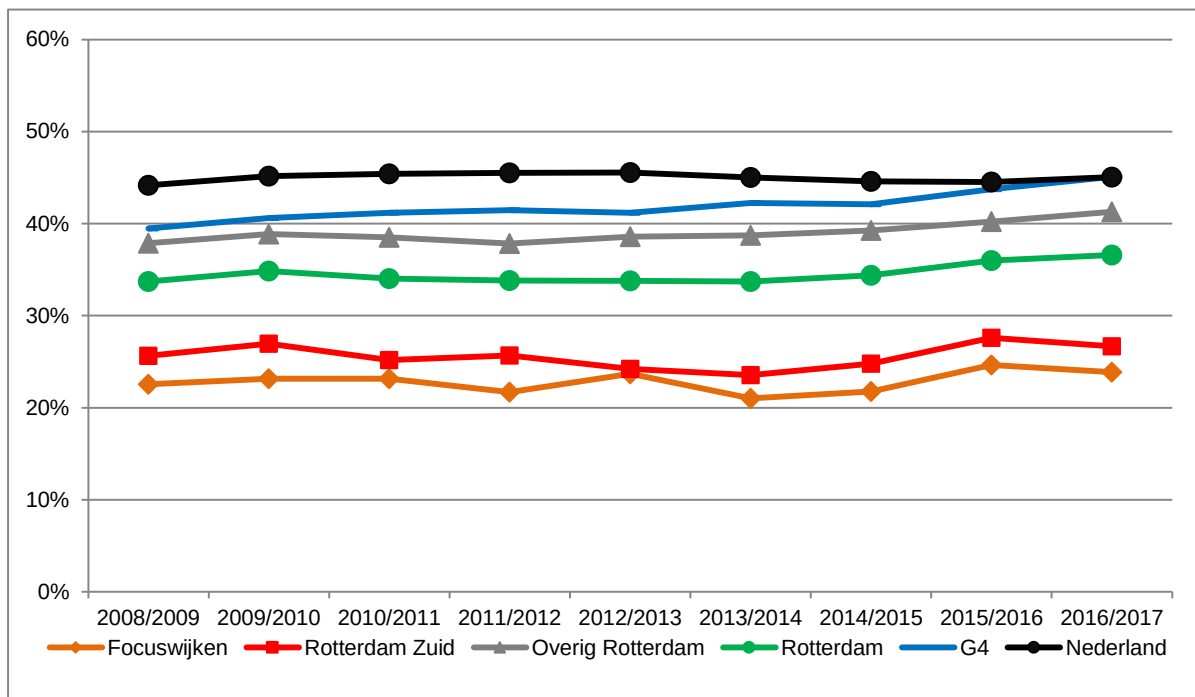
	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type voortgezet onderwijs												
praktijkonderwijs	54	6,1%	124	5,8%	175	3,9%	299	4,5%	957	4,1%	5.935	2,8%
vmbo-bl	190	21,3%	402	18,9%	549	12,2%	951	14,3%	3.104	13,2%	21.659	10,4%
vmbo-kl	188	21,1%	461	21,7%	642	14,3%	1.103	16,6%	3.257	13,9%	30.486	14,6%
vmbo-gl/tl	247	27,7%	573	26,9%	1.277	28,4%	1.850	27,9%	5.552	23,7%	56.841	27,2%
havo/vwo	213	23,9%	568	26,7%	1.858	41,3%	2.426	36,6%	10.562	45,1%	94.191	45,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt een groter deel van de leerlingen een opleiding op een lager niveau dan gemiddeld in de vier grote steden. Dit geldt ook voor de focuswijken. Het aandeel leerlingen in het praktijkonderwijs ligt rond de 6 procent; gemiddeld in de vier grote steden is dit 4,1 procent. Ook de deelname aan de laagste niveaus van het vmbo is groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel havo/vwo-leerlingen is in Rotterdam Zuid veel lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

In figuur 4.1 is de ontwikkeling van het aandeel leerlingen in havo/vwo vanaf het schooljaar 2008/2009 weergegeven. Het verschil in het aandeel leerlingen dat

havo/vwo volgt tussen Rotterdam Zuid en de focuswijken enerzijds en de vier grote steden anderzijds is groot. Het verschil werd vanaf 2013/2014 iets kleiner, maar in 2016/2017 is het verschil weer groter geworden.

Figuur 4.1 Percentage leerlingen havo/vwo in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs

Om een indicatie te krijgen van de prestaties van de leerlingen in het voortgezet onderwijs is een analyse uitgevoerd waarbij het niveau van een leerling in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gelegd naast het advies voor het vervolgonderwijs dat hij of zij op de basisschool heeft gekregen. Bekeken wordt of het niveau in leerjaar 3 overeenkomt met het advies.

De positie in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gepresenteerd in tabel 4.3. Eerder zijn in hoofdstuk 3 de adviezen van de basisschool opgenomen (zie tabel 3.7). In tabel 4.4 zijn de adviezen en de posities in leerjaar 3 naast elkaar gelegd. Voor een deel van de leerlingen is er geen advies bepaald op de basisschool; dit is in de bovenste regel van de tabel opgenomen. De leerlingen waar wél een vergelijking voor gemaakt is, tellen in het vervolg van de tabel op tot 100 procent. Als een leerling op de basisschool een 'gemengd' advies heeft gekregen, is besloten dat het advies voor beide delen passend is. Bijvoorbeeld: als een leerling in het derde leerjaar 'vmbo-gt' volgt en het advies op de basisschool was 'vmbo-gt/havo', dan is het niveau gelijk aan het advies; ook als deze leerling in het derde jaar de havo volgt is het niveau gelijk aan het advies. In sommige gevallen omvat het advies van de school méér dan twee niveaus. Wanneer dit het geval is, is deze leerling niet meegenomen

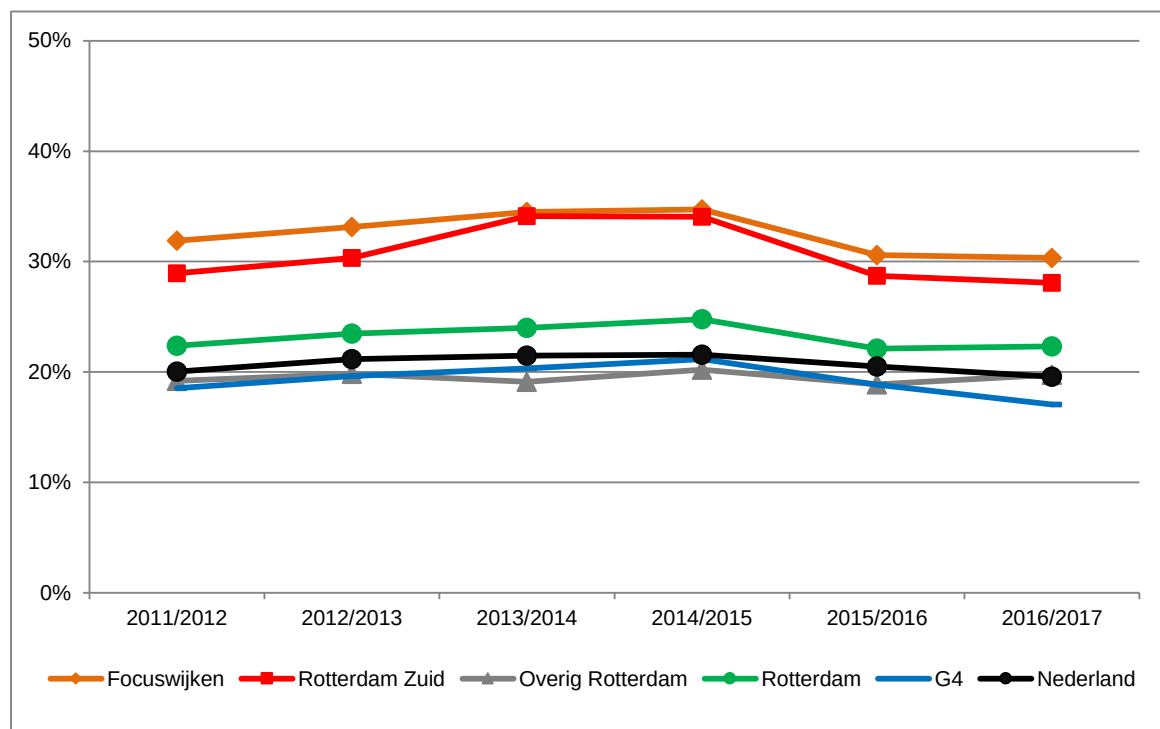
in de analyses. Ook leerlingen die in het derde leerjaar van het vo nog in een brugjaar zitten, zijn in de vergelijking niet opgenomen.

Tabel 4.4 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied, 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vo-niveau naar advies vo												
Positie niet berekend	137	15,4%	268	12,6%	388	8,6%	656	9,9%	2.148	9,2%	13.783	6,6%
Lager dan advies	229	30,3%	522	28,1%	812	19,7%	1.334	22,3%	3.632	17,1%	38.250	19,6%
Gelijk aan advies	449	59,5%	1.128	60,6%	2.899	70,5%	4.027	67,4%	15.561	73,1%	137.378	70,3%
Hoger dan advies	77	10,2%	210	11,3%	402	9,8%	612	10,2%	2.091	9,8%	19.701	10,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

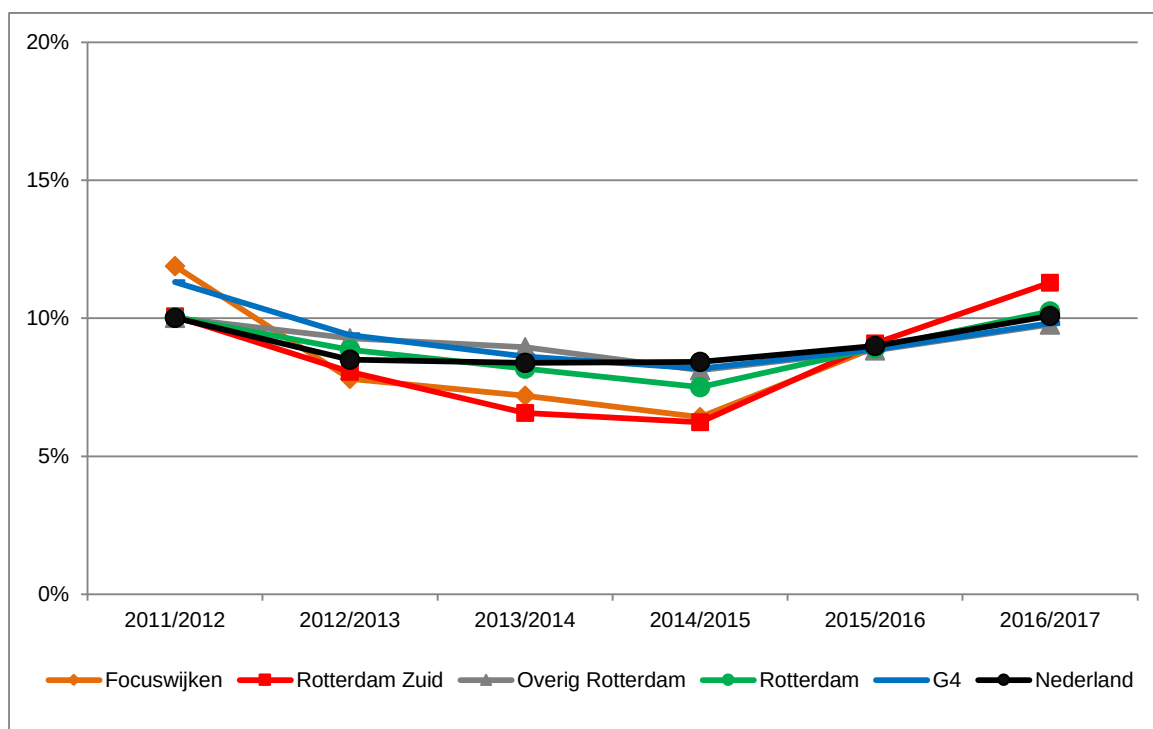
Landelijk is voor ongeveer 93 procent van de leerlingen in het derde leerjaar een vergelijking met basisschool-advies mogelijk, dit aandeel is in Rotterdam Zuid en de focuswijken lager. Voor het grootste deel van de leerlingen komt de positie in leerjaar 3 overeen met het eerdere advies. Een klein deel volgt nu een opleiding dat hoger is dan het advies (opstroom). In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt een groter dan gemiddeld deel een opleiding op een lager niveau dan was geadviseerd. Het gaat om ongeveer dertig procent van de leerlingen; in de vier grote steden volgt een 17 procent een lagere opleiding dan geadviseerd was (afstroom). In de figuren 4.2 en 4.3 is de ontwikkeling van het percentage leerlingen dat een lagere of een hoger positie in leerjaar 3 heeft dan geadviseerd was over de afgelopen jaren weergegeven. De achterliggende cijfers zijn in de bijlage opgenomen in tabel b4.5.

Figuur 4.2 Percentage leerlingen met een lagere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (afstroom) naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en de focuswijken is vanaf het schooljaar 2014/2015 een daling te zien van het percentage leerlingen dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8 (zie figuur 4.2). Het aandeel leerlingen dat in leerjaar 3 een hogere positie heeft dan het basisschooladvies in groep 8 is in figuur 4.3 opgenomen. In 2016/2017 is dit aandeel voor alle gebieden vergelijkbaar en ligt rond 10 procent. In Rotterdam Zuid zijn iets meer leerlingen die een opleiding op een hoger niveau volgen in leerjaar drie dan gemiddeld in de vier grote steden.

Figuur 4.3 Percentage leerlingen met een hogere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (opstroom)naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Naast het advies van de school kan een advies bepaald worden op basis van de score op Centrale Eindtoets. Voor de bepaling van het niveau van het advies op basis van de eindtoetsscore is de volgende norm gehanteerd. De score op de Centrale Eindtoets basisonderwijs wordt weergegeven als een standaardscore die over de jaren heen vergelijkbaar is, lopend van 501 tot en met 550. Het gemiddelde ligt ieder jaar rond de 535. Bij elke standaardscore wordt een bepaald schooltype geadviseerd:

- 501–523 vmbo beroepsgerichte leerweg
- 524–528 vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
- 529–536 vmbo theoretisch / gemengde leerweg
- 537–544 havo

– 545–550 vwo⁶.

In tabel 4.5 wordt deze score op de Centrale Eindtoets gelegd naast de positie in leerjaar 3. De positie in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gepresenteerd in tabel 4.3. Voor een deel van de leerlingen is geen advies te bepalen op basis van de Centrale Eindtoets, dit is in de bovenste regel van tabel 4.5 opgenomen. De leerlingen waar wél een vergelijking voor gemaakt is, tellen in het vervolg van de tabel op tot 100 procent.

Tabel 4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Centrale Eindtoets voor vervolgonderwijs naar woongebied 2016/2017

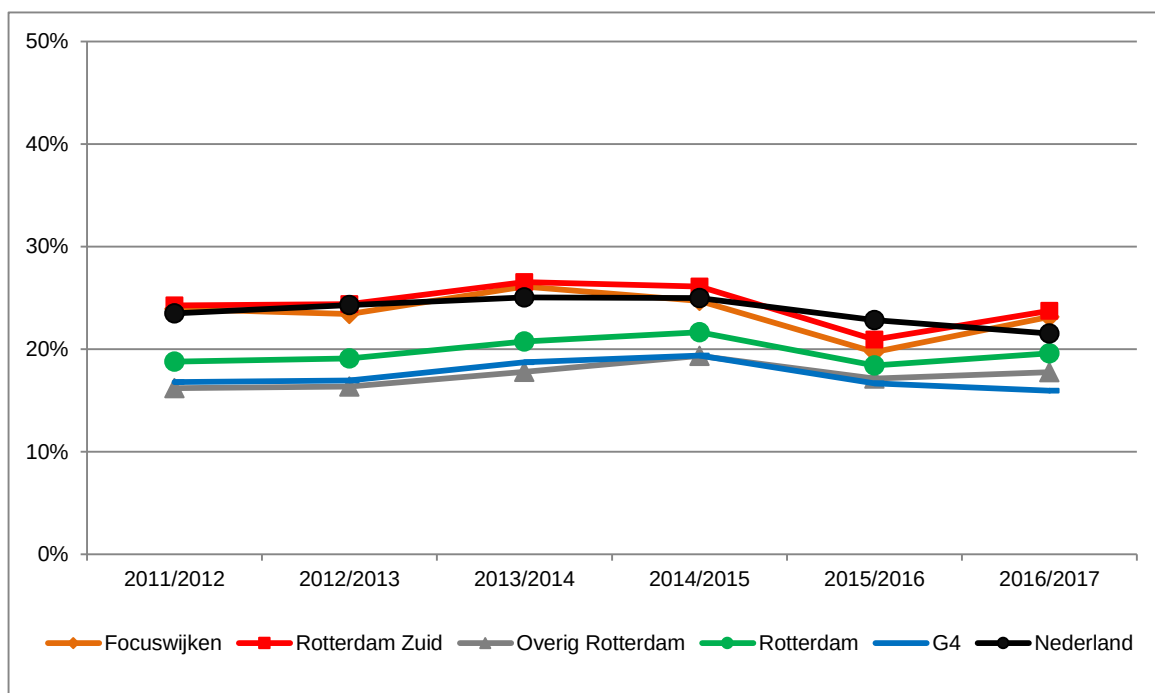
	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vo-niveau naar Centrale Eindtoets												
Positie niet berekend	244	27,4%	569	26,7%	1.021	22,7%	1.590	24,0%	5.413	23,1%	56.174	26,9%
Lager dan advies	150	23,1%	370	23,7%	618	17,8%	988	19,6%	2.875	16,0%	32.943	21,5%
Gelijk aan advies	340	52,5%	781	50,1%	1.914	55,0%	2.695	53,5%	10.121	56,2%	80.771	52,8%
Hoger dan advies	158	24,4%	408	26,2%	948	27,2%	1.356	26,9%	5.023	27,9%	39.224	25,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

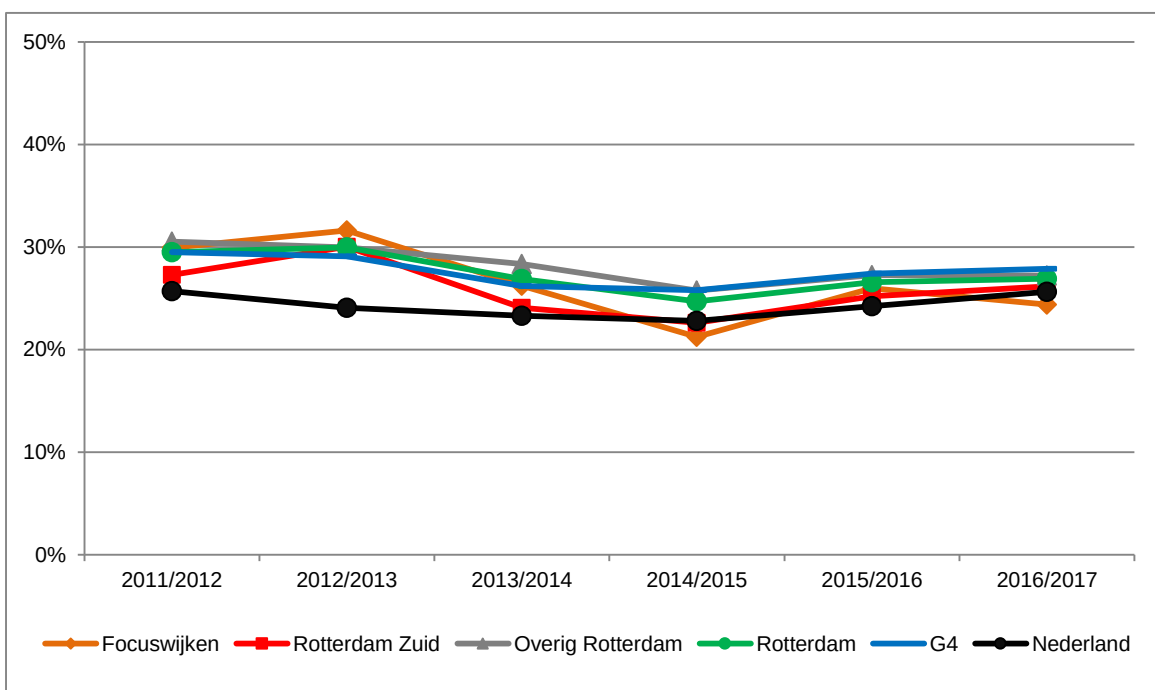
Op basis van de Centrale Eindtoets kan voor ruim zeventig procent van de leerlingen een vergelijking worden gemaakt. Dit is minder dan bij de vergelijking met het schooladvies. Dat wordt grotendeels veroorzaakt door het niet afnemen van de Centrale Eindtoets door een deel van de scholen. De helft van de leerlingen in Rotterdam Zuid waarvoor een advies bepaald kan worden, heeft een plek in het derde leerjaar die overeenkomt met het Centrale Eindtoets-advies. Ruim een kwart volgt een opleiding hoger dan het Centrale Eindtoets-advies (opstroom) en krap een kwart zit in het derde leerjaar op een lager niveau dan het Centrale Eindtoets-advies op basis van de eindtoets (afstroom). Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden is er onder de leerlingen uit Rotterdam Zuid meer afstroom. Het aandeel dat opstroomt, is iets lager dan in de vier grote steden. In de focuswijken is de opstroom kleiner.

In figuur 4.4 is het percentage leerlingen dat een lagere positie in leerjaar 3 heeft dan geadviseerd was over de jaren weergegeven. In de vier grote steden is in de laatste twee schooljaren is het aandeel leerlingen dat een lagere positie heeft dan het Centrale Eindtoets-advies in groep 8, de afstroom, kleiner geworden. In Rotterdam Zuid en de focuswijken is in het afgelopen jaar het aandeel leerlingen met een lagere positie dan het advies iets toegenomen. Het aandeel leerlingen met een hogere positie in het derde leerjaar dan verwacht werd op basis van de score op de Centrale Eindtoets blijft de afgelopen jaren op een zelfde niveau.

⁶ Indeling gebaseerd op de indeling uit "Van Citotoets naar brugklas en door naar diploma". Hakkenes, de Wijs Sociaaleconomische trends 2012

Figuur 4.4 Percentage leerlingen met een lagere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het Centrale Eindtoets-advies in groep 8 naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Figuur 4.5 Percentage leerlingen met een hogere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het Centrale Eindtoets-advies in groep 8 naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs zijn in het SSB gegevens bekend over examen-deelnemers en het deel van de kandidaten dat slaagt voor het examen. In tabel 4.6 is een overzicht gemaakt van de examens in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2015/2016.

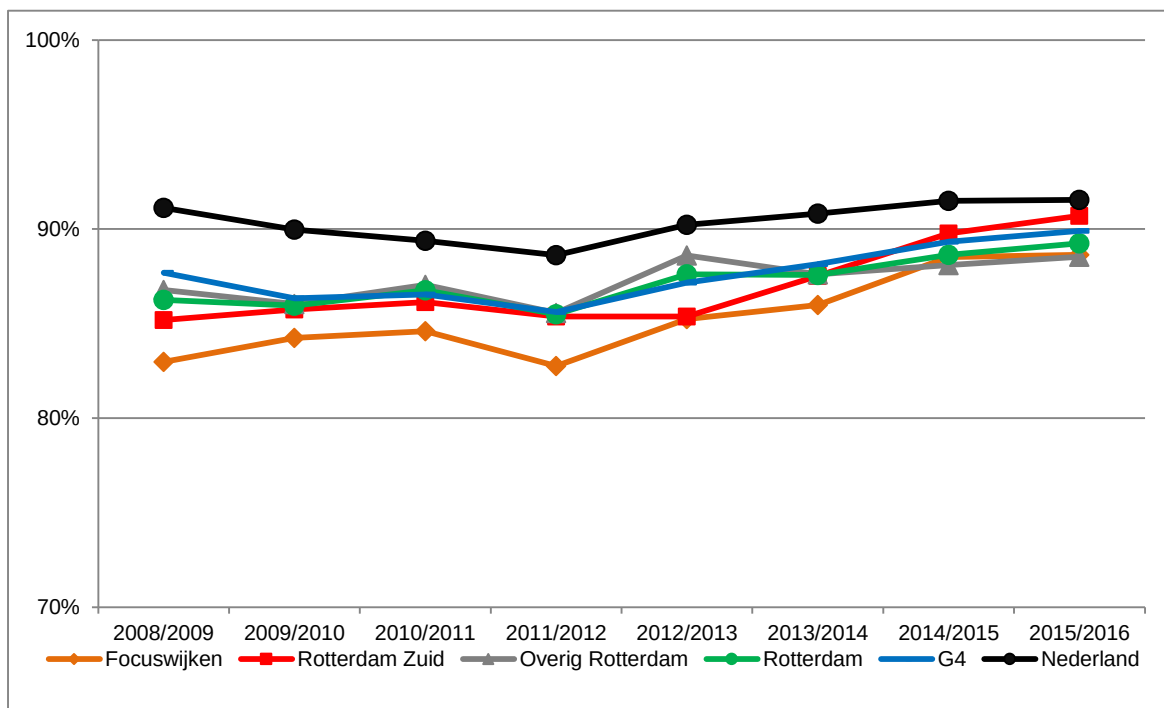
Tabel 4.6 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs, aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied schooljaar 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2015/2016	779	88,4%	1.925	90,7%	3.945	88,5%	5.870	89,3%	19.963	89,9%	200.044	91,5%
Niveau van de opleiding												
vmbo-bl	170	90,0%	415	93,3%	526	93,5%	941	93,4%	2.835	94,2%	21.402	95,4%
vmbo-kl	166	88,6%	405	91,4%	644	89,8%	1.049	90,4%	3.104	93,0%	29.651	94,6%
vmbo-gl/tl	254	90,2%	621	91,8%	1.245	88,6%	1.866	89,7%	5.505	90,3%	58.132	93,0%
havo	132	84,1%	321	86,3%	900	85,0%	1.221	85,3%	4.741	85,3%	54.868	87,4%
vwo	57	86,0%	163	87,1%	630	88,1%	793	87,9%	3.778	89,4%	35.991	90,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Gemiddeld slaagt in 2015/2016 rond de 90 procent van de vo-leerlingen. Voor Nederland ligt het percentage kandidaten met een diploma voor alle opleidingen hoger dan in de andere gebieden. In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het percentage geslaagden iets lager.

In figuur 4.6 is het gemiddelde percentage geslaagde kandidaten per jaar voor elk van de gebieden opgenomen. Voor Nederland ligt het percentage geslaagden in het voortgezet onderwijs rond de 90 procent. Het percentage geslaagde leerlingen uit de focuswijken en Rotterdam Zuid neemt toe. Het percentage wijkt niet af van het gemiddelde in de vier grote steden.

Figuur 4.6 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs, percentage examenkandidaten met een diploma naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 4.7 zijn de examencijfers die de leerlingen behalen opgenomen.⁷

Opgenomen is het gemiddeld eindcijfer op het centraal schriftelijk examen voor de schooljaren 2008/2009 tot en met 2015/2016. Voor het meest recente schooljaar zijn ook de cijfers voor de verschillende niveaus in het vo opgenomen.

Tabel 4.7 Gemiddeld cijfer op het centraal examen van de geslaagden naar niveau en woongebied 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	gem.	n	gem.	n	gem.	n	gem.	n	gem.	n	gem.
Totaal												
2008/2009	615	6,1	1.560	6,2	3.301	6,2	4.861	6,2	15.635	6,3	170.607	6,4
2009/2010	672	6,2	1.549	6,2	3.223	6,3	4.772	6,3	15.129	6,3	167.814	6,4
2010/2011	635	6,2	1.480	6,2	3.210	6,2	4.690	6,2	15.117	6,2	166.081	6,3
2011/2012	628	6,3	1.517	6,4	3.228	6,4	4.745	6,4	14.961	6,4	164.503	6,5
2012/2013	640	6,4	1.496	6,4	3.453	6,4	4.949	6,4	15.562	6,5	168.253	6,5
2013/2014	640	6,4	1.603	6,4	3.340	6,4	4.943	6,4	16.325	6,4	171.521	6,5
2014/2015	683	6,4	1.685	6,5	3.511	6,5	5.196	6,5	17.061	6,5	177.651	6,6
2015/2016	689	6,4	1.746	6,5	3.493	6,5	5.239	6,5	17.949	6,5	183.131	6,5
Niveau van de opleiding, 2015/2016												
vmbo-bl	153	6,6	387	6,6	492	6,6	879	6,6	2.671	6,6	20.413	6,7
vmbo-kl	147	6,2	370	6,3	578	6,3	948	6,3	2.886	6,4	28.059	6,4
vmbo-gl/tl	229	6,4	570	6,5	1.103	6,4	1.673	6,4	4.969	6,4	54.089	6,5
havo	111	6,5	277	6,5	765	6,5	1.042	6,5	4.045	6,5	47.968	6,5
vwo	49	6,5	142	6,5	555	6,6	697	6,6	3.378	6,7	32.602	6,6

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

⁷ Er zijn verschillende variabelen in de SSB bestanden opgenomen. Er zijn geen cijfers over de afzonderlijke vakken in de bestanden opgenomen. In deze rapportage is gekozen voor het uiteindelijke gemiddelde cijfer op het centraal schriftelijk examen. Deze data zijn in 2017 door het CBS beschikbaar gesteld.

Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk examen van de geslaagde leerlingen is in Rotterdam Zuid gestegen van 6,2 naar 6,5. In de focuswijken is er eveneens een stijging, maar dan naar 6,4. In de vier grote steden is dit net als in Rotterdam Zuid gestegen naar een 6,5. Het gemiddelde centraal schriftelijk cijfer voor de verschillende vo-niveaus ligt landelijk in 2015/2016 tussen 6,4 voor vmbo-kader en 6,7 voor vmbo-basis. Op elk niveau zijn de verschillen tussen de verschillende gebieden klein.

Welk deel van de leerling presteert bovengemiddeld goed en zijn hierin verschillen per niveau en tussen de gebieden? Hiervoor is de grens bepaald op een gemiddeld cijfer op het centraal schriftelijk examen van 7,5 of hoger.

Tabel 4.8 Aantal geslaagden en aandeel geslaagden met een cijfer van 7,5 of hoger, het centraal schriftelijk examen naar niveau

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Totaal												
2008/2009	615	2,6%	1.560	3,5%	3.301	4,0%	4.861	3,9%	15.635	5,7%	170.607	6,3%
2009/2010	672	3,4%	1.549	3,1%	3.223	4,1%	4.772	3,8%	15.129	5,5%	167.814	5,8%
2010/2011	635	3,5%	1.480	3,8%	3.210	3,7%	4.690	3,7%	15.117	4,4%	166.077	5,0%
2011/2012	628	4,5%	1.517	5,0%	3.228	5,9%	4.745	5,6%	14.961	6,5%	164.503	6,8%
2012/2013	640	4,8%	1.496	5,2%	3.453	5,4%	4.949	5,3%	15.562	7,5%	168.253	7,9%
2013/2014	640	4,5%	1.603	5,6%	3.340	5,2%	4.943	5,3%	16.325	6,3%	171.521	7,2%
2014/2015	683	5,0%	1.685	7,8%	3.511	7,2%	5.196	7,4%	17.061	8,2%	177.651	8,8%
2015/2016	689	3,6%	1.746	5,3%	3.493	6,4%	5.239	6,0%	17.949	7,6%	183.131	8,3%
2015/2016												
vmbo-bl	153	x	387	6,7%	492	7,1%	879	6,9%	2.671	7,9%	20.413	11,9%
vmbo-kl	147	x	370	3,5%	578	2,2%	948	2,6%	2.886	3,7%	28.059	4,3%
vmbo-gl/tl	229	5,2%	570	5,3%	1.103	5,0%	1.673	5,1%	4.969	5,1%	54.089	6,3%
havo	111	x	277	5,1%	765	6,5%	1.042	6,1%	4.045	7,8%	47.968	7,9%
vwo	49	x	142	7,0%	555	12,6%	697	11,5%	3.378	13,9%	32.602	13,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel leerling met een hoog gemiddeld cijfer is in Nederland in 2015/2016 8,3 procent en is daarmee iets lager dan het aandeel in 2014/2015 (8,8 procent). In de schooljaren voor 2014/2015 was dit lager. In alle gebieden is het aandeel studenten met een hoog gemiddelde in 2015/2016 lager dan in het voorafgaande examenjaar. Het aandeel hoge cijfers is in Nederland als geheel groter dan in de vier grote steden. In de vier grote steden is het aandeel hoger dan in Rotterdam Zuid en dan in de focuswijken. In de focuswijken is het aandeel leerlingen met een 7,5 of hoger het kleinst. Ten opzichte van de rest van Rotterdam is het percentage in Rotterdam Zuid in drie schooljaren (2010/2011, 2013/2014 en 2014/2015) hoger en in de rest van de schooljaren (iets) lager.

Per niveau zijn er wel duidelijke verschillen, op het vmbo-basis en het vwo is het aandeel leerlingen met een gemiddelde hoger dan 7,5 duidelijk groter dan bij de andere niveaus. In Rotterdam zit met name in het vwo een groter aandeel leerlingen met een hoog gemiddeld cijfer.

4.6 Doorstroom van vo gediplomeerden

Van de leerlingen die in 2015/2016 geslaagd zijn voor het examen in het voortgezet onderwijs is nagegaan of ze het schooljaar na slagen een vervolgopleiding in Nederland volgen. Hierbij is ook onderzocht welk niveau de vervolgopleiding heeft. In tabel 4.9 zijn voor de verschillende vmbo niveaus, de havo en het vwo de meest gekozen vervolgopleidingen opgenomen.

Tabel 4.9 Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2016/2017												
vmbo-bl	153	100,0%	387	100,0%	492	100,0%	879	100,0%	2.671	100,0%	20.413	100,0%
mbo	145	94,8%	366	94,6%	464	94,3%	830	94,4%	2.506	93,8%	18.853	92,4%
waarvan niveau 2	144	94,1%	360	93,0%	450	91,5%	810	92,2%	2.433	91,1%	18.150	88,9%
andere opleiding	x	.	2	0,5%	0	0,0%	2	0,2%	9	0,3%	706	3,5%
geen onderwijs*	x	.	19	4,9%	28	5,7%	47	5,3%	156	5,8%	854	4,2%
vmbo-kl	147	100,0%	370	100,0%	578	100,0%	948	100,0%	2.886	100,0%	28.059	100,0%
mbo	143	97,3%	364	98,4%	559	96,7%	923	97,4%	2.759	95,6%	27.171	96,8%
waarvan niveau 3	50	34,0%	125	33,8%	244	42,2%	369	38,9%	1.215	42,1%	13.471	48,0%
waarvan niveau 4	91	61,9%	222	60,0%	268	46,4%	490	51,7%	1.327	46,0%	10.813	38,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	0	0,0%	9	0,3%	177	0,6%
geen onderwijs*	x	.	x	.	x	.	25	.	118	.	711	.
vmbo-gl/tl	229	100,0%	570	100,0%	1.103	100,0%	1.673	100,0%	4.969	100,0%	54.089	100,0%
mbo	191	83,4%	466	81,8%	901	81,7%	1.367	81,7%	3.932	79,1%	44.556	82,4%
waarvan niveau 3	x	.	37	6,5%	77	7,0%	114	6,8%	313	6,3%	4.670	8,6%
waarvan niveau 4	178	77,7%	416	73,0%	804	72,9%	1.220	72,9%	3.524	70,9%	38.620	71,4%
andere opleiding	30	13,1%	92	16,1%	173	15,7%	265	15,8%	852	17,1%	8.354	15,4%
geen onderwijs*	x	.	12	2,6%	29	3,2%	41	3,0%	185	4,7%	1.179	2,6%
havo	111	100,0%	277	100,0%	765	100,0%	1.042	100,0%	4.045	100,0%	47.968	100,0%
hbo	92	82,9%	228	82,3%	555	72,5%	783	75,1%	2.645	65,4%	35.755	74,5%
andere opleiding	8	7,2%	15	5,4%	78	10,2%	93	8,9%	420	10,4%	4.675	9,7%
geen onderwijs*	11	9,9%	34	12,3%	132	17,3%	166	15,9%	980	24,2%	7.538	15,7%
vwo	49	100,0%	142	100,0%	555	100,0%	697	100,0%	3.378	100,0%	32.602	100,0%
hbo	x	.	12	8,5%	21	3,8%	33	4,7%	106	3,1%	2.562	7,9%
wo	41	83,7%	115	81,0%	427	76,9%	542	77,8%	2.297	68,0%	24.621	75,5%
andere opleiding	x	.	2	1,4%	3	0,5%	5	0,7%	14	0,4%	172	0,5%
geen onderwijs*	x	.	15	10,6%	107	19,3%	122	17,5%	975	28,9%	5.419	16,6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

De doorstroom van leerlingen uit Rotterdam Zuid met een 'vmbo-bl'-diploma is vergelijkbaar met die in de andere gebieden die in de tabel worden onderscheiden. Van de leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een groter deel dan gemiddeld door naar een mbo-opleiding op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Ook de leerlingen met een havo- of vwo-diploma in Rotterdam

Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.

4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo

In tabel 4.10 is het schoolverzuim naar niveau op het voortgezet onderwijs weergegeven. In de tabel zijn de leerlingen opgenomen van wie in een schooljaar minimaal een verzuimmelding is gedaan. De gegevens over relatief schoolverzuim zijn afkomstig van de gemeente Rotterdam. Het is daarom niet mogelijk een vergelijking te maken met het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in vier grote steden.

Tabel 4.10 Relatief verzuim in het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
praktijkonderwijs	28	25,7%	74	31,0%	63	19,6%	137	24,4%	.		.	
vmbo-basisberoeps	78	21,6%	149	19,5%	167	16,3%	316	17,7%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	38	10,5%	102	11,6%	173	13,6%	275	12,8%	.		.	
vmbo gl/tl	43	7,8%	90	7,3%	186	7,1%	276	7,1%	.		.	
havo	22	8,4%	52	7,5%	117	5,9%	169	6,3%	.		.	
vwo	x		12	2,4%	25	1,5%	37	1,7%	.		.	

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In het schooljaar 2016/2017 is het schoolverzuim in Rotterdam Zuid in het praktijkonderwijs, het vmbo-basisberoepsonderwijs, op de havo en op het vwo hoger dan in overig Rotterdam. In het vmbo-kaderonderwijs is het iets lager op Rotterdam Zuid en in het vbo-gl/tl even hoog. Het schoolverzuim in het voortgezet onderwijs is het hoogst in het praktijkonderwijs en het vmbo-basisberoepsonderwijs. De cijfers van de voorgaande jaren geven ongeveer eenzelfde beeld maar er is geen duidelijke ontwikkeling in positieve of negatieve richting zichtbaar (zie tabel b4.15 in de bijlage).

Leerlingen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) worden aangeduid als nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers). De landelijke en gemeentelijke overheden zijn al geruime tijd bezig voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Onderdeel van dit beleid is dat voortijdig schoolverlaten nauwgezet wordt gemonitord. De monitoring van het aantal vsv-ers en de afbakening van de populatie is in handen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS gebruikt deze cijfers van DUO voorsnog niet. Het CBS publiceert zelf wel een bestand op basis waarvan het aantal vsv-ers in kaart kan worden gebracht, maar vanwege de enigszins afwijkende definitie liggen de cijfers van het CBS beduidend hoger dan de cijfers van DUO. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd. In tabel 4.11 zijn voor 2012/2013 beide meetmethoden opgenomen

Als indicatie zijn in tabel 4.11 het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs voor de afgelopen jaren opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en vermenigvuldigd met 100.

Tabel 4.10 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar *

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2008/2009, leerlingen	3.768		8.837		18.255		27.092		89.069		899.331	
nieuw vsv-ers	77	2,0%	167	1,9%	307	1,7%	474	1,7%	1643	1,8%	10.576	1,2%
2009/2010, leerlingen	3.674		8.638		17.882		26.520		90.410		900.147	
nieuw vsv-ers	64	1,7%	149	1,7%	312	1,7%	461	1,7%	1.654	1,8%	10.022	1,1%
2010/2011, leerlingen	3.734		8.724		17.966		26.690		91.068		903.927	
nieuw vsv-ers	72	1,9%	155	1,8%	319	1,8%	474	1,8%	1.716	1,9%	9.817	1,1%
2011/2012, leerlingen	3.766		8.870		18.790		27.660		93.657		912.330	
nieuw vsv-ers	64	1,7%	163	1,8%	256	1,4%	419	1,5%	1.651	1,8%	10.133	1,1%
2012/2013, leerlingen	3.747		8.880		19.010		27.890		95.881		923.554	
nieuw vsv-ers	66	1,8%	148	1,7%	239	1,3%	387	1,4%	1.592	1,7%	9.422	1,0%
Nieuwe meetmethode												
2012/2013, leerlingen	3.700		8.767		18.876		27.643		95.019		917.959	
nieuw vsv-ers	39	1,1%	79	0,9%	146	0,8%	225	0,8%	992	1,0%	5288	0,6%
2013/2014, leerlingen	3.688		8.810		18.848		27.658		97.144		929.753	
nieuw vsv-ers	37	1,0%	62	0,7%	139	0,7%	201	0,7%	987	1,0%	5.114	0,6%
2014/2015, leerlingen	3.679		8.761		19.027		27.788		98.679		935.476	
nieuw vsv-ers	20	0,5%	57	0,6%	144	0,8%	201	0,7%	945	0,9%	5.244	0,6%
2015/2016, leerlingen	3.634		8.795		19.085		27.880		100.804		943.184	
nieuw vsv-ers	34	0,9%	62	0,7%	133	0,7%	195	0,7%	1.010	1,0%	5.545	0,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

* De cijfers voor 2015/2016 zijn voorlopige cijfers

Hoofdstuk 5 Mbo, hbo en wo

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de onderwijspositie van de deelnemers en studenten in opleidingen na het voortgezet onderwijs. In de tweede paragraaf wordt het onderscheid gemaakt tussen het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo). In het vervolg van het hoofdstuk ligt de nadruk op de deelnemers in het mbo. In paragraaf 5.3 wordt de verdeling gemaakt naar verschillende leerwegen; bbl, bol en extraneus. In paragraaf 5.4 wordt de verdeling van de mbo-deelnemers over de verschillende niveaus in het mbo gepresenteerd. De deelnemers aan opleidingen in 'zorg' en 'techniek' staan centraal in paragraaf 5.5. Paragraaf 5.6 geeft een overzicht van de examens in het mbo en in paragraaf 5.7 wordt een aanzet gedaan om de positie van de gediplomeerden een jaar later te beschrijven. In paragraaf 5.8 komt het nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo kort aan bod.

5.2 Deelnemers en studenten

In tabel 5.1 is een overzicht gemaakt van de onderwijsdeelname van jongeren naar leeftijd. Hierin is ook opgenomen welk deel van de jongeren geen onderwijs volgt.⁸

Tabel 5.1 Onderwijsvolgende en niet onderwijsvolgende jongeren naar leeftijd en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Jongeren 15 tot en met 22 jaar												
vo/vavo	1.756	20,2%	4.123	21,3%	9.239	21,1%	13.362	21,2%	48.623	21,3%	431.647	26,0%
Mbo	2.981	34,3%	6.655	34,4%	10.145	23,2%	16.800	26,6%	47.021	20,6%	417.574	25,1%
Hbo	1.119	12,9%	2.306	11,9%	6.624	15,1%	8.930	14,1%	36.763	16,1%	265.072	15,9%
Wo	408	4,7%	893	4,6%	7.161	16,3%	8.054	12,8%	35.987	15,8%	144.645	8,7%
volgt geen onderwijs ⁶	2.420	27,9%	5.346	27,7%	10.643	24,3%	15.989	25,3%	59.862	26,2%	404.420	24,3%
Jongeren 23 tot en met 27 jaar												
vo/vavo	3	0,0%	12	0,1%	26	0,1%	38	0,1%	102	0,0%	592	0,1%
Mbo	630	8,0%	1.346	8,0%	1.647	4,2%	2.993	5,3%	6.692	3,0%	40.810	3,7%
Hbo	1.075	13,6%	2.022	12,0%	4.752	12,1%	6.774	12,1%	25.976	11,7%	113.932	10,4%
Wo	340	4,3%	751	4,4%	4.629	11,8%	5.380	9,6%	28.098	12,6%	80.217	7,3%
volgt geen onderwijs ⁶	5.849	74,1%	12.784	75,6%	28.070	71,7%	40.854	72,9%	161.577	72,6%	857.903	78,5%

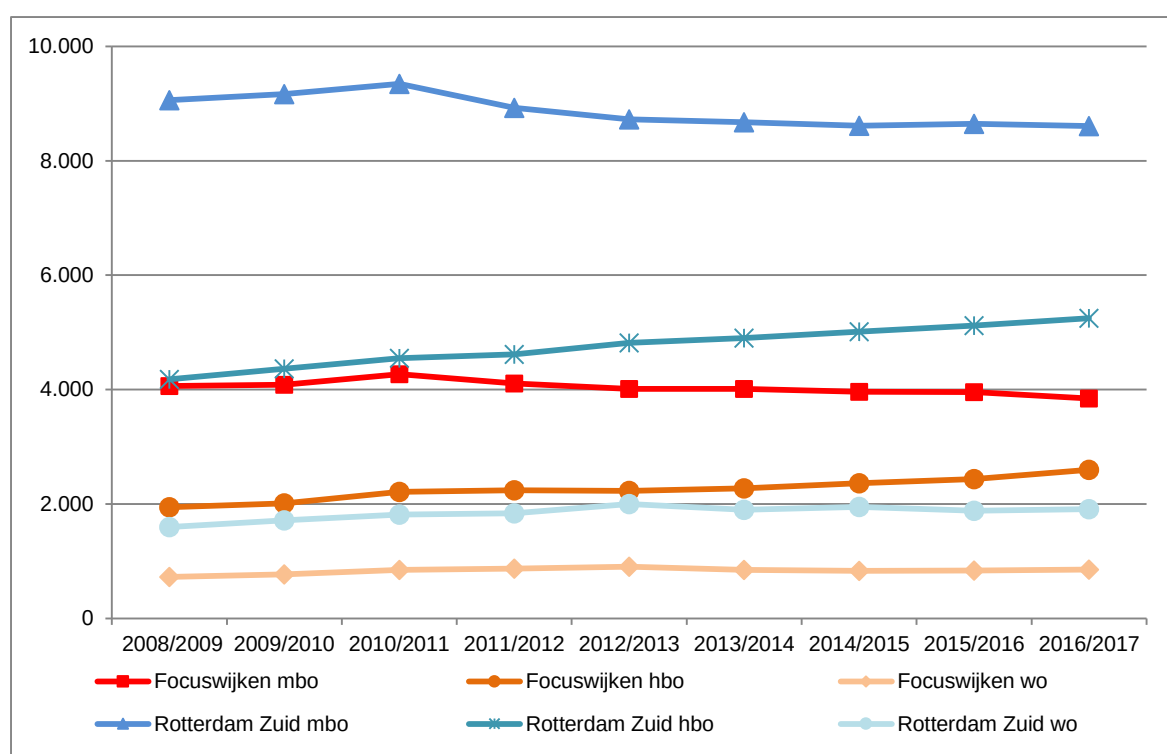
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBi)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt een derde van de jongeren tot en met 22 jaar een mbo-opleiding. Ongeveer 12 à 13 procent volgt een hbo-opleiding en ongeveer 5 procent een wo-opleiding. Deze verdeling wijkt af van de situatie in Rotterdam als geheel en de vier grote steden, waar het aandeel studenten in het

⁸ De cijfers in de tabel hebben betrekking op het bekostigd onderwijs. Het is mogelijk dat jongeren die hier zijn gecategoriseerd als "volgt geen onderwijs" wel een opleiding volgen, maar dat het een opleiding betreft die niet wordt gesubsidieerd door de ministeries van OCW en EZ (niet-bekostigd onderwijs) zoals taalcursussen of (deeltijd)opleidingen aan een particulier instituut, of bedrijfsopleidingen.

wetenschappelijk onderwijs respectievelijk 12,8 en 15,8 procent is. Voor heel Nederland is het aandeel studenten in het wetenschappelijk onderwijs lager dan in geheel Rotterdam, namelijk 8,7 procent.

Het aandeel jongeren van 15 tot en met 22 jaar dat geen onderwijs volgt is in Rotterdam Zuid en de focuswijken met 28 procent, hoger dan gemiddeld in Rotterdam (25 procent) en de vier grote steden (26 procent).

Figuur 5.1 Aantallen deelnemers en studenten in het mbo, hbo en wo in de focuswijken en Rotterdam Zuid naar jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de afgelopen vier jaren is het aantal mbo-ers in Rotterdam Zuid op eenzelfde niveau gebleven. Het aantal hbo-ers stijgt sinds 2008/2009, en is over die periode met ruim 1.000 gegroeid. Het aantal studenten aan het wetenschappelijk onderwijs neemt dat in Rotterdam Zuid woont, is de laatste vijf jaren redelijk constant. In de focuswijken is het beeld vergelijkbaar met dat in Rotterdam Zuid. Het aantal mbo-ers en het aantal wo-ers de laatste jaren stabiel en in het hbo is een stijging in het aantal deelnemers te zien.

5.3 Deelnemers mbo naar leerweg

In tabel 5.2 zijn de deelnemers in het mbo ingedeeld naar de leerweg die zij volgen, de beroep opleidende leerweg (bol), beroeps begeleidende leerweg (bbl) of extraneus. Daarbij is ook onderscheid gemaakt tussen deelnemers tot en met 22 jaar en oudere deelnemers.

Tabel 5.2 Deelnemers in het mbo naar leerweg en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Deelnemers tot en met 22 jaar												
bol	2.780	93,3%	6.175	92,8%	9.413	92,8%	15.588	92,8%	42.970	91,4%	355.148	85,0%
bbl	158	5,3%	396	6,0%	635	6,3%	1.031	6,1%	3.235	6,9%	56.925	13,6%
extraneï	43	1,4%	84	1,3%	97	1,0%	181	1,1%	817	1,7%	5.509	1,3%
Deelnemers van 23 jaar of ouder												
bol	625	72,4%	1.305	66,9%	1.419	58,8%	2.724	62,4%	5.664	52,8%	25.431	35,1%
bbl	205	23,8%	583	29,9%	916	37,9%	1.499	34,3%	4.685	43,7%	44.463	61,3%
extraneï	33	3,8%	63	3,2%	79	3,3%	142	3,3%	374	3,5%	2.652	3,7%
Deelnemers totaal												
bol	3.405	88,6%	7.480	86,9%	10.832	86,2%	18.312	86,5%	48.634	84,2%	380.579	77,6%
bbl	363	9,4%	979	11,4%	1.551	12,3%	2.530	12,0%	7.920	13,7%	101.388	20,7%
extraneï	76	2,0%	147	1,7%	176	1,4%	323	1,5%	1.191	2,1%	8.161	1,7%

In Rotterdam Zuid volgt een overgrote deel van de mbo-ers een bol opleiding. De verdeling van de deelnemers over de drie leerwegen is vergelijkbaar met de situatie in de vier grote steden. Landelijk is het aandeel bol kleiner en het aandeel bbl groter.

5.4 Deelnemers mbo naar niveau

Binnen het mbo bestaan vier niveaus: niveau 1 (de assistentopleiding), niveau 2 (de basisberoepsopleiding), niveau 3 (de vakopleiding) en niveau 4 (de middenkader of specialistenopleiding).

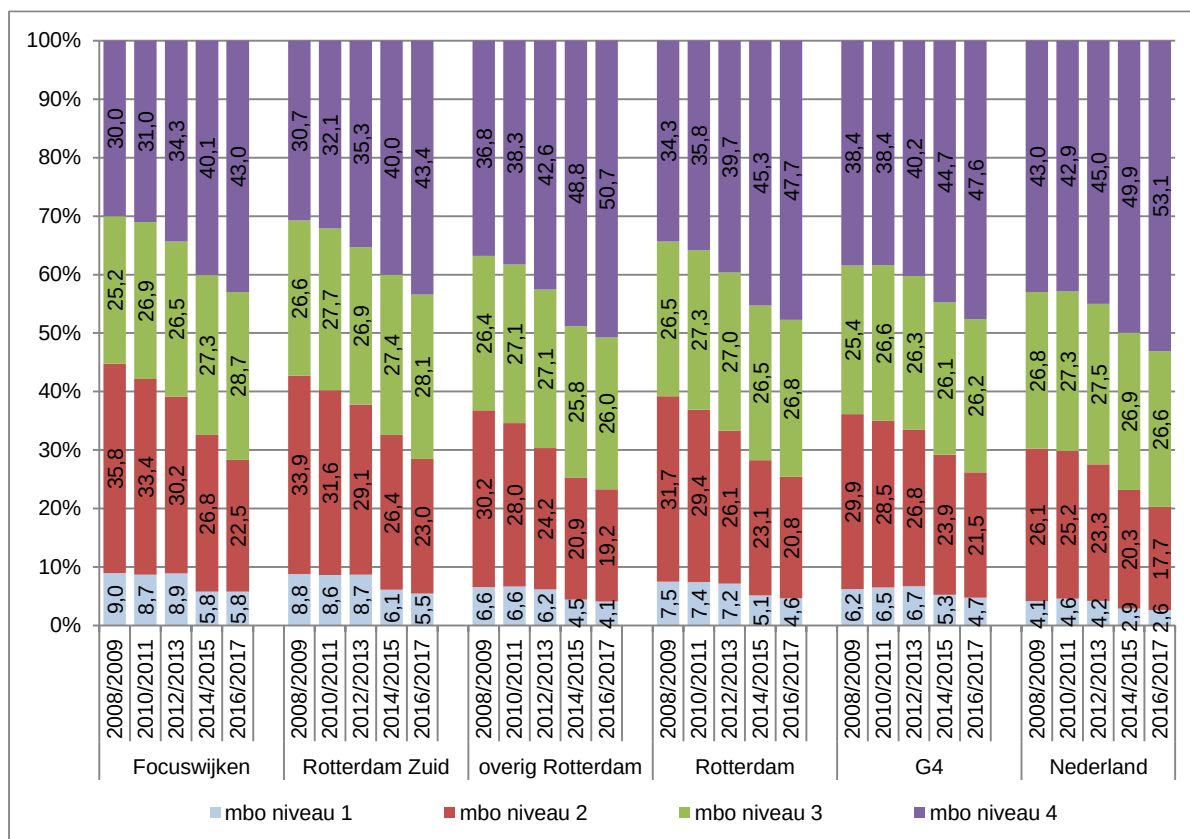
Tabel 5.3 Deelnemers in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Deelnemers tot en met 22 jaar												
niveau 1	190	6,4%	392	5,9%	413	4,1%	805	4,8%	2.176	4,6%	10.470	2,5%
niveau 2	701	23,5%	1.581	23,8%	2.013	19,8%	3.594	21,4%	10.299	21,9%	75.122	18,0%
niveau 3	736	24,7%	1.626	24,4%	2.342	23,1%	3.968	23,6%	11.181	23,8%	103.176	24,7%
niveau 4	1.354	45,4%	3.056	45,9%	5.377	53,0%	8.433	50,2%	23.366	49,7%	228.814	54,8%
Deelnemers van 23 jaar of ouder												
niveau 1	33	3,8%	79	4,0%	100	4,1%	179	4,1%	565	5,3%	2.410	3,3%
niveau 2	165	19,1%	401	20,6%	398	16,5%	799	18,3%	2.088	19,5%	11.420	15,7%
niveau 3	367	42,5%	791	40,5%	923	38,2%	1.714	39,3%	3.927	36,6%	27.330	37,7%
niveau 4	298	34,5%	680	34,9%	993	41,1%	1.673	38,3%	4.143	38,6%	31.386	43,3%
Deelnemers totaal												
niveau 1	223	5,8%	471	5,5%	513	4,1%	984	4,6%	2.741	4,7%	12.880	2,6%
niveau 2	866	22,5%	1.982	23,0%	2.411	19,2%	4.393	20,8%	12.387	21,5%	86.542	17,7%
niveau 3	1.103	28,7%	2.417	28,1%	3.265	26,0%	5.682	26,8%	15.108	26,2%	130.506	26,6%
niveau 4	1.652	43,0%	3.736	43,4%	6.370	50,7%	10.106	47,7%	27.509	47,6%	260.200	53,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt ongeveer 6 procent van alle deelnemers een assistentopleiding (niveau 1). Verder zien we dat iets minder dan een kwart van de deelnemers de basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt. Ongeveer een kwart volgt de vakopleiding (niveau 3). Het aandeel deelnemers dat een middenkader- of specialistenopleiding (niveau 4) volgt is het grootst en ligt rond de 43 procent. Gemiddeld in de vier grote steden zien we een iets ander beeld. Het aandeel

deelnemers op niveau 1 is lager (4,7 procent). Ook het deel dat een opleiding op niveau 2 volgt is met 21,5 procent kleiner. Een kleiner aandeel dan in Rotterdam Zuid volgt een opleiding op niveau 3 (26,2 procent). Op niveau 4 is het percentage mbo-deelnemers in de vier grote steden (47,6 procent) hoger dan in Rotterdam Zuid.

Figuur 5.2 Deelnemers in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.2 is te zien dat de verdeling van de deelnemers over de verschillende niveaus in het mbo in alle gebieden een vergelijkbare ontwikkeling doormaakt. Het aandeel deelnemers dat een basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt neemt af en ook het aandeel deelnemers aan een assistent-opleiding (niveau 1) neemt vanaf het schooljaar 2012/2013 af. Verder is het aandeel deelnemers dat een vakopleiding (niveau 3) volgt is redelijk stabiel en is er een groei van het aandeel deelnemers dat een middenkader of specialistenopleiding (niveau 4) volgt.

5.5 Deelnemers mbo naar sector

Eén van de doelstellingen van het NPRZ is het vergroten van het aantal deelnemers in de sector 'techniek' en 'zorg'. In tabel 5.4 wordt de deelname in sectoren gepresenteerd.⁹

Tabel 5.4 Deelnemers en studenten in het mbo, naar sector en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Deelnemers tot en met 22 jaar												
zorg	309	10,4%	630	9,5%	920	9,1%	1.550	9,2%	3.773	8,0%	38.264	9,2%
techniek	611	20,5%	1.437	21,6%	2.282	22,5%	3.719	22,1%	10.152	21,6%	114.717	27,5%
economie	1.002	33,6%	2.246	33,7%	3.381	33,3%	5.627	33,5%	18.407	39,1%	124.738	29,9%
vervoer, transport en logistiek	359	12,0%	763	11,5%	1.212	11,9%	1.975	11,8%	2.694	5,7%	17.123	4,1%
welzijn, verzorging	560	18,8%	1.244	18,7%	1.680	16,6%	2.924	17,4%	8.339	17,7%	76.937	18,4%
groen	20	0,7%	56	0,8%	165	1,6%	221	1,3%	603	1,3%	18.700	4,5%
overig	120	4,0%	279	4,2%	505	5,0%	784	4,7%	3.054	6,5%	27.103	6,5%
Deelnemers 23 jaar of ouder												
zorg	151	17,5%	377	19,3%	504	20,9%	881	20,2%	2.353	21,9%	19.696	27,1%
techniek	173	20,0%	395	20,2%	566	23,4%	961	22,0%	2.343	21,9%	20.377	28,1%
economie	229	26,5%	483	24,8%	482	20,0%	965	22,1%	2.616	24,4%	13.049	18,0%
vervoer, transport en logistiek	81	9,4%	151	7,7%	218	9,0%	369	8,5%	585	5,5%	3.150	4,3%
welzijn, verzorging	189	21,9%	437	22,4%	468	19,4%	905	20,7%	1.896	17,7%	10.503	14,5%
groen	8	0,9%	12	0,6%	23	1,0%	35	0,8%	192	1,8%	1.941	2,7%
overig	32	3,7%	96	4,9%	153	6,3%	249	5,7%	738	6,9%	3.830	5,3%
Deelnemers totaal												
zorg	460	12,0%	1.007	11,7%	1.424	11,3%	2.431	11,5%	6.126	10,6%	57.960	11,8%
techniek	784	20,4%	1.832	21,3%	2.848	22,7%	4.680	22,1%	12.495	21,6%	135.094	27,6%
economie	1.231	32,0%	2.729	31,7%	3.863	30,8%	6.592	31,1%	21.023	36,4%	137.787	28,1%
vervoer, transport en logistiek	440	11,4%	914	10,6%	1.430	11,4%	2.344	11,1%	3.279	5,7%	20.273	4,1%
welzijn, verzorging	749	19,5%	1.681	19,5%	2.148	17,1%	3.829	18,1%	10.235	17,7%	87.440	17,8%
groen	28	0,7%	68	0,8%	188	1,5%	256	1,2%	795	1,4%	20.641	4,2%
overig	152	4,0%	375	4,4%	658	5,2%	1.033	4,9%	3.792	6,6%	30.933	6,3%

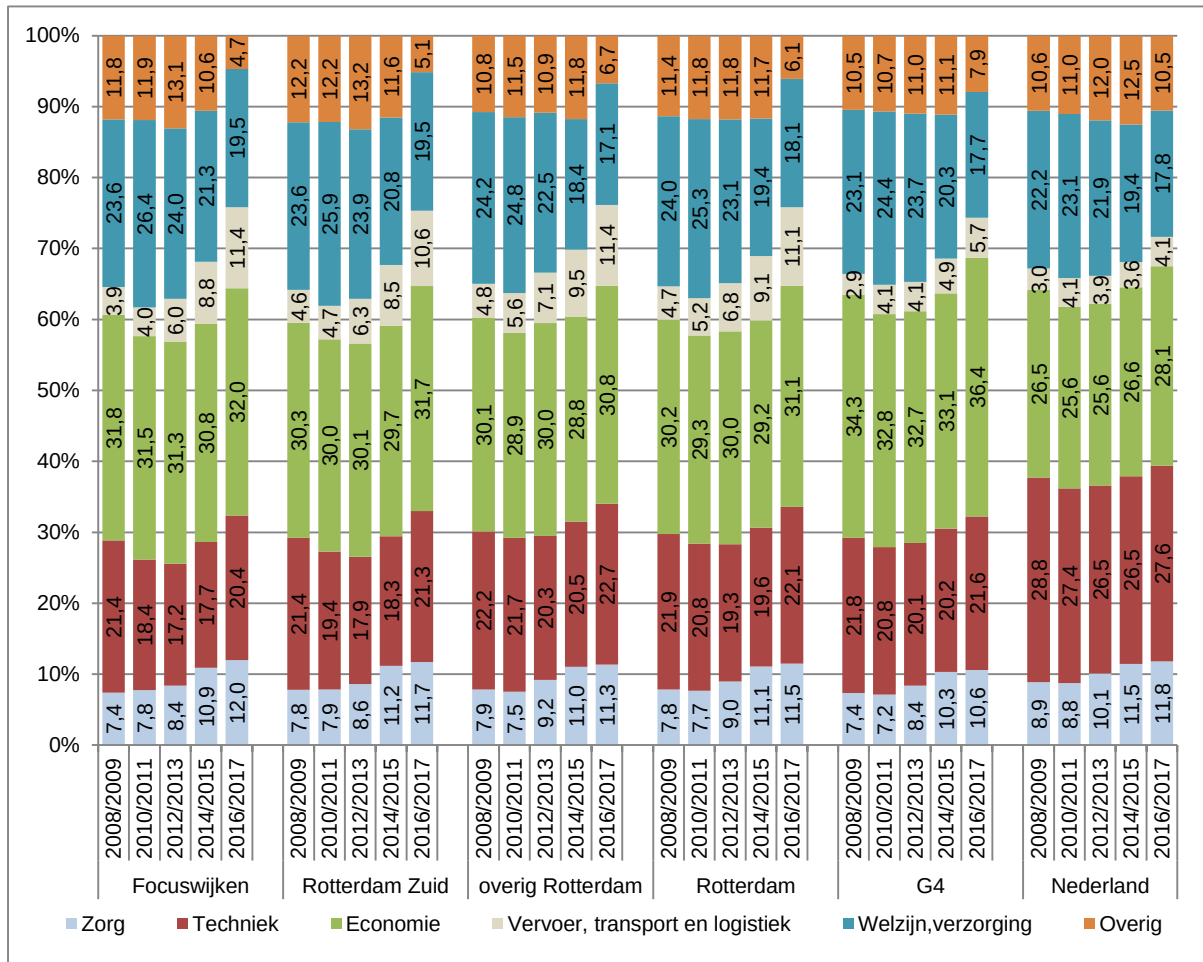
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt 9,5 procent van de mbo-studenten tot 23 jaar een opleiding in de richting zorg, en 21,6 procent volgt een opleiding in de techniek. Ten opzichte van de vier grote steden gemiddeld is het aandeel studenten in de 'zorg' iets hoger en het aandeel in de 'techniek' vergelijkbaar. In de andere in de tabel onderscheiden sectoren is het aandeel studenten in de richting 'economie' iets lager, en het aandeel studenten in de richting 'vervoer, transport en logistiek' groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Onder de studenten die 23 jaar en ouder zijn, is het aandeel dat een mbo volgt in de sector 'zorg' en 'welzijn en verzorging' hoger dan onder de studenten jonger dan 23 jaar. Ten aanzien van de sector 'techniek' is het verschil klein. Minder vaak volgen de studenten die 23 jaar en ouder zijn een studie in de sector 'economie' en 'vervoer, transport en logistiek' dan de jongere studenten.

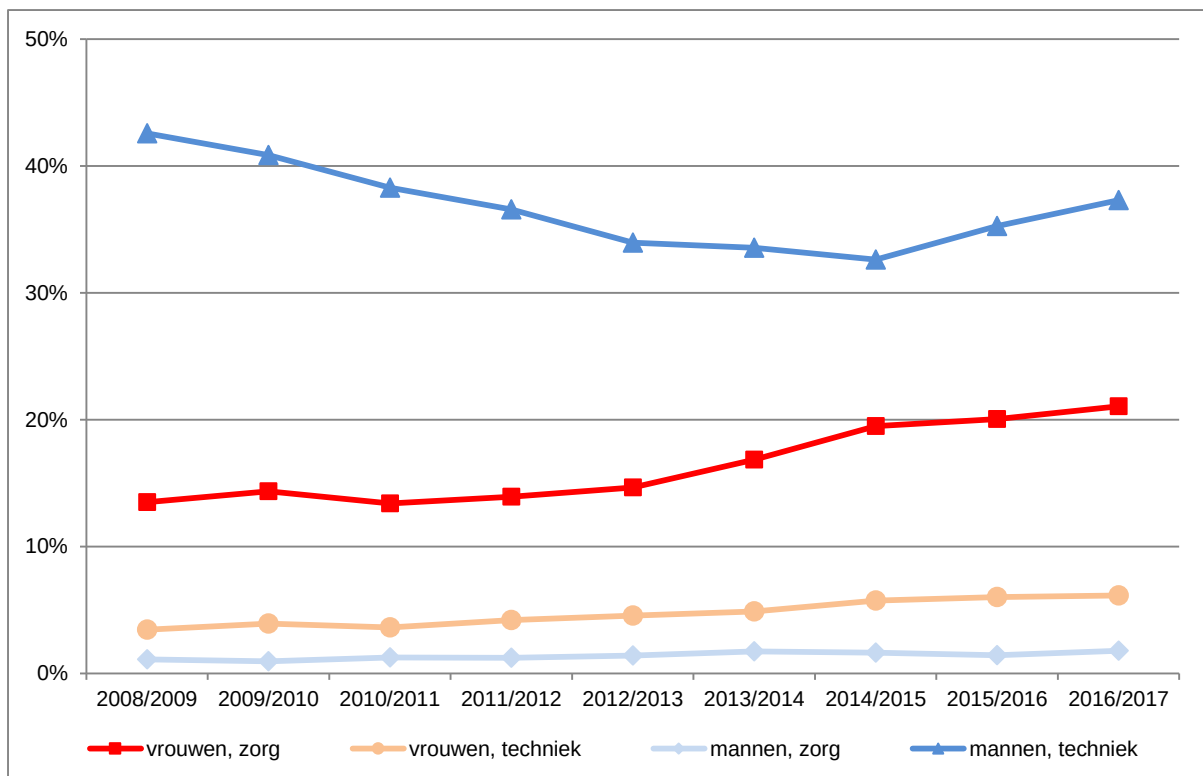
⁹ De indeling van opleidingen in sectoren wordt toegelicht in bijlage 8

In figuur 5.3 wordt de ontwikkeling van het aandeel studenten de sectoren binnen het mbo over de jaren weergegeven.

Figuur 5.3 Deelnemers en studenten in het mbo naar sector naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Onder de op Rotterdam Zuid wonende mbo-studenten, is het aandeel studenten in de richting 'zorg' sinds 2008/2009 toegenomen van 7,8 naar 11,7 procent. Ook in de focuswijken is dit aandeel toegenomen. Gemiddeld genomen is er onder de mbo-studenten in de vier grote steden eenzelfde toename, zij het dat de toename in Rotterdam Zuid iets sterker is. Van de op Rotterdam Zuid wonende studenten volgt in 2016/2017 21,3 procent een studie in de richting 'techniek'. Dat is hoger dan in de jaren ervoor. Ook in de vier grote steden is het aandeel studenten dat techniek studeert in het afgelopen jaar iets toegenomen.

Figuur 5.4 Deelnemers en studenten in de mbo-sectoren 'zorg' en 'techniek' in de Rotterdam Zuid naar geslacht en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.4 is de ontwikkeling van de deelname in Rotterdam Zuid in de sector 'zorg' en 'techniek' naar geslacht afgebeeld. In beide sectoren is een groot verschil tussen de deelname van mannen en vrouwen. In de sector 'zorg' stijgt de deelname in Rotterdam Zuid de afgelopen jaren. In de sector 'techniek' is in de periode 2008/2009 t/m 2014/2015 onder mannen een afname zichtbaar: in 2008/2009 volgde 42,6 procent van de mannen een techniek opleiding in 2014/2015 is dat gedaald naar 32,6 procent. De laatste twee schooljaren stijgt de deelname weer tot 37,3 procent in 2016/2017. De deelname van vrouwen in de 'techniek' stijgt van 3,4 procent in 2008/2009 naar 6,1 procent in 2016/2017. Voor de overige gebieden zijn deze gegevens opgenomen in tabel b5.9 in bijlage 5.

5.6 Diploma's mbo naar niveau

Binnen het SSB is een bestand beschikbaar met mbo-gediplomeerden. In tabel 5.5 is een overzicht van deze gediplomeerden naar leeftijd opgenomen. De cijfers hebben betrekking op het schooljaar 2015/2016.

Tabel 5.5 Deelnemers met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2015/2016

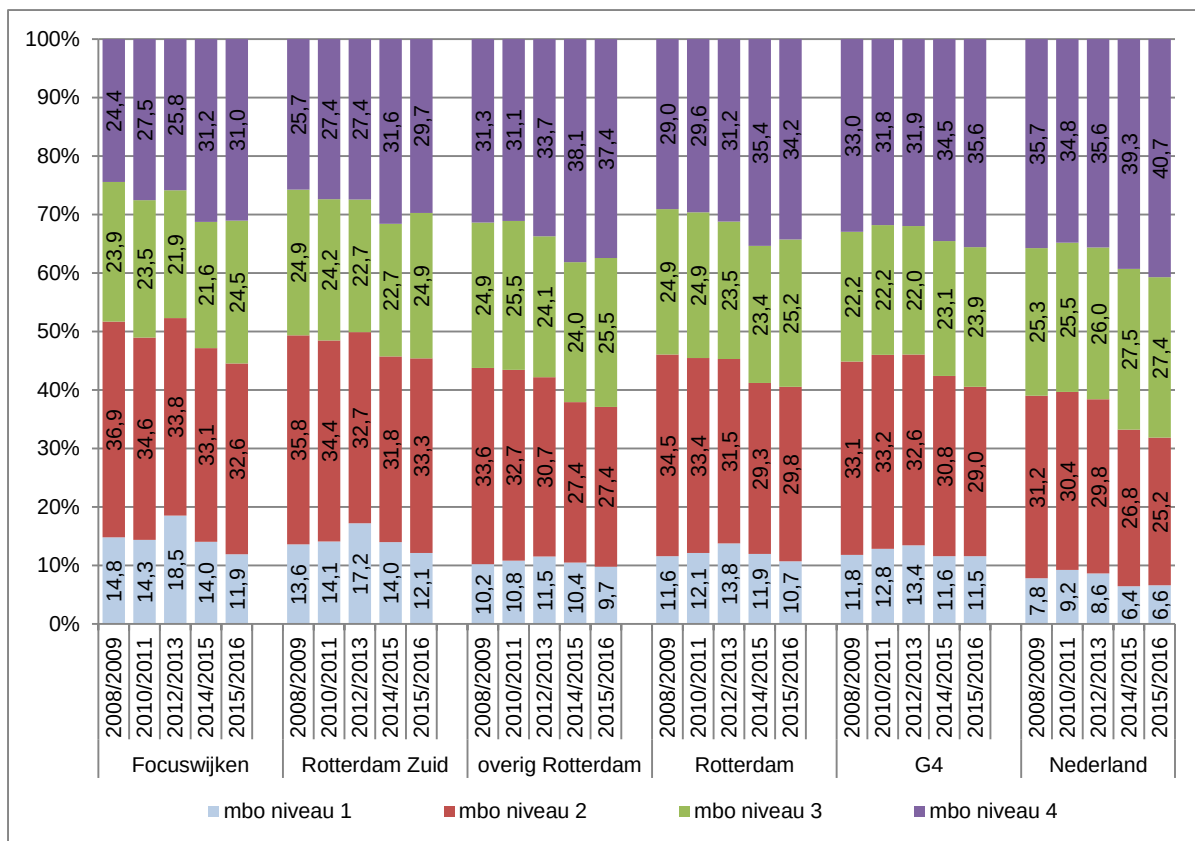
	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Deelnemers tot en met 22 jaar												
niveau 1	113	12,3%	240	12,2%	284	9,6%	524	10,6%	1.685	12,1%	8.211	6,7%
niveau 2	326	35,4%	712	36,1%	841	28,4%	1.553	31,5%	4.193	30,2%	32.594	26,8%
niveau 3	199	21,6%	435	22,0%	674	22,8%	1.109	22,5%	2.943	21,2%	30.253	24,9%
niveau 4	284	30,8%	586	29,7%	1.162	39,2%	1.748	35,4%	5.071	36,5%	50.658	41,6%
Deelnemers van 23 jaar of ouder												
niveau 1	39	11,0%	93	12,0%	97	10,2%	190	11,0%	415	9,7%	1.797	6,0%
niveau 2	90	25,4%	203	26,1%	230	24,2%	433	25,0%	1.078	25,1%	5.690	19,0%
niveau 3	113	31,9%	250	32,2%	322	33,8%	572	33,1%	1.400	32,6%	11.333	37,9%
niveau 4	112	31,6%	231	29,7%	303	31,8%	534	30,9%	1.398	32,6%	11.096	37,1%
Deelnemers totaal												
niveau 1	152	11,9%	333	12,1%	381	9,7%	714	10,7%	2.100	11,5%	10.008	6,6%
niveau 2	416	32,6%	915	33,3%	1.071	27,4%	1.986	29,8%	5.271	29,0%	38.284	25,2%
niveau 3	312	24,5%	685	24,9%	996	25,5%	1.681	25,2%	4.343	23,9%	41.586	27,4%
niveau 4	396	31,0%	817	29,7%	1.465	37,4%	2.282	34,2%	6.469	35,6%	61.754	40,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) dit gaat om deelnemers die voorkomen in het inschrijvingbestand van het SSB.

Van de mbo-ers van Rotterdam Zuid die in 2015/2016 een diploma hebben behaald heeft 12,1 procent een diploma op mbo niveau 1, 33,3 procent een diploma op niveau 2, 24,9 procent een diploma op niveau 3 en 29,7 procent een diploma op niveau 4. Het beeld onder gediplomeerde mbo-ers uit de focuswijken wijkt hier weinig vanaf. In de vier grote gemeenten en landelijk is de verdeling anders: het aandeel gediplomeerden op niveau 1 en 2 is (iets) lager dan in Rotterdam Zuid, en het aandeel gediplomeerden op niveau 3 en vooral op niveau 4 is hoger.

Er is in Rotterdam Zuid een groot verschil tussen jongere en oudere deelnemers voor wat het betreft het niveau van het behaalde diploma. De jongere deelnemers behalen vaker een diploma op niveau 2, terwijl de deelnemers van 23 jaar of ouder vaker een diploma op niveau 3 behalen. Dit verschil is ook te zien in Rotterdam en de vier grote steden.

Figuur 5.5 Deelnemers met een diploma in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gediplomeerden met een diploma op niveau 4 is in Rotterdam Zuid in het afgelopen jaar iets afgenomen, in de jaren daarvoor steeg het aandeel gediplomeerden op niveau 4.

5.7 Doorstroom van mbo gediplomeerden

Voor de deelnemers die in 2015/2016 een mbo-diploma hebben behaald, is per niveau nagegaan of ze een jaar later nog een opleiding volgen. Als dit een mbo-opleiding is, is gekeken welk niveau die vervolgopleiding heeft. In de tabel is ook vermeld welk deel van de deelnemers het schooljaar na het behalen van het diploma geen bekostigd onderwijs volgt.

Tabel 5.6. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied (examen in 2015/2016, positie in 2016/2017)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2016/2017												
mbo 1	152	100,0%	333	100,0%	381	100,0%	714	100,0%	2.100	100,0%	10.002	100,0%
naar												
mbo	105	69,1%	224	67,3%	241	63,3%	465	65,1%	1.326	63,1%	6.210	62,1%
niveau 2	102	67,1%	217	65,2%	237	62,2%	454	63,6%	1.282	61,0%	5.948	59,5%
overig onderwijs	1	0,7%	1	0,3%	2	0,5%	3	0,4%	38	1,8%	286	2,9%
geen onderwijs*	46	30,3%	108	32,4%	138	36,2%	246	34,5%	736	35,0%	3.506	35,1%
mbo 2	416	100,0%	915	100,0%	1.071	100,0%	1.986	100,0%	5.271	100,0%	38.284	100,0%
naar												
mbo	266	63,9%	570	62,3%	598	55,8%	1.168	58,8%	2.837	53,8%	20.858	54,5%
niveau 3	213	51,2%	447	48,9%	476	44,4%	923	46,5%	2.328	44,2%	17.490	45,7%
niveau 4	45	10,8%	102	11,1%	108	10,1%	210	10,6%	435	8,3%	2.601	6,8%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	4	0,4%	4	0,2%	17	0,3%	153	0,4%
geen onderwijs*	150	36,1%	345	37,7%	469	43,8%	814	41,0%	2.417	45,9%	17.273	45,1%
mbo 3	312	100,0%	685	100,0%	996	100,0%	1.681	100,0%	4.343	100,0%	41.586	100,0%
naar												
mbo	138	44,2%	276	40,3%	347	34,8%	623	37,1%	1.605	37,0%	13.748	33,1%
niveau 4	133	42,6%	264	38,5%	334	33,5%	598	35,6%	1.548	35,6%	12.870	30,9%
overig onderwijs	1	0,3%	3	0,4%	3	0,3%	6	0,4%	18	0,4%	233	0,6%
geen onderwijs*	173	55,4%	406	59,3%	646	64,9%	1.052	62,6%	2.720	62,6%	27.605	66,4%
mbo 4	396	100,0%	817	100,0%	1.465	100,0%	2.282	100,0%	6.469	100,0%	61.754	100,0%
naar												
hbo	170	42,9%	320	39,2%	571	39,0%	891	39,0%	2.565	39,7%	22.478	36,4%
overig onderwijs	4	1,0%	7	0,9%	19	1,3%	26	1,1%	67	1,0%	1.175	1,9%
geen onderwijs*	222	56,1%	490	60,0%	875	59,7%	1.365	59,8%	3.837	59,3%	38.101	61,7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om deelnemers die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het deel van mbo-ers dat doorstroomt naar een vervolgopleiding groter dan gemiddeld in de vier grote steden behalve op niveau 4. De doorstroom van mbo 2 naar mbo 3 is de afgelopen jaren toegenomen, dit beeld is in elk van de gebieden zichtbaar, de doorstroomcijfers van de voorgaande examenjaren zijn in tabel b5.11 in de bijlage opgenomen.

5.8 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo

Voortijdig schoolverlaten komt in het mbo veel vaker voor dan in het voortgezet onderwijs. Het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in het mbo is daarom een speerpunt van het vsv-beleid. Zoals eerder in paragraaf 4.7 is aangegeven, wijken de gegevens van het CBS af van de landelijk gehanteerde DUO-cijfers. In tabel 5.7 is de ontwikkeling van de CBS-cijfers in de afgelopen jaren ter indicatie opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal deelnemers in het mbo en vermenigvuldigd met 100. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd. In tabel 5.7 zijn voor 2012/2013 beide meetmethoden opgenomen. De resultaten laten zien dat het aandeel nieuwe vsv-ers in alle onderscheiden gebieden, volgens de nieuwe meetmethode tot vorig schooljaar is gedaald. Onder de mbo-deelnemers van Rotterdam Zuid en in de focuswijken neemt in het schooljaar 2015/2016 aandeel nieuwe vsv-ers (iets) toe. Deze omslag is niet te zien in de vier grote steden als geheel en ook niet in overig Rotterdam.

Tabel 5.7 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal deelnemers, woongebied en schooljaar*

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2008/2009, deelnemers	2.732		6.098		9.272		15.370		43.853		393.839	
nieuw vsv-ers	371	13,6%	804	13,2%	1.241	13,4%	2.045	13,3%	5.167	11,8%	30.499	7,7%
2009/2010, deelnemers	2.920		6.400		9.632		16.032		46.002		413.445	
nieuw vsv-ers	396	13,6%	831	13,0%	1.199	12,4%	2.030	12,7%	5.134	11,2%	30.155	7,3%
2010/2011, deelnemers	2.830		6.124		9.262		15.386		44.061		393.818	
nieuw vsv-ers	405	14,3%	856	14,0%	1.184	12,8%	2.040	13,3%	5.108	11,6%	29.332	7,4%
2011/2012, deelnemers	2.729		5.907		9.433		15.340		43.664		392.294	
nieuw vsv-ers	325	11,9%	698	11,8%	1.030	10,9%	1.728	11,3%	4.602	10,5%	27.536	7,0%
2012/2013, deelnemers	2.710		5.872		9.195		15.067		42.937		388.121	
nieuw vsv-ers	300	11,1%	609	10,4%	857	9,3%	1.466	9,7%	4.277	10,0%	24.672	6,4%
Nieuwe meetmethode												
2012/2013, deelnemers	2.707		5.857		9.182		15.039		42.852		387.535	
nieuw vsv-ers	297	11,0%	597	10,2%	845	9,2%	1.442	9,6%	4.209	9,8%	24.207	6,2%
2013/2014, deelnemers	2.750		5.900		9.288		15.188		42.742		386.608	
nieuw vsv-ers	290	10,5%	600	10,2%	844	9,1%	1.444	9,5%	4.136	9,7%	22.390	5,8%
2014/2015, deelnemers	2.789		6.031		9.290		15.321		42.161		387.504	
nieuw vsv-ers	241	8,0%	550	8,4%	790	7,8%	1.340	8,0%	3.938	8,5%	22.671	5,5%
2015/2016, deelnemers	2.716		6.018		9.341		15.359		42.170		388.145	
nieuw vsv-ers	281	9,4%	563	8,6%	766	7,6%	1.329	8,0%	3.846	8,4%	21.245	5,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

* De cijfers voor 2015/2016 zijn voorlopige cijfers

Hoofdstuk 6 Arbeidsmarkt

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de overgang vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt besproken. Hier wordt gekeken of leerlingen en studenten die een diploma halen het jaar erop doorgestroomd zijn naar de arbeidsmarkt of dat zij doorgestroomd zijn in het onderwijs. Daarnaast is er een groep “overig”: degenen die niet werken én geen opleiding volgen. Ook is van degenen die zonder diploma het onderwijs verlaten én geen startkwalificatie hebben behaald of zij doorstromen naar de arbeidsmarkt.

6.2 Onderwijs naar de arbeidsmarkt

Uitgangspunt zijn alle leerlingen en studenten die in de schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 een diploma hebben gehaald of het onderwijs hebben verlaten zonder een diploma en een startkwalificatie te halen. Van deze leerlingen en studenten is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2013 (uitstromers schooljaar 2011/2012), op 1 oktober 2014 (uitstromers schooljaar 2012/2013) en op 1 oktober 2015 (uitstromers schooljaar 2013/2014) betaald werk verrichten, onderwijs volgen of geen van beide. Mensen die onderwijs volgen én betaald werk verrichten worden geteld bij de onderwijsvolgenden. Ook van degenen die zonder diploma én zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, is bepaald of zij na ruim een jaar weer onderwijs volgen of betaald werk hebben of geen van beide.

Gezien de kleine aantallen in met name de focusgebieden is er in de analyse voor gekozen om de gegevens over de drie schooljaren bij elkaar opgeteld te presenteren. Ook dan komen in enkele gevallen nog aantallen onder de 10 voor. Deze aantallen zijn om mogelijke herkenbaarheid van individuele personen te voorkomen in de tabel vervangen door een kruisje.

In de tabel is het woongebied het gebied waar de persoon woonde op 1 oktober in het schooljaar waarin het diploma is behaald. Er is geen leeftijdsselectie toegepast: alle geslaagden zijn opgenomen in de tabel, behalve degenen die een jaar later niet meer in het bevolkingsbestand zijn opgenomen.¹⁰

¹⁰ Dit zijn degenen die bijvoorbeeld zijn geëmigreerd of overleden.

Tabel 6.1 Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar positie oktober 2013 resp. 2014 resp. 2015.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	19	4%	50	5%	68	5%	118	5%	453	6%	3.511	6%
vervolgonderwijs	438	90%	957	89%	1201	87%	2.158	88%	6.216	87%	52.486	89%
overig	28	6%	67	6%	115	8%	182	7%	499	7%	2.979	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	17	≤ 4%	39	4%	62	4%	101	4%	372	5%	2.867	4%
vervolgonderwijs	371	≥ 93%	910	93%	1.427	92%	2.337	92%	6.701	91%	69.514	93%
overig	x	≤ 2%	32	3%	69	4%	101	4%	316	4%	1.972	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	7	1%	18	1%	74	2%	92	2%	399	3%	3.575	2%
vervolgonderwijs	604	96%	1.413	96%	3.010	95%	4.423	95%	12.098	94%	138.448	96%
overig	16	3%	34	2%	91	3%	125	3%	379	3%	2.648	2%
havo												
arbeidsmarkt	14	5%	42	6%	181	8%	223	7%	996	9%	9.583	7%
vervolgonderwijs	245	91%	669	91%	2.001	88%	2.670	88%	9.318	86%	119.093	90%
overig	10	4%	24	3%	100	4%	124	4%	518	5%	3.910	3%
vwo												
arbeidsmarkt	x	≤ 6%	11	3%	56	3%	67	3%	378	3%	2.815	3%
vervolgonderwijs	143	≥ 89%	395	94%	2.040	95%	2.435	95%	10.655	94%	91.598	95%
overig	x	≤ 6%	16	4%	43	2%	59	2%	302	3%	2.188	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	546	29%	1.285	31%	2.056	38%	3.341	35%	11.683	40%	103.592	50%
vervolgonderwijs	977	51%	2.039	49%	2.410	45%	4.449	47%	12.341	42%	80.797	39%
overig	388	20%	809	20%	922	17%	1.731	18%	5.071	17%	24.662	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	829	45%	2.060	49%	3.652	51%	5.712	50%	16.894	50%	192.196	60%
vervolgonderwijs	755	41%	1.611	38%	2.767	38%	4.378	38%	12.908	38%	107.311	33%
overig	268	14%	527	13%	773	11%	1.300	11%	3.846	11%	20.891	7%
hbo												
arbeidsmarkt	599	36%	1.353	38%	4.563	40%	5.916	39%	26.195	41%	162.937	40%
vervolgonderwijs	950	58%	2.034	57%	6.284	55%	8.318	55%	34.733	54%	228.495	56%
overig	93	6%	207	6%	638	6%	845	6%	3.550	6%	15.783	4%
wo												
arbeidsmarkt	329	49%	842	52%	6.098	53%	6.940	53%	38.010	53%	105.393	44%
vervolgonderwijs	281	42%	646	40%	4.339	38%	4.985	38%	28.023	39%	115.754	49%
overig	59	9%	137	8%	1.033	9%	1.170	9%	5.477	8%	17.440	7%
zonder dipl., geen SK*												
arbeidsmarkt	473	35%	954	33%	1.423	34%	2.377	34%	8.015	38%	56.865	46%
vervolgonderwijs	310	23%	700	24%	1.030	25%	1.730	25%	4.879	23%	27.224	22%
overig	584	43%	1.223	43%	1.701	41%	2.924	42%	7.961	38%	38.249	31%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Leerlingen die een diploma halen in het voortgezet onderwijs volgen het jaar erop voor het merendeel wederom onderwijs. Verschillen tussen de gebieden zijn beperkt. Vanuit het mbo stromen er verhoudingsgewijs meer studenten door naar de arbeidsmarkt dan vanuit het voortgezet onderwijs. Van de studenten uit de focuswijken en die uit Rotterdam Zuid stromen er vanuit het mbo 1 en 2 relatief minder studenten naar de arbeidsmarkt en meer naar vervolgonderwijs en naar 'overig' (geen werk én geen opleiding) dan van de studenten uit de andere gebieden. Ten opzichte van Nederland en de vier grote steden hebben meer studenten na het

behalen van een mbo-diploma 3 en 4 het jaar erop geen werk én volgen ze geen opleiding.

Studenten die een hbo- of wo-diploma halen, kunnen na het behalen van een propedeuse- of bachelor-diploma verder studeren voor een bachelor- of mastersdiploma. Dit verklaart waarom rond de helft van de geslaagden op deze niveaus ook na een jaar nog onderwijs volgt. Personen met een hbo-diploma volgen vaker dan de wo-geslaagden het jaar erop onderwijs, stromen minder vaak de arbeidsmarkt op en horen minder vaak bij de groep 'overig'. Geslaagden in het hbo en wo uit de focuswijken volgen het jaar erop iets vaker onderwijs dan studenten uit overig Rotterdam of de vier grote steden. Zij stromen iets minder vaak de arbeidsmarkt op.

Tot slot is de groep onderscheiden die zonder een diploma uit het onderwijs stroomt en geen startkwalificatie heeft gehaald. Een kwart van hen volgt het jaar erop weer onderwijs. In de focuswijken en in Rotterdam Zuid heeft 43 procent het jaar erop geen werk én geen opleiding. In Rotterdam is dit percentage met 42 procent vergelijkbaar, en in de vier grote steden iets lager (38 procent). Landelijk is dit percentage 31 procent. Het aandeel personen dat het jaar erop werk heeft, is in de focuswijken en Rotterdam Zuid lager dan in Nederland en in de vier grote steden gemiddeld.

In de volgende tabellen zijn degenen onderscheiden die geslaagd zijn met een (v)mbo-diploma in de richtingen 'zorg', 'techniek' en 'overig'. Hierbij zijn de definities voor de bepaling van de richtingen 'zorg' en 'techniek' in de algemene monitor NPRZ gevolgd.¹¹ Overigens heeft een groot deel van vmbo-geslaagden, degenen met vmbo-tl, een algemeen profiel.

Van de geslaagden die de arbeidsmarkt zijn ingestroomd, is gekeken naar de bedrijfssector waar zij werken na één jaar. De sectoren 'zorg' en 'techniek' resulteren overwegend in werk in de betreffende sector. Omdat de bestanden van het CBS geen informatie bevatten over kenmerken van banen maar alleen kenmerken van het betreffende bedrijf, kan niet worden bepaald of iemand ook daadwerkelijk een functie in de 'zorg' of de 'techniek' vervult.

¹¹ De variabelen waarmee de definiëring is gemaakt voor de algemene NPRZ-monitor zijn afkomstig uit DUO-bestanden. De variabelen zorg en techniek in deze tabellen zijn met CBS-data gemaakt en kunnen wat afwijken. Ten opzichte van vorig jaar is de definiëring aangescherpt. De precieze definiëring is opgenomen in de bijlage 8.

Tabel 6.2 Uitstroom uit vmbo (gesplitst naar richting zorg, techniek of overig) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 3%	x	≤ 1%	x	≤ 2%	x	≤ 1%	x	0%	68	0%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 3%	16	≥ 2%	17	≥ 3%	33	≥ 2%	188	≥ 5%	1.588	4%
vervolgonderwijs	330	≥ 92%	760	≥ 93%	518	≥ 91%	1.278	≥ 92%	3.238	≥ 90%	36.883	93%
overig	12	≥ 3%	36	≥ 4%	28	≥ 5%	64	≥ 5%	172	≥ 5%	1.311	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	x	x	16	≥ 5%	15	2%	31	3%	83	3%	804	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 3%	19	3%	28	3%	79	3%	893	3%
vervolgonderwijs	151	≥ 85%	309	≥ 89%	554	88%	863	88%	2.188	88%	31.540	92%
overig	x	x	15	≥ 4%	40	6%	55	6%	142	6%	1.069	3%
vmbo overig												
arbeidsmarkt (totaal)	25	3%	65	3%	153	3%	218	3%	870	4%	6.600	3%
vervolgonderwijs	932	94%	2.211	94%	4.566	93%	6.777	93%	19.589	92%	192.025	94%
overig	36	4%	82	4%	207	4%	289	4%	880	4%	5.219	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

In tabel 6.2 zijn de geslaagden uit het vmbo te zien.¹² De geslaagden met een diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek' volgen in het jaar erop voor het grootste deel wederom onderwijs. In de landelijke cijfers is dit beeld ook te zien. Slechts enkele procenten hebben in de "eigen sector" werk, en eveneens slechts enkele procenten in overige sectoren. De categorie 'arbeidsmarkt overig' bevat ook uitzendkrachten; van hen is de sector waarin zij werken niet bekend.

Tabel 6.3 Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg, techniek of overig) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	x	16	x	14	x	30	≥ 20%	76	14%	847	23%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	x	x	x	x	≤ 6%	12	2%	84	2%
arbeidsm. uitzendkracht	x	x	x	x	x	x	x	≤ 6%	38	7%	370	10%
vervolgonderwijs	14	x	30	x	49	x	79	≥ 52%	278	51%	1.616	44%
overig	x	x	x	x	15	x	24	≥ 16%	137	25%	730	20%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	50	22%	110	22%	206	25%	316	24%	945	23%	14.304	30%
arbeidsmarkt overig	19	9%	32	7%	54	7%	86	7%	235	6%	3.666	8%
arbeidsm. uitzendkracht	14	6%	40	8%	75	9%	115	9%	540	13%	4.320	9%
vervolgonderwijs	105	47%	250	51%	373	46%	623	48%	1.902	46%	22.142	46%
overig	35	16%	60	12%	102	13%	162	12%	516	12%	3.317	7%
mbo 1 en 2 overig												
arbeidsmarkt (totaal)	456	27%	1084	30%	1702	38%	2.786	34%	9.837	40%	80.001	51%
vervolgonderwijs	858	52%	1.759	49%	1.988	44%	3.747	46%	10.161	42%	57.039	36%
overig	351	21%	740	21%	805	18%	1.545	19%	4.418	18%	20.615	13%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI) Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

¹² In de deze analyse zijn geen leerlingen uit het vmbo-t opgenomen, in het vmbo-t wordt geen onderscheid tussen zorg en techniek gemaakt

Van de geslaagden op het mbo-niveau 1 en 2 met de richting 'zorg' zijn er te weinig om over Rotterdam Zuid te kunnen rapporteren. In Rotterdam doet meer dan de helft het jaar erop een vervolgopleiding. Landelijk is dit percentage lager, 44 procent.

De geslaagden uit de focuswijken met hetzelfde mbo-niveau maar dan met de richting 'techniek' volgen het jaar erop in ongeveer dezelfde mate een vervolgopleiding als de geslaagden uit de vier grote steden en Nederland. De geslaagden uit Rotterdam Zuid zelfs iets vaker. De geslaagden uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid hebben iets minder vaak werk in de technische sector dan de geslaagden uit de rest van Rotterdam, en even vaak als de geslaagden in Nederland.

De geslaagden met een mbo 1 en 2 niveau in overige richtingen uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid volgen het jaar na het behalen van het diploma ten opzichte van de geslaagden uit overig Rotterdam en de vier grote steden vaker onderwijs. Ze hebben minder vaak werk en zijn vaker te vinden onder degenen die geen werk hebben én geen onderwijs volgen.

Tabel 6.4 Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg, techniek of overig) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	117	≥ 57%	288	60%	502	62%	790	61%	2.038	61%	27.763	72%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 4%	17	4%	26	3%	43	3%	132	4%	564	1%
arbeidsm. uitzendkracht	25	≥ 12%	58	12%	92	11%	150	12%	359	11%	3.161	8%
vervolgonderwijs	47	≥ 23%	93	19%	148	18%	241	19%	631	19%	5.844	15%
overig	x	≤ 4%	26	5%	44	5%	70	5%	200	6%	1.136	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	90	30%	234	31%	481	35%	715	34%	1.788	29%	29.538	39%
arbeidsmarkt overig	22	7%	43	6%	60	4%	103	5%	298	5%	4.652	6%
arbeidsm. uitzendkracht	42	14%	120	16%	226	16%	346	16%	1.111	18%	12.715	17%
vervolgonderwijs	113	38%	284	38%	490	36%	774	37%	2.329	38%	25.374	33%
overig	31	10%	62	8%	120	9%	182	9%	573	9%	4.171	5%
mbo 3 en 4 overig												
arbeidsmarkt (totaal)	525	39%	1.300	44%	2.265	45%	3.565	45%	11.168	46%	113.803	55%
vervolgonderwijs	595	44%	1.234	42%	2.129	43%	3.363	42%	9.948	41%	76.093	37%
overig	230	17%	439	15%	609	12%	1048	13%	3.073	13%	15.584	8%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

Op mbo-niveau 3 en 4 zijn de geslaagden uit de richting 'zorg' uit de focuswijken het jaar erop (bijna) even vaak aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' dan de geslaagden uit de vier grote steden en uit overig Rotterdam. Landelijk is dit aandeel hoger. Er zijn nauwelijks verschillen tussen de geslaagden uit Rotterdam Zuid en de geslaagden uit overig Rotterdam of de vier grote steden. De geslaagden uit de focuswijken volgen het jaar erop vaker onderwijs.

Van de geslaagden uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid met een mbo-diploma 'techniek' werkt 30 respectievelijk 31 procent in de bedrijfssector 'techniek': iets meer

dan gemiddeld in de vier grote steden (29 procent), maar minder vaak dan landelijk (39 procent). De verschillen met de vier grote steden zijn klein.

De geslaagden met een mbo 3 en 4 in de richting 'overig' uit de focuswijken hebben het jaar erop minder vaak werk, volgen vaker onderwijs en horen vaker tot de groep zonder werk en niet onderwijsvolgend dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil met dit gemiddelde onder de geslaagden uit geheel Rotterdam Zuid is kleiner.

Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs

Wat is speciaal onderwijs?

Speciaal onderwijs is onderwijs voor kinderen met een handicap, chronische ziekte of stoornis. Deze kinderen krijgen in het speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het gewone onderwijs.

Het speciaal onderwijs bestaat uit 4 clusters:

Cluster 1: blinde, slechtziende kinderen. Dit zijn scholen voor visueel gehandicapte kinderen of meervoudig gehandicapte kinderen die slechtziend of blind zijn. De meeste van deze kinderen gaan met speciale begeleiding naar het gewone onderwijs. De overige bezoeken speciale scholen.

Cluster 2: dove, slechthorende kinderen. Dit cluster bestaat uit scholen voor dove en slechthorende kinderen en voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of taalmoeilijkheden. De scholen zijn er ook voor kinderen met communicatieve problemen, zoals bij bepaalde vormen van autisme.

Cluster 3: gehandicapte en langdurig zieke kinderen. Dit zijn scholen voor leerlingen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen. En voor langdurig zieke kinderen en leerlingen met epilepsie.

Cluster 4: kinderen met stoornissen en gedragsproblemen. Dit cluster bestaat uit scholen voor kinderen met psychiatrische stoornissen of ernstige gedragsproblemen. Ook scholen die verbonden zijn aan pedologische (kinderkundige) instituten vallen onder dit cluster.

Voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingen in het speciaal onderwijs gaan meestal na hun 12e naar het voortgezet speciaal onderwijs. Hier kunnen ze blijven tot hun 20e verjaardag. Het voortgezet speciaal onderwijs werkt met dezelfde clusters.

Speciaal basisonderwijs

Naast het speciaal onderwijs is er het speciaal basisonderwijs. Speciale basisscholen zijn bedoeld voor:

- moeilijk lerende kinderen;
- kinderen met opvoedingsmoeilijkheden;
- alle andere kinderen die speciale ondersteuning en aandacht nodig hebben.

Deze scholen hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen, maar de leerlingen krijgen meer tijd om deze te bereiken. De scholen hebben kleinere groepen en meer deskundigen. Leerlingen kunnen tot hun 14e jaar op een school voor speciaal basisonderwijs terecht.

Na het speciaal basisonderwijs gaan leerlingen naar het vmbo, het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs.

Bijlage 2 Regeling Leerlinggewicht

Voor de bepaling van het leerlinggewicht is per 1 januari 2015 is er een nieuw regeling van kracht die het gebruik van een standaard ouderverklaring verplicht stelt. Alleen bij het gebruik van deze verklaring kan een school aanspraak maken op de gewichtenregeling. De indeling in gewichten is met de invoering van de verplichte verklaring niet veranderd. Het gewicht wordt bepaald op het moment van inschrijven op een school en veranderd niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor wel mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht kunnen hebben. Het leerlinggewicht kan één van de volgende drie waarden hebben die bepaald worden aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders:

- Categorie 1 ouders/verzorgers die geen onderwijs hebben genoten of maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk. De ouder/verzorger heeft maximaal (speciaal) basisonderwijs (tot en met het dertiende levensjaar) of (v)so-zmlk gehad.
- Categorie 2 Maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs/lwoo of vmbo basis-of kaderberoepsgerichte leerweg of de ouder/verzorger heeft maximaal twee klassen/leerjaren onderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs afgerond.
- Categorie 3 De ouder/verzorger heeft meer dan twee klassen/leerjaren mavo (c of d niveau), havo of vwo, dan wel vmbo gemengde leerweg of theoretische leerweg gevolgd. Voor het niveau mavo/havo/vwo kunnen ook de oudere opleidingen worden gelezen: (m)ulo, mms of hbs. Of de ouder/verzorger heeft een mbo, hbo of wo opleiding gevolgd

De regeling kent twee gewichten: 0,3 en 1,2. De gewichten zijn gekoppeld aan de eerder genoemde opleidingscategorieën 1, 2 en 3.

- Het gewicht 0,3 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouder(s)/verzorger(s)belast zijn met de dagelijkse verzorging en opvoeding en een opleiding uit categorie 2 hebben gehad.
- Het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie één ouder/verzorger een opleiding heeft gevolgd uit categorie 1 en de andere ouder/verzorger een opleiding uit categorie 1 óf 2.
- Het gewicht 0 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders/verzorgers een opleiding heeft gevolgd uit categorie 3.

Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3

Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs

Tabel b3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs												
2010/2011	7.380	94,4%	17.118	94,0%	32.092	94,8%	49.210	94,5%	177.542	95,3%	1.527.286	95,2%
2011/2012	7.360	94,7%	17.106	94,1%	33.061	94,7%	50.167	94,5%	180.190	95,4%	1.509.253	95,2%
2012/2013	7.301	95,2%	17.050	94,4%	33.055	95,0%	50.105	94,8%	181.839	95,6%	1.489.734	95,3%
2013/2014	7.163	95,4%	17.023	94,6%	33.195	95,2%	50.218	95,0%	184.068	95,8%	1.468.234	95,5%
2014/2015	7.227	95,4%	17.140	94,7%	33.495	95,5%	50.635	95,2%	186.181	95,9%	1.448.703	95,5%
2015/2016	7.258	95,1%	17.438	94,7%	33.765	95,7%	51.203	95,4%	188.353	96,1%	1.433.897	95,7%
Speciaal basisonderwijs												
2010/2011	246	3,1%	565	3,1%	835	2,5%	1.400	2,7%	4.322	2,3%	42.624	2,7%
2011/2012	244	3,1%	570	3,1%	906	2,6%	1.476	2,8%	4.326	2,3%	41.568	2,6%
2012/2013	196	2,6%	491	2,7%	838	2,4%	1.329	2,5%	4.100	2,2%	39.731	2,5%
2013/2014	179	2,4%	479	2,7%	797	2,3%	1.276	2,4%	3.974	2,1%	37.932	2,5%
2014/2015	181	2,4%	494	2,7%	736	2,1%	1.230	2,3%	3.859	2,0%	36.648	2,4%
2015/2016	176	2,3%	460	2,5%	662	1,9%	1.122	2,1%	3.694	1,9%	34.560	2,3%
Speciaal onderwijs												
2010/2011	191	2,4%	524	2,9%	939	2,8%	1.463	2,8%	4.449	2,4%	34.078	2,1%
2011/2012	170	2,2%	511	2,8%	948	2,7%	1.459	2,7%	4.442	2,4%	34.095	2,2%
2012/2013	170	2,2%	511	2,8%	909	2,6%	1.420	2,7%	4.278	2,2%	33.191	2,1%
2013/2014	167	2,2%	487	2,7%	864	2,5%	1.351	2,6%	4.164	2,2%	31.687	2,1%
2014/2015	166	2,2%	467	2,6%	835	2,4%	1.302	2,4%	4.058	2,1%	30.979	2,0%
2015/2016	194	2,5%	512	2,8%	850	2,4%	1.362	2,5%	4.037	2,1%	29.552	2,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.2 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar geslacht en woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
basis onderwijs	3.650	93,5%	8.808	93,0%	16.974	94,1%	25.782	93,7%	94.848	94,6%	723.602	94,1%
speciaal basisonderwijs	110	2,8%	287	3,0%	411	2,3%	698	2,5%	2.441	2,4%	23.147	3,0%
speciaal onderwijs	144	3,7%	378	4,0%	649	3,6%	1.027	3,7%	3.005	3,0%	21.945	2,9%
Vrouwen												
basis onderwijs	3.608	96,9%	8.630	96,6%	16.791	97,4%	25.421	97,1%	93.505	97,6%	710.295	97,4%
speciaal basisonderwijs	66	1,8%	173	1,9%	251	1,5%	424	1,6%	1.253	1,3%	11.413	1,6%
speciaal onderwijs	50	1,3%	134	1,5%	201	1,2%	335	1,3%	1.032	1,1%	7.607	1,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.3 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
Basis onderwijs	1.315	94,5%	4.903	94,4%	16.819	96,5%	21.722	96,0%	83.953	96,8%	1.080.454	95,9%
Speciaal basisonderwijs	26	1,9%	126	2,4%	247	1,4%	373	1,6%	1.317	1,5%	24.845	2,2%
Speciaal onderwijs	50	3,6%	163	3,1%	366	2,1%	529	2,3%	1.421	1,6%	20.844	1,9%
Turks												
Basis onderwijs	1.550	96,1%	2.485	95,6%	2.258	94,0%	4.743	94,8%	15.354	94,9%	41.939	94,2%
Speciaal basisonderwijs	28	1,7%	53	2,0%	61	2,5%	114	2,3%	407	2,5%	1.376	3,1%
Speciaal onderwijs	35	2,2%	62	2,4%	83	3,5%	145	2,9%	425	2,6%	1.189	2,7%
Marokkaans												
Basis onderwijs	1.190	95,9%	2.382	95,7%	4.187	95,7%	6.569	95,7%	26.679	95,4%	58.232	94,9%
Speciaal basisonderwijs	20	1,6%	46	1,8%	88	2,0%	134	2,0%	608	2,2%	1.658	2,7%
Speciaal onderwijs	31	2,5%	61	2,5%	99	2,3%	160	2,3%	688	2,5%	1.484	2,4%
Surinaams												
Basis onderwijs	557	95,1%	1.537	95,0%	2.153	95,3%	3.690	95,2%	12.047	95,2%	27.930	95,0%
Speciaal basisonderwijs	19	3,2%	50	3,1%	66	2,9%	116	3,0%	333	2,6%	852	2,9%
Speciaal onderwijs	10	1,7%	31	1,9%	40	1,8%	71	1,8%	280	2,2%	612	2,1%
Antilliaans												
Basis onderwijs	492	92,0%	1.499	90,7%	1.076	91,2%	2.575	90,9%	4.820	92,0%	16.483	91,9%
Speciaal basisonderwijs	24	4,5%	91	5,5%	49	4,2%	140	4,9%	232	4,4%	871	4,9%
Speciaal onderwijs	19	3,6%	62	3,8%	55	4,7%	117	4,1%	187	3,6%	584	3,3%
Westers allochtoon												
Basis onderwijs	1.012	95,4%	1.993	96,5%	3.352	96,3%	5.345	96,3%	22.106	97,1%	107.472	96,1%
Speciaal basisonderwijs	27	2,5%	33	1,6%	60	1,7%	93	1,7%	281	1,2%	2.146	1,9%
Speciaal onderwijs	22	2,1%	40	1,9%	70	2,0%	110	2,0%	379	1,7%	2.238	2,0%
Niet-westers allochtoon												
Basis onderwijs	1.142	95,1%	2.639	94,5%	3.920	94,5%	6.559	94,5%	23.394	95,2%	101.387	94,9%
Speciaal basisonderwijs	32	2,7%	61	2,2%	91	2,2%	152	2,2%	516	2,1%	2.812	2,6%
Speciaal onderwijs	27	2,2%	93	3,3%	137	3,3%	230	3,3%	657	2,7%	2.601	2,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.4 Score Eindtoets basisonderwijs drie meest gebruikte toetsen, naar geslacht, etnische herkomst en woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets	556	529,5	1.333	530,7	3.348	533,8	4.681	532,9	16.986	533,7	133.603	534,8
Geslacht												
Mannen	312	529,4	716	530,6	1.753	534,1	2.469	533,1	9.021	534,0	76.399	534,9
Vrouwen	345	530,3	757	531,1	1.767	534,9	2.524	533,7	9.000	534,5	77.297	535,4
Etnische herkomst												
Autochtoon	70	531,2	331	531,6	1.685	537,0	2.016	536,1	7.791	537,1	120.696	535,7
Turks	199	527,4	279	528,7	280	529,2	559	528,9	1.733	529,0	4.735	529,0
Marokkaans	114	529,7	214	530,5	501	530,4	715	530,4	2.967	530,4	6.023	530,8
Surinaams	69	531,1	180	531,3	272	532,1	452	531,8	1.466	531,6	3.311	532,0
Antilliaans	38	530,6	107	528,8	85	527,3	192	528,1	355	529,6	1.368	531,1
Westers allochtoon	65	533,0	138	533,6	312	536,3	450	535,4	1.591	536,6	9.524	535,8
Niet-Westers allochtoon	102	530,7	224	531,6	385	534,7	609	533,5	2.118	534,0	8.039	534,3
												79,9
IEP	210	77,9	489	77,5	304	76,4	793	77,1	2.352	78,4	29.945	
Geslacht												
Mannen	100	77,0	247	77,1	166	76,5	413	76,8	1.190	78,0	14.920	79,2
Vrouwen	110	78,7	242	78,0	138	76,3	380	77,4	1.162	78,8	15.025	80,5
Etnische herkomst												
Autochtoon	23	75,6	111	75,8	152	76,9	263	76,4	1.090	80,2	23.183	80,4
Turks	55	76,7	80	79,1	32	76,6	112	78,4	216	75,7	838	74,7
Marokkaans	40	78,3	89	77,2	16	76,3	105	77,0	274	75,8	998	75,4
Surinaams	22	77,0	48	77,3	30	76,8	78	77,1	164	78,0	595	77,2
Antilliaans	x	.	x	.	x	.	47	73,7	80	73,2	348	73,6
Westers allochtoon	23	82,4	52	79,3	24	74,6	76	77,8	245	78,6	2.079	80,9
Niet-Westers allochtoon	31	79,9	71	79,6	41	76,0	112	78,3	283	77,6	1.904	78,2
												201,4
Route 8	x	.	18	180,3	12	214,2	30	193,9	710	207,2	12.686	
Geslacht												
Mannen	x	.	x	.	x	.	18	197,7	338	209,3	6.369	200,2
Vrouwen	x	.	x	.	x	.	12	188,2	372	205,3	6.317	202,7
Etnische herkomst												
Autochtoon	x	.	x	.	x	.	20	200,1	469	211,0	10.152	202,5
Turks	x	.	x	.	x	.	x	.	19	185,7	380	191,2
Marokkaans	x	.	x	.	x	.	x	.	30	187,9	368	193,8
Surinaams	x	.	x	.	x	.	x	.	35	198,2	177	199,2
Antilliaans	x	.	x	.	x	.	x	.	13	195,1	116	194,2
Westers allochtoon	x	.	x	.	x	.	x	.	86	207,4	855	201,0
Niet-Westers allochtoon	x	.	x	.	x	.	x	.	58	201,2	638	197,5

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Advies voor vervolgonderwijs

Tabel b3.5 Advies voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2009/2010												
tot en met vmbo basis	132	19,7%	318	20,0%	469	15,7%	787	17,2%	2.348	15,8%	15.909	10,9%
vmbo kader	113	16,9%	276	17,3%	412	13,8%	688	15,0%	2.055	13,8%	17.417	12,0%
vmbo gl/tl	175	26,1%	393	24,7%	685	23,0%	1.078	23,6%	2.948	19,9%	31.225	21,5%
havo/vwo	250	37,3%	606	38,0%	1.415	47,5%	2.021	44,2%	7.494	50,5%	80.790	55,6%
2010/2011												
tot en met vmbo basis	167	22,1%	363	19,9%	490	13,2%	853	15,4%	2.560	13,6%	18.007	10,1%
vmbo kader	120	15,9%	319	17,5%	568	15,3%	887	16,0%	2.737	14,5%	22.408	12,5%
vmbo gl/tl	205	27,1%	507	27,8%	881	23,8%	1.388	25,1%	3.784	20,1%	40.531	22,7%
havo/vwo	264	34,9%	634	34,8%	1.766	47,7%	2.400	43,4%	9.752	51,8%	97.751	54,7%
2011/2012												
tot en met vmbo basis	151	17,5%	356	17,8%	547	13,5%	903	14,9%	2.636	12,9%	19.223	10,3%
vmbo kader	173	20,1%	385	19,2%	538	13,3%	923	15,3%	2.936	14,4%	23.992	12,8%
vmbo gl/tl	234	27,2%	533	26,6%	909	22,5%	1.442	23,8%	4.180	20,5%	42.669	22,8%
havo/vwo	303	35,2%	731	36,5%	2.048	50,7%	2.779	46,0%	10.630	52,2%	101.354	54,1%
2012/2013												
tot en met vmbo basis	186	21,8%	423	21,1%	600	15,1%	1.023	17,1%	2.954	14,0%	20.802	10,6%
vmbo kader	135	15,8%	316	15,8%	516	13,0%	832	13,9%	3.001	14,2%	26.006	13,3%
vmbo gl/tl	238	27,9%	553	27,6%	924	23,2%	1.477	24,7%	4.348	20,5%	45.652	23,4%
havo/vwo	294	34,5%	711	35,5%	1.937	48,7%	2.648	44,3%	10.856	51,3%	102.879	52,7%
2013/2014												
tot en met vmbo basis	191	24,6%	431	23,2%	573	14,1%	1.004	17,0%	3.024	14,1%	21.444	11,1%
vmbo kader	124	16,0%	313	16,9%	557	13,7%	870	14,7%	3.058	14,3%	26.859	13,9%
vmbo gl/tl	222	28,6%	485	26,1%	911	22,4%	1.396	23,6%	4.143	19,3%	45.271	23,4%
havo/vwo	238	30,7%	627	33,8%	2.025	49,8%	2.652	44,8%	11.234	52,4%	99.822	51,6%
2014/2015												
tot en met vmbo basis	223	27,4%	522	27,0%	637	15,6%	1.159	19,3%	3.327	15,4%	22.339	11,6%
vmbo kader	162	19,9%	355	18,4%	596	14,6%	951	15,8%	3.225	14,9%	27.575	14,3%
vmbo gl/tl	186	22,9%	455	23,6%	981	24,0%	1.436	23,9%	4.091	18,9%	45.699	23,7%
havo/vwo	243	29,9%	600	31,1%	1.873	45,8%	2.473	41,1%	10.981	50,8%	97.172	50,4%
2015/2016												
tot en met vmbo basis	196	22,2%	464	22,4%	517	12,8%	981	16,1%	2.997	13,6%	21.205	11,1%
vmbo kader	177	20,1%	366	17,7%	611	15,2%	977	16,0%	3.252	14,8%	27.345	14,4%
vmbo gl/tl	203	23,0%	488	23,5%	888	22,0%	1.376	22,5%	4.106	18,7%	43.702	22,9%
havo/vwo	305	34,6%	755	36,4%	2.017	50,0%	2.772	45,4%	11.625	52,9%	98.241	51,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.6 Advies voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
tot en met vmbo basis	97	11,0%	256	12,3%	274	6,8%	530	8,7%	1.570	7,1%	11.524	6,0%
vmbo kader	94	21,7%	177	17,0%	299	14,8%	476	15,5%	1.619	14,7%	14.002	14,6%
vmbo gl/tl	95	21,9%	226	21,7%	430	21,2%	656	21,4%	1.963	17,8%	21.365	22,3%
havo/vwo	147	33,9%	383	36,8%	1.021	50,4%	1.404	45,8%	5.893	53,4%	49.051	51,1%
vrouwen												
tot en met vmbo basis	99	22,1%	208	20,2%	243	12,1%	451	14,8%	1.427	13,0%	9.681	10,2%
vmbo kader	83	18,5%	189	18,3%	312	15,5%	501	16,5%	1.633	14,9%	13.343	14,1%
vmbo gl/tl	108	24,1%	262	25,4%	458	22,8%	720	23,7%	2.143	19,6%	22.337	23,6%
havo/vwo	158	35,3%	372	36,1%	996	49,6%	1.368	45,0%	5.732	52,4%	49.190	52,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.7 Advies voor vervolgonderwijs naar etnische herkomst en woongebied in 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
tot en met vmbo basis	13	12,1%	103	20,2%	163	8,5%	266	11,0%	743	7,9%	13.962	9,5%
vmbo kader	17	15,9%	76	14,9%	209	10,9%	285	11,8%	927	9,9%	19.935	13,6%
vmbo gl/tl	24	22,4%	106	20,8%	372	19,5%	478	19,8%	1.536	16,4%	33.623	23,0%
havo/vwo	53	49,5%	224	44,0%	1.167	61,1%	1.391	57,5%	6.150	65,7%	78.808	53,9%
Turks												
tot en met vmbo basis	56	26,3%	84	25,1%	64	19,3%	148	22,2%	475	23,2%	1.394	23,4%
vmbo kader	45	21,1%	71	21,2%	73	22,1%	144	21,6%	470	23,0%	1.340	22,5%
vmbo gl/tl	51	23,9%	82	24,5%	93	28,1%	175	26,3%	459	22,4%	1.440	24,2%
havo/vwo	61	28,6%	98	29,3%	101	30,5%	199	29,9%	642	31,4%	1.777	29,9%
Marokkaans												
tot en met vmbo basis	26	16,7%	59	19,2%	101	19,3%	160	19,3%	653	19,4%	1.525	19,8%
vmbo kader	26	16,7%	56	18,2%	103	19,7%	159	19,2%	715	21,2%	1.560	20,3%
vmbo gl/tl	45	28,8%	76	24,8%	150	28,7%	226	27,2%	754	22,4%	1.951	25,3%
havo/vwo	59	37,8%	116	37,8%	169	32,3%	285	34,3%	1.247	37,0%	2.666	34,6%
Surinaams												
tot en met vmbo basis	28	27,5%	63	26,3%	53	15,7%	116	20,1%	314	17,8%	696	16,7%
vmbo kader	24	23,5%	36	15,0%	70	20,7%	106	18,3%	355	20,2%	766	18,3%
vmbo gl/tl	19	18,6%	53	22,1%	77	22,8%	130	22,5%	354	20,1%	930	22,3%
havo/vwo	31	30,4%	88	36,7%	138	40,8%	226	39,1%	738	41,9%	1.784	42,7%
Antilliaans												
tot en met vmbo basis	24	40,7%	64	38,3%	32	28,3%	96	34,3%	166	30,6%	508	25,7%
vmbo kader	15	25,4%	36	21,6%	22	19,5%	58	20,7%	109	20,1%	382	19,3%
vmbo gl/tl	9	15,3%	33	19,8%	28	24,8%	61	21,8%	116	21,4%	413	20,9%
havo/vwo	11	18,6%	34	20,4%	31	27,4%	65	23,2%	152	28,0%	674	34,1%
Westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	19	19,8%	34	16,7%	35	10,5%	69	12,8%	243	11,1%	1.350	10,6%
vmbo kader	19	19,8%	36	17,7%	55	16,5%	91	16,9%	231	10,5%	1.547	12,2%
vmbo gl/tl	23	24,0%	48	23,6%	56	16,8%	104	19,4%	342	15,6%	2.713	21,3%
havo/vwo	35	36,5%	85	41,9%	188	56,3%	273	50,8%	1.380	62,8%	7.107	55,9%
Niet-westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	30	20,3%	57	18,3%	69	14,3%	126	15,8%	403	14,9%	1.770	15,2%
vmbo kader	31	20,9%	55	17,6%	79	16,4%	134	16,9%	445	16,4%	1.815	15,6%
vmbo gl/tl	32	21,6%	90	28,8%	112	23,2%	202	25,4%	545	20,1%	2.632	22,6%
havo/vwo	55	37,2%	110	35,3%	223	46,2%	333	41,9%	1.316	48,6%	5.425	46,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.8 Verzuim in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.			
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.			
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.			
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.			
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.			
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.			
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.			
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.			
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.			
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.			
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.			
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.			

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.9 Verzuim in het regulier basisonderwijs naar groep, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011 bo								
groep 1	20	2,3%	33	1,7%	52	1,4%	85	1,5%
groep 2	29	2,7%	63	2,5%	69	1,6%	132	1,9%
groep 3	32	3,1%	61	2,6%	79	1,8%	140	2,1%
groep 4	22	2,4%	52	2,3%	62	1,4%	114	1,7%
groep 5	20	2,2%	39	1,9%	41	1,0%	80	1,3%
groep 6	19	2,2%	42	2,1%	51	1,3%	93	1,5%
groep 7	21	2,4%	47	2,3%	47	1,2%	94	1,5%
groep 8	15	1,8%	33	1,7%	44	1,1%	77	1,3%
2011/2012 bo								
groep 1	35	3,9%	55	2,8%	58	1,5%	113	2,0%
groep 2	33	3,0%	75	3,0%	88	2,0%	163	2,4%
groep 3	26	2,6%	56	2,4%	80	1,8%	136	2,0%
groep 4	30	3,1%	60	2,7%	68	1,6%	128	1,9%
groep 5	22	2,5%	47	2,2%	65	1,6%	112	1,8%
groep 6	24	2,7%	45	2,3%	61	1,5%	106	1,7%
groep 7	21	2,4%	37	1,9%	59	1,5%	96	1,6%
groep 8	x	.	22	1,1%	44	1,1%	66	1,1%
2012/2013 bo								
groep 1	22	2,4%	55	2,7%	54	1,3%	109	1,8%
groep 2	29	2,8%	62	2,6%	98	2,2%	160	2,4%
groep 3	32	3,3%	63	2,8%	78	1,8%	141	2,1%
groep 4	20	2,2%	61	2,8%	68	1,6%	129	2,0%
groep 5	29	3,1%	57	2,6%	64	1,5%	121	1,9%
groep 6	25	3,0%	47	2,3%	49	1,2%	96	1,6%
groep 7	18	2,1%	37	1,9%	59	1,5%	96	1,6%
groep 8	16	2,0%	35	1,8%	46	1,2%	81	1,4%
2013/2014 bo								
groep 1	22	2,5%	38	1,8%	37	1,0%	75	1,3%
groep 2	40	4,1%	66	2,8%	72	1,5%	138	1,9%
groep 3	39	4,1%	86	3,8%	62	1,4%	148	2,2%
groep 4	22	2,4%	54	2,4%	54	1,3%	108	1,7%
groep 5	23	2,6%	53	2,5%	60	1,5%	113	1,8%
groep 6	22	2,4%	41	2,0%	42	1,0%	83	1,4%
groep 7	32	3,8%	57	2,8%	53	1,3%	110	1,8%
groep 8	11	1,4%	20	1,1%	54	1,4%	74	1,3%
2014/2015 bo								
groep 1	30	3,4%	47	2,2%	36	0,9%	83	1,4%
groep 2	29	2,7%	55	2,2%	51	1,0%	106	1,4%
groep 3	31	3,2%	56	2,4%	48	1,1%	104	1,5%
groep 4	28	3,0%	66	3,1%	46	1,1%	112	1,7%
groep 5	23	2,6%	49	2,4%	31	0,8%	80	1,3%
groep 6	29	3,4%	48	2,3%	42	1,1%	90	1,5%
groep 7	16	1,8%	39	1,9%	28	0,7%	67	1,1%
groep 8	15	1,9%	29	1,6%	38	1,0%	67	1,2%
2015/2016 bo								
groep 1	19	2,1%	37	1,7%	33	0,8%	70	1,2%
groep 2	27	2,4%	65	2,5%	69	1,4%	134	1,8%
groep 3	18	1,9%	45	1,9%	58	1,2%	103	1,5%
groep 4	12	1,3%	39	1,8%	61	1,4%	100	1,5%
groep 5	17	1,9%	38	1,8%	43	1,1%	81	1,3%
groep 6	11	1,3%	34	1,7%	26	0,7%	60	1,0%
groep 7	13	1,6%	29	1,4%	36	0,9%	65	1,1%
groep 8	11	1,3%	31	1,6%	20	0,5%	51	0,9%

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4

Voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Tabel b4.1 Leerlingen voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
voortgezet onderwijs	478	92,1%	2.267	93,2%	9.586	96,3%	11.853	95,7%	46.419	96,8%	757.252	96,4%
voortgezet speciaal ond.	41	7,9%	165	6,8%	370	3,7%	535	4,3%	1.549	3,2%	28.521	3,6%
Turks												
voortgezet onderwijs	1.068	96,4%	1.633	96,1%	1.649	95,7%	3.282	95,9%	10.104	95,8%	29.398	95,7%
voortgezet speciaal ond.	40	3,6%	66	3,9%	74	4,3%	140	4,1%	440	4,2%	1.327	4,3%
Marokkaans												
voortgezet onderwijs	691	95,8%	1.390	95,6%	2.523	95,7%	3.913	95,7%	15.657	95,8%	34.832	95,5%
voortgezet speciaal ond.	30	4,2%	64	4,4%	113	4,3%	177	4,3%	686	4,2%	1.629	4,5%
Surinaams												
voortgezet onderwijs	417	95,0%	1.118	94,7%	1.710	95,5%	2.828	95,2%	9.169	95,2%	22.107	95,3%
voortgezet speciaal ond.	22	5,0%	62	5,3%	80	4,5%	142	4,8%	461	4,8%	1.083	4,7%
Antilliaans												
voortgezet onderwijs	237	90,5%	747	90,1%	626	89,6%	1.373	89,9%	2.633	90,9%	10.054	91,9%
voortgezet speciaal ond.	25	9,5%	82	9,9%	73	10,4%	155	10,1%	265	9,1%	882	8,1%
Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	492	97,2%	1.035	97,3%	1.932	96,8%	2.967	97,0%	11.498	97,5%	67.308	96,4%
voortgezet speciaal ond.	14	2,8%	29	2,7%	63	3,2%	92	3,0%	295	2,5%	2.485	3,6%
Niet-Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	702	92,9%	1.593	94,5%	2.635	95,5%	4.228	95,1%	14.809	96,3%	66.555	96,4%
voortgezet speciaal ond.	54	7,1%	92	5,5%	125	4,5%	217	4,9%	569	3,7%	2.475	3,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

Tabel b4.2 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar geslacht en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
praktijkonderwijs	30	6,7%	69	6,4%	106	4,7%	175	5,3%	544	4,6%	3.416	3,2%
vmbo basis	101	22,5%	212	19,7%	327	14,5%	539	16,2%	1.727	14,5%	12.464	11,7%
vmbo kader	92	20,5%	235	21,9%	318	14,1%	553	16,6%	1.663	14,0%	16.225	15,3%
vmbo gl/tl	128	28,6%	296	27,6%	621	27,6%	917	27,6%	2.818	23,7%	29.039	27,3%
havo/vwo	97	21,7%	262	24,4%	876	39,0%	1.138	34,3%	5.137	43,2%	45.221	42,5%
Vrouwen												
praktijkonderwijs	24	5,4%	55	5,2%	69	3,1%	124	3,7%	413	3,6%	2.519	2,5%
vmbo basis	89	20,0%	190	18,0%	222	9,9%	412	12,5%	1.377	11,9%	9.195	8,9%
vmbo kader	96	21,6%	226	21,4%	324	14,4%	550	16,6%	1.594	13,8%	14.261	13,9%
vmbo gl/tl	119	26,8%	277	26,3%	656	29,1%	933	28,2%	2.734	23,7%	27.802	27,1%
havo/vwo	116	26,1%	306	29,0%	982	43,6%	1.288	38,9%	5.425	47,0%	48.970	47,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar jaar en woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
praktijkonderwijs	50	5,4%	136	6,1%	195	4,4%	331	5,0%	918	4,0%	5.543	2,6%
vmbo basis	265	28,5%	533	23,9%	702	15,9%	1.235	18,6%	3.634	16,0%	26.290	12,5%
vmbo kader	157	16,9%	410	18,4%	679	15,3%	1.089	16,4%	3.210	14,1%	29.291	13,9%
vmbo gl/tl	252	27,1%	545	24,5%	1.055	23,8%	1.600	24,0%	4.682	20,6%	51.167	24,3%
havo/vwo	211	22,7%	560	25,1%	1.604	36,2%	2.164	32,5%	8.111	35,7%	88.859	42,3%
2009/2010												
praktijkonderwijs	54	5,8%	119	5,3%	190	4,3%	309	4,6%	849	3,7%	5.542	2,6%
vmbo basis	211	22,7%	478	21,5%	615	13,9%	1.093	16,4%	3.269	14,4%	24.656	11,7%
vmbo kader	167	18,0%	378	17,0%	599	13,5%	977	14,7%	3.062	13,5%	28.143	13,4%
vmbo gl/tl	252	27,1%	566	25,4%	1.133	25,6%	1.699	25,5%	4.901	21,5%	50.719	24,1%
havo/vwo	206	22,2%	569	25,6%	1.612	36,4%	2.181	32,8%	8.264	36,3%	89.766	42,7%
2010/2011												
praktijkonderwijs	58	6,2%	114	5,1%	175	4,0%	289	4,3%	830	3,6%	5.263	2,5%
vmbo basis	242	26,0%	512	23,0%	565	12,8%	1.077	16,2%	3.293	14,5%	23.437	11,1%
vmbo kader	160	17,2%	390	17,5%	659	14,9%	1.049	15,8%	3.102	13,6%	27.902	13,3%
vmbo gl/tl	243	26,1%	547	24,6%	1.142	25,8%	1.689	25,4%	4.778	21,0%	50.498	24,0%
havo/vwo	212	22,8%	526	23,6%	1.591	35,9%	2.117	31,8%	8.404	36,9%	89.144	42,4%
2011/2012												
praktijkonderwijs	62	6,7%	136	6,1%	158	3,6%	294	4,4%	835	3,7%	5.109	2,4%
vmbo basis	227	24,4%	499	22,4%	632	14,3%	1.131	17,0%	3.240	14,2%	22.457	10,7%
vmbo kader	178	19,1%	407	18,3%	588	13,3%	995	15,0%	3.070	13,5%	28.392	13,5%
vmbo gl/tl	251	27,0%	555	24,9%	1.326	29,9%	1.881	28,3%	5.249	23,1%	52.756	25,1%
havo/vwo	199	21,4%	552	24,8%	1.647	37,2%	2.199	33,0%	8.781	38,6%	90.833	43,2%
2012/2013												
praktijkonderwijs	59	6,3%	132	5,9%	152	3,4%	284	4,3%	830	3,6%	5.281	2,5%
vmbo basis	188	20,2%	449	20,2%	595	13,4%	1.044	15,7%	3.174	14,0%	22.420	10,7%
vmbo kader	177	19,0%	430	19,3%	634	14,3%	1.064	16,0%	3.244	14,3%	28.746	13,7%
vmbo gl/tl	266	28,6%	601	27,0%	1.214	27,4%	1.815	27,3%	5.336	23,5%	53.685	25,5%
havo/vwo	214	23,0%	515	23,1%	1.630	36,8%	2.145	32,2%	8.815	38,8%	92.148	43,8%
2013/2014												
praktijkonderwijs	53	5,7%	114	5,1%	151	3,4%	265	4,0%	859	3,8%	5.570	2,6%
vmbo basis	212	22,8%	494	22,2%	564	12,7%	1.058	15,9%	3.094	13,6%	22.064	10,5%
vmbo kader	179	19,2%	416	18,7%	720	16,3%	1.136	17,1%	3.377	14,8%	29.943	14,2%
vmbo gl/tl	274	29,5%	629	28,2%	1.255	28,3%	1.884	28,3%	5.480	24,1%	56.251	26,8%
havo/vwo	191	20,5%	509	22,9%	1.701	38,4%	2.210	33,2%	9.375	41,2%	93.174	44,3%
2014/2015												
praktijkonderwijs	63	6,8%	132	5,9%	168	3,8%	300	4,5%	915	4,0%	5.923	2,8%
vmbo basis	202	21,7%	471	21,1%	580	13,1%	1.051	15,8%	3.185	14,0%	22.410	10,7%
vmbo kader	188	20,2%	453	20,3%	657	14,8%	1.110	16,7%	3.420	15,0%	30.575	14,5%
vmbo gl/tl	274	29,5%	619	27,8%	1.288	29,1%	1.907	28,7%	5.644	24,8%	57.711	27,5%
havo/vwo	203	21,8%	552	24,8%	1.735	39,2%	2.287	34,4%	9.584	42,1%	93.607	44,5%
2015/2016												
praktijkonderwijs	59	6,3%	126	5,8%	168	3,9%	294	4,5%	898	3,9%	5.999	2,8%
vmbo basis	201	21,4%	416	19,1%	521	12,1%	937	14,5%	3.197	13,9%	22.477	10,6%
vmbo kader	176	18,7%	435	20,0%	619	14,4%	1.054	16,3%	3.223	14,0%	30.420	14,4%
vmbo gl/tl	273	29,0%	598	27,5%	1.263	29,4%	1.861	28,7%	5.627	24,4%	58.366	27,6%
havo/vwo	232	24,7%	600	27,6%	1.731	40,2%	2.331	36,0%	10.071	43,8%	94.164	44,5%
2016/2017												
praktijkonderwijs	54	6,1%	124	5,8%	175	3,9%	299	4,5%	957	4,1%	5.935	2,8%
vmbo basis	190	21,3%	402	18,9%	549	12,2%	951	14,3%	3.104	13,2%	21.659	10,4%
vmbo kader	188	21,1%	461	21,7%	642	14,3%	1.103	16,6%	3.257	13,9%	30.486	14,6%
vmbo gl/tl	247	27,7%	573	26,9%	1.277	28,4%	1.850	27,9%	5.552	23,7%	56.841	27,2%
havo/vwo	213	23,9%	568	26,7%	1.858	41,3%	2.426	36,6%	10.562	45,1%	94.191	45,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.4 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
praktijkonderwijs	5	4,2%	19	3,7%	47	2,3%	66	2,6%	212	2,2%	3.578	2,2%
vmbo basis	25	21,0%	92	17,9%	155	7,5%	247	9,6%	713	7,5%	14.188	8,8%
vmbo kader	24	20,2%	110	21,4%	233	11,3%	343	13,3%	982	10,3%	22.674	14,1%
vmbo gl/tl	34	28,6%	131	25,4%	535	25,9%	666	25,8%	2.019	21,2%	44.296	27,6%
havo/vwo	31	26,1%	163	31,7%	1.096	53,0%	1.259	48,8%	5.590	58,7%	75.809	47,2%
Turks												
praktijkonderwijs	9	3,7%	22	6,1%	11	3,1%	33	4,6%	144	6,1%	449	6,6%
vmbo basis	60	24,7%	83	22,9%	74	20,6%	157	21,7%	542	23,1%	1.550	22,8%
vmbo kader	48	19,8%	76	21,0%	73	20,3%	149	20,6%	455	19,4%	1.380	20,3%
vmbo gl/tl	68	28,0%	100	27,6%	116	32,2%	216	29,9%	626	26,6%	1.877	27,6%
havo/vwo	58	23,9%	81	22,4%	86	23,9%	167	23,1%	582	24,8%	1.536	22,6%
Marokkaans												
praktijkonderwijs	10	6,4%	17	5,1%	32	5,6%	49	5,5%	204	5,6%	422	5,3%
vmbo basis	25	16,0%	56	16,9%	96	16,9%	152	16,9%	701	19,4%	1.527	19,2%
vmbo kader	35	22,4%	76	23,0%	104	18,3%	180	20,0%	650	18,0%	1.468	18,4%
vmbo gl/tl	50	32,1%	99	29,9%	205	36,1%	304	33,8%	1.046	28,9%	2.356	29,6%
havo/vwo	36	23,1%	83	25,1%	131	23,1%	214	23,8%	1.013	28,0%	2.191	27,5%
Surinaams												
praktijkonderwijs	1	1,1%	8	3,3%	26	6,1%	34	5,1%	108	5,1%	210	4,1%
vmbo basis	16	17,4%	42	17,1%	72	16,9%	114	17,0%	343	16,3%	801	15,6%
vmbo kader	30	32,6%	56	22,9%	72	16,9%	128	19,0%	364	17,3%	938	18,3%
vmbo gl/tl	23	25,0%	73	29,8%	131	30,7%	204	30,4%	574	27,2%	1.365	26,7%
havo/vwo	22	23,9%	66	26,9%	126	29,5%	192	28,6%	721	34,2%	1.806	35,3%
Antilliaans												
praktijkonderwijs	5	10,4%	24	14,7%	22	15,5%	46	15,1%	70	11,8%	189	8,3%
vmbo basis	12	25,0%	39	23,9%	27	19,0%	66	21,6%	139	23,4%	447	19,5%
vmbo kader	6	12,5%	37	22,7%	28	19,7%	65	21,3%	110	18,5%	447	19,5%
vmbo gl/tl	15	31,3%	42	25,8%	42	29,6%	84	27,5%	144	24,3%	574	25,1%
havo/vwo	10	20,8%	21	12,9%	23	16,2%	44	14,4%	130	21,9%	632	27,6%
Westers allochtoon												
praktijkonderwijs	14	15,2%	18	9,0%	14	3,7%	32	5,5%	82	3,6%	423	3,1%
vmbo basis	24	26,1%	38	19,1%	43	11,3%	81	14,0%	237	10,5%	1.435	10,4%
vmbo kader	19	20,7%	44	22,1%	36	9,5%	80	13,8%	233	10,3%	1.647	11,9%
vmbo gl/tl	19	20,7%	45	22,6%	103	27,1%	148	25,6%	452	19,9%	3.298	23,9%
havo/vwo	16	17,4%	54	27,1%	184	48,4%	238	41,1%	1.262	55,7%	6.995	50,7%
Niet-Westers allochtoon												
praktijkonderwijs	10	7,0%	16	5,1%	23	4,1%	39	4,5%	137	4,6%	664	5,3%
vmbo basis	28	19,7%	52	16,6%	82	14,7%	134	15,4%	429	14,4%	1.711	13,6%
vmbo kader	26	18,3%	62	19,8%	96	17,2%	158	18,1%	463	15,5%	1.932	15,3%
vmbo gl/tl	38	26,8%	83	26,5%	145	26,0%	228	26,2%	691	23,2%	3.075	24,4%
havo/vwo	40	28,2%	100	31,9%	212	38,0%	312	35,8%	1.264	42,4%	5.222	41,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Prestaties leerlingen in het voortgezet onderwijs

Tabel b4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar*

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
Geen advies bepaald	572	62,4%	1.216	56,6%	2.414	55,5%	3.630	55,8%	12.615	59,6%	112.643	56,5%
Lager dan advies	110	31,9%	270	28,9%	372	19,2%	642	22,4%	1.586	18,5%	17.414	20,0%
Gelijk aan advies	194	56,2%	569	61,0%	1.371	70,8%	1.940	67,6%	6.006	70,2%	60.748	69,9%
Hoger dan advies	41	11,9%	94	10,1%	194	10,0%	288	10,0%	968	11,3%	8.702	10,0%
2012/2013												
Geen advies bepaald	264	29,2%	614	28,9%	1.380	32,7%	1.994	31,4%	7.571	35,4%	63.075	31,2%
Lager dan advies	212	33,1%	459	30,3%	564	19,8%	1.023	23,5%	2.716	19,6%	29.466	21,2%
Gelijk aan advies	378	59,1%	932	61,6%	2.017	70,9%	2.949	67,7%	9.814	71,0%	97.865	70,3%
Hoger dan advies	50	7,8%	122	8,1%	264	9,3%	386	8,9%	1.298	9,4%	11.824	8,5%
2013/2014												
Geen advies bepaald	158	17,4%	336	15,5%	593	13,5%	929	14,2%	3.780	17,0%	29.575	14,3%
Lager dan advies	259	34,5%	623	34,1%	726	19,1%	1.349	24,0%	3.741	20,3%	38.098	21,5%
Gelijk aan advies	438	58,3%	1.083	59,3%	2.732	71,9%	3.815	67,8%	13.078	71,1%	124.399	70,1%
Hoger dan advies	54	7,2%	120	6,6%	340	9,0%	460	8,2%	1.586	8,6%	14.881	8,4%
2014/2015												
Geen advies bepaald	89	9,6%	239	10,7%	363	8,2%	602	9,0%	2.595	11,4%	22.298	10,6%
Lager dan advies	292	34,7%	677	34,1%	822	20,2%	1.499	24,8%	4.263	21,2%	40.500	21,6%
Gelijk aan advies	495	58,9%	1.187	59,7%	2.913	71,7%	4.100	67,7%	14.243	70,7%	131.553	70,0%
Hoger dan advies	54	6,4%	124	6,2%	330	8,1%	454	7,5%	1.647	8,2%	15.820	8,4%
2015/2016												
Geen advies bepaald	91	9,7%	196	9,0%	296	6,9%	492	7,6%	2.010	8,7%	15.258	7,2%
Lager dan advies	260	30,6%	568	28,7%	756	18,9%	1.324	22,1%	3.963	18,9%	40.225	20,5%
Gelijk aan advies	514	60,5%	1.231	62,2%	2.896	72,3%	4.127	69,0%	15.179	72,3%	138.284	70,5%
Hoger dan advies	76	8,9%	180	9,1%	354	8,8%	534	8,9%	1.864	8,9%	17.659	9,0%
2016/2017												
Geen advies bepaald	137	15,4%	268	12,6%	388	8,6%	656	9,9%	2.148	9,2%	13.783	6,6%
Lager dan advies	229	30,3%	522	28,1%	812	19,7%	1.334	22,3%	3.632	17,1%	38.250	19,6%
Gelijk aan advies	449	59,5%	1.128	60,6%	2.899	70,5%	4.027	67,4%	15.561	73,1%	137.378	70,3%
Hoger dan advies	77	10,2%	210	11,3%	402	9,8%	612	10,2%	2.091	9,8%	19.701	10,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) De bestanden van het basisonderwijs voor 2008/2009 en 2009/2010 waren niet volledig gevuld. Het aandeel leerlingen waar geen advies voor bepaald kon worden is daarom beperkt voor de jaren 2011/2012 en 2012/2013. De resultaten liggen in lijn met de jaren erna, er zijn daarom wel in de rapportage opgenomen.

Tabel b4.6 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolg onderwijs naar geslacht en woongebied, 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Geen advies bepaald	68	15,2%	137	12,8%	222	9,9%	359	10,8%	1.151	9,7%	7.250	6,8%
Lager dan advies	123	32,4%	290	30,9%	461	22,8%	751	25,3%	2.084	19,4%	22.497	22,7%
Gelijk aan advies	235	61,8%	569	60,7%	1.401	69,2%	1.970	66,5%	7.830	72,9%	68.888	69,5%
Hoger dan advies	22	5,8%	78	8,3%	164	8,1%	242	8,2%	824	7,7%	7.730	7,8%
Vrouwen												
Geen advies bepaald	69	15,5%	131	12,4%	166	7,4%	297	9,0%	997	8,6%	6.533	6,4%
Lager dan advies	106	28,3%	232	25,1%	351	16,8%	583	19,4%	1.548	14,7%	15.753	16,4%
Gelijk aan advies	214	57,1%	559	60,6%	1.498	71,8%	2.057	68,3%	7.731	73,3%	68.490	71,2%
Hoger dan advies	55	14,7%	132	14,3%	238	11,4%	370	12,3%	1.267	12,0%	11.971	12,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.7 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Cito-advies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
Geen advies bepaald	269	29,3%	636	29,6%	1.141	26,2%	1.777	27,3%	5.767	27,2%	63.724	31,9%
Lager dan advies	155	23,9%	367	24,3%	520	16,2%	887	18,8%	2.588	16,8%	31.892	23,5%
Gelijk aan advies	299	46,1%	733	48,4%	1.710	53,3%	2.443	51,7%	8.275	53,7%	68.998	50,8%
Hoger dan advies	194	29,9%	413	27,3%	980	30,5%	1.393	29,5%	4.545	29,5%	34.893	25,7%
2012/2013												
Geen advies bepaald	221	24,4%	582	27,4%	1.238	29,3%	1.820	28,7%	5.889	27,5%	67.781	33,5%
Lager dan advies	160	23,4%	377	24,4%	489	16,4%	866	19,1%	2.630	17,0%	32.680	24,3%
Gelijk aan advies	307	44,9%	704	45,6%	1.603	53,7%	2.307	50,9%	8.364	53,9%	69.375	51,6%
Hoger dan advies	216	31,6%	464	30,0%	895	30,0%	1.359	30,0%	4.516	29,1%	32.394	24,1%
2013/2014												
Geen advies bepaald	208	22,9%	538	24,9%	1.220	27,8%	1.758	26,8%	5.881	26,5%	67.174	32,5%
Lager dan advies	183	26,1%	431	26,5%	564	17,8%	995	20,8%	3.054	18,7%	35.001	25,0%
Gelijk aan advies	334	47,6%	802	49,4%	1.708	53,9%	2.510	52,3%	8.977	55,1%	72.198	51,7%
Hoger dan advies	184	26,2%	391	24,1%	899	28,4%	1.290	26,9%	4.273	26,2%	32.580	23,3%
2014/2015												
Geen advies bepaald	210	22,6%	539	24,2%	1.121	25,3%	1.660	24,9%	5.719	25,1%	63.682	30,3%
Lager dan advies	178	24,7%	441	26,1%	640	19,4%	1.081	21,6%	3.300	19,4%	36.599	25,0%
Gelijk aan advies	389	54,0%	865	51,2%	1.815	54,9%	2.680	53,7%	9.337	54,8%	76.483	52,2%
Hoger dan advies	153	21,3%	382	22,6%	852	25,8%	1.234	24,7%	4.392	25,8%	33.407	22,8%
2015/2016												
Geen advies bepaald	191	20,3%	470	21,6%	921	21,4%	1.391	21,5%	5.103	22,2%	58.235	27,5%
Lager dan advies	148	19,7%	357	20,9%	579	17,1%	936	18,4%	2.985	16,7%	34.965	22,8%
Gelijk aan advies	407	54,3%	918	53,8%	1.880	55,6%	2.798	55,0%	10.016	55,9%	81.072	52,9%
Hoger dan advies	195	26,0%	430	25,2%	922	27,3%	1.352	26,6%	4.912	27,4%	37.154	24,3%
2016/2017												
Geen advies bepaald	244	27,4%	569	26,7%	1.021	22,7%	1.590	24,0%	5.413	23,1%	56.174	26,9%
Lager dan advies	150	23,1%	370	23,7%	618	17,8%	988	19,6%	2.875	16,0%	32.943	21,5%
Gelijk aan advies	340	52,5%	781	50,1%	1.914	55,0%	2.695	53,5%	10.121	56,2%	80.771	52,8%
Hoger dan advies	158	24,4%	408	26,2%	948	27,2%	1.356	26,9%	5.023	27,9%	39.224	25,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.8 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Cito-advies voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied, 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Geen advies bepaald	126	28,1%	298	27,7%	546	24,3%	844	25,4%	2.851	24,0%	29.414	27,7%
Lager dan advies	79	24,5%	214	27,6%	358	21,0%	572	23,1%	1.681	18,6%	19.276	25,0%
Gelijk aan advies	181	56,2%	397	51,2%	939	55,2%	1.336	53,9%	5.167	57,2%	40.956	53,2%
Hoger dan advies	62	19,3%	165	21,3%	405	23,8%	570	23,0%	2.190	24,2%	16.719	21,7%
Vrouwen												
Geen advies bepaald	118	26,6%	271	25,7%	475	21,1%	746	22,6%	2.562	22,2%	26.760	26,0%
Lager dan advies	71	21,8%	156	19,9%	260	14,6%	416	16,2%	1.194	13,3%	13.667	18,0%
Gelijk aan advies	159	48,8%	384	49,0%	975	54,8%	1.359	53,1%	4.954	55,2%	39.815	52,4%
Hoger dan advies	96	29,4%	243	31,0%	543	30,5%	786	30,7%	2.833	31,5%	22.505	29,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.9 Uitgestroomd uit het vo aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009	740	83,0%	1.829	85,0%	3.804	87,0%	5.633	86,0%	17.835	88,0%	187.321	91,0%
2009/2010	800	84,0%	1.811	86,0%	3.746	86,0%	5.557	86,0%	17.550	86,0%	186.667	90,0%
2010/2011	747	85,0%	1.717	86,0%	3.559	87,0%	5.276	87,0%	17.358	87,0%	185.946	89,0%
2011/2012	760	83,0%	1.786	85,0%	3.787	86,0%	5.573	86,0%	17.531	86,0%	186.153	89,0%
2012/2013	749	86,0%	1.758	86,0%	3.899	89,0%	5.657	88,0%	17.895	87,0%	187.147	90,0%
2013/2014	749	86,0%	1.844	88,0%	3.823	88,0%	5.667	88,0%	18.607	88,0%	189.687	91,0%
2014/2015	775	89,0%	1.888	90,0%	4.005	88,0%	5.893	89,0%	19.190	89,0%	195.072	91,0%
2015/2016	722	88,4%	1.925	90,7%	3.945	88,5%	5.870	89,3%	19.963	89,9%	200.044	91,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.10 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
vmbo-bl	211	93,0%	464	93,0%	587	92,0%	1.051	93,0%	3.013	92,0%	24.327	93,0%
vmbo-kl	144	88,0%	374	92,0%	583	90,0%	957	91,0%	3.034	90,0%	28.058	93,0%
vmbo-gl/tl	218	82,0%	507	84,0%	1.033	89,0%	1.540	87,0%	4.425	88,0%	50.421	94,0%
havo	94	64,0%	286	71,0%	833	81,0%	1.119	79,0%	3.791	82,0%	47.044	86,0%
vwo	73	71,0%	198	77,0%	768	83,0%	966	82,0%	3.572	88,0%	37.471	91,0%
2009/2010												
vmbo-bl	214	94,0%	449	95,0%	555	91,0%	1.004	93,0%	2.861	91,0%	23.450	93,0%
vmbo-kl	141	90,0%	349	90,0%	603	89,0%	952	89,0%	2.929	88,0%	27.699	93,0%
vmbo-gl/tl	238	86,0%	517	87,0%	1.029	90,0%	1.546	89,0%	4.503	88,0%	50.388	93,0%
havo	137	72,0%	319	74,0%	886	78,0%	1.205	77,0%	3.950	80,0%	49.642	85,0%
vwo	70	61,0%	177	70,0%	673	84,0%	850	81,0%	3.307	86,0%	35.488	89,0%
2010/2011												
vmbo-bl	182	93,0%	396	94,0%	484	92,0%	880	93,0%	2.581	91,0%	21.823	93,0%
vmbo-kl	150	93,0%	329	92,0%	526	94,0%	855	94,0%	2.714	92,0%	26.647	93,0%
vmbo-gl/tl	227	81,0%	516	83,0%	1.043	88,0%	1.559	86,0%	4.650	87,0%	50.476	92,0%
havo	123	75,0%	296	78,0%	861	82,0%	1.157	81,0%	3.978	81,0%	50.103	84,0%
vwo	65	74,0%	180	79,0%	645	83,0%	825	82,0%	3.435	85,0%	36.897	88,0%
2011/2012												
vmbo-bl	195	91,0%	409	91,0%	455	92,0%	864	92,0%	2.448	92,0%	21.028	93,0%
vmbo-kl	156	81,0%	352	89,0%	586	89,0%	938	89,0%	2.743	89,0%	26.291	92,0%
vmbo-gl/tl	219	89,0%	514	89,0%	1.113	84,0%	1.627	85,0%	4.603	84,0%	50.688	89,0%
havo	127	71,0%	323	76,0%	940	83,0%	1.263	81,0%	4.061	82,0%	51.277	86,0%
vwo	63	63,0%	188	72,0%	693	85,0%	881	82,0%	3.676	84,0%	36.869	87,0%
2012/2013												
vmbo-bl	175	91,0%	396	92,0%	513	92,0%	909	92,0%	2.606	93,0%	20.697	94,0%
vmbo-kl	172	85,0%	385	85,0%	557	92,0%	942	89,0%	2.646	90,0%	26.641	92,0%
vmbo-gl/tl	243	88,0%	542	87,0%	1.336	86,0%	1.878	86,0%	5.123	84,0%	53.741	90,0%
havo	101	76,0%	270	77,0%	838	87,0%	1.108	85,0%	4.024	84,0%	50.212	87,0%
vwo	61	74,0%	171	75,0%	663	90,0%	834	87,0%	3.512	88,0%	35.894	91,0%
2013/2014												
vmbo-bl	168	92,0%	379	93,0%	534	92,0%	913	92,0%	2.717	92,0%	20.998	95,0%
vmbo-kl	142	92,0%	367	93,0%	571	92,0%	938	92,0%	2.794	92,0%	27.212	94,0%
vmbo-gl/tl	262	86,0%	613	87,0%	1.226	89,0%	1.839	88,0%	5.297	88,0%	54.770	93,0%
havo	128	73,0%	331	79,0%	825	83,0%	1.156	82,0%	4.100	84,0%	51.158	87,0%
vwo	49	80,0%	154	81,0%	667	85,0%	821	84,0%	3.699	87,0%	35.549	89,0%
2014/2015												
vmbo-bl	190	90,0%	438	92,0%	530	95,0%	968	93,0%	2.780	94,0%	21.374	95,0%
vmbo-kl	145	94,0%	365	92,0%	672	91,0%	1.037	91,0%	2.977	91,0%	28.400	94,0%
vmbo-gl/tl	258	89,0%	609	90,0%	1.249	88,0%	1.858	89,0%	5.338	89,0%	56.735	93,0%
havo	125	78,0%	316	84,0%	875	81,0%	1.191	82,0%	4.317	84,0%	52.495	86,0%
vwo	57	89,0%	160	88,0%	679	90,0%	839	89,0%	3.778	91,0%	36.068	92,0%
2015/2016												
vmbo-bl	170	90,0%	415	93,3%	526	93,5%	941	93,4%	2.835	94,2%	21.402	95,4%
vmbo-kl	166	88,6%	405	91,4%	644	89,8%	1.049	90,4%	3.104	93,0%	29.651	94,6%
vmbo-gl/tl	254	90,2%	621	91,8%	1.245	88,6%	1.866	89,7%	5.505	90,3%	58.132	93,0%
havo	132	84,1%	321	86,3%	900	85,0%	1.221	85,3%	4.741	85,3%	54.868	87,4%
vwo	57	89,0%	163	89,0%	630	89,0%	793	89,0%	3.778	89,0%	35.991	89,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.11 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, geslacht, woongebied en 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
vmbo-bl	90	87,8%	225	91,6%	278	92,1%	503	91,8%	1.487	93,0%	12.227	94,9%
vmbo-kl	80	92,5%	205	94,1%	331	90,0%	536	91,6%	1.589	93,4%	15.619	94,5%
vmbo-gl/tl	119	89,9%	318	92,1%	642	87,9%	960	89,3%	2.747	90,0%	29.188	93,1%
havo	65	87,7%	144	86,1%	447	84,8%	591	85,1%	2.275	86,1%	26.089	88,2%
vwo	21	90,5%	73	93,2%	296	86,5%	369	87,8%	1.763	90,1%	16.704	91,1%
Vrouwen												
vmbo-bl	80	92,5%	190	95,3%	248	95,2%	438	95,2%	1.348	95,5%	9.175	96,1%
vmbo-kl	86	84,9%	200	88,5%	313	89,5%	513	89,1%	1.515	92,5%	14.032	94,8%
vmbo-gl/tl	135	90,4%	303	91,4%	603	89,4%	906	90,1%	2.758	90,5%	28.944	93,0%
havo	67	80,6%	177	86,4%	453	85,2%	630	85,6%	2.466	84,6%	28.779	86,7%
vwo	36	83,3%	90	82,2%	334	89,5%	424	88,0%	2.015	88,8%	19.287	90,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.12 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar etnische herkomst, woongebied en 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Etnische herkomst												
Autochtoon	85	94,1%	433	93,5%	1.728	91,9%	2.161	92,2%	8.154	92,9%	157.907	92,5%
Turks	236	86,0%	368	87,5%	389	81,2%	757	84,3%	2.214	85,7%	6.498	84,2%
Marokkaans	151	90,7%	283	92,2%	556	82,4%	839	85,7%	3.009	87,2%	6.564	87,3%
Surinaams	94	89,4%	259	89,2%	393	87,0%	652	87,9%	2.108	88,1%	4.808	87,6%
Antilliaans	45	80,0%	156	91,7%	110	85,5%	266	89,1%	517	91,1%	1.958	90,7%
Westers allochtoon	45	95,6%	138	92,8%	329	91,2%	467	91,6%	1.605	90,0%	12.082	90,0%
Niet-Westers allochtoon	123	86,2%	288	88,9%	440	89,8%	728	89,4%	2.356	88,2%	10.227	87,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13: Gemiddeld cijfer op het centraal examen van de geslaagden naar niveau, geslacht en woongebied 2015/2016

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
vmbo-bl	336	6,5	884	6,5	1.753	6,5	2.637	6,5	8.887	6,6	91.749	6,6
vmbo-kl	79	6,6	206	6,6	256	6,6	462	6,6	1.383	6,7	11.598	6,8
vmbo-gl/tl	74	6,3	193	6,3	298	6,4	491	6,3	1.484	6,4	14.755	6,5
havo	107	6,4	293	6,5	564	6,4	857	6,5	2.473	6,5	27.176	6,5
vwo	57	6,6	124	6,6	379	6,6	503	6,6	1.959	6,6	23.008	6,6
Vrouwen												
vmbo-bl	19	6,4	68	6,4	256	6,7	324	6,7	1.588	6,7	15.212	6,7
vmbo-kl	353	6,4	862	6,4	1.740	6,4	2.602	6,4	9.062	6,5	91.382	6,5
vmbo-gl/tl	74	6,5	181	6,5	236	6,5	417	6,5	1.288	6,5	8.815	6,6
havo	73	6,2	177	6,3	280	6,2	457	6,2	1.402	6,3	13.304	6,3
vwo	122	6,5	277	6,4	539	6,4	816	6,4	2.496	6,4	26.913	6,4
vwo	54	6,4	153	6,5	386	6,4	539	6,4	2.086	6,5	24.960	6,5

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.14a Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014 plek in 2014/2015												
vmbo-bl	154	100,0%	352	100,0%	490	100,0%	842	100,0%	2.509	100,0%	19.849	100,0%
mbo	141	91,6%	326	92,6%	463	94,5%	789	93,7%	2.286	91,1%	18.169	91,5%
waarvan niveau 2	133	86,4%	309	87,8%	452	92,2%	761	90,4%	2.198	87,6%	17.574	88,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	26	1,0%	490	2,5%
geen onderwijs*	12	7,8%	22	6,3%	27	5,5%	49	5,8%	197	7,9%	1.190	6,0%
vmbo kl	131	100,0%	341	100,0%	523	100,0%	864	100,0%	2.562	100,0%	25.516	100,0%
mbo	121	92,4%	324	95,0%	500	95,6%	824	95,4%	2.410	94,1%	24.456	95,8%
waarvan niveau 3	47	35,9%	157	46,0%	219	41,9%	376	43,5%	1.076	42,0%	11.315	44,3%
waarvan niveau 4	66	50,4%	135	39,6%	225	43,0%	360	41,7%	1.086	42,4%	9.139	35,8%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	.	139	0,5%
geen onderwijs*	10	7,6%	16	4,7%	21	4,0%	37	4,3%	147	5,7%	921	3,6%
vmbo-gl/tl	226	100,0%	535	100,0%	1.087	100,0%	1.622	100,0%	4.641	100,0%	50.659	100,0%
mbo	202	89,4%	470	87,9%	914	84,1%	1.384	85,3%	3.743	80,7%	42.365	83,6%
waarvan niveau 3	27	11,9%	55	10,3%	98	9,0%	153	9,4%	368	7,9%	5.300	10,5%
waarvan niveau 4	174	77,0%	400	74,8%	798	73,4%	1.198	73,9%	3.268	70,4%	35.325	69,7%
andere opleiding	22	9,7%	57	10,7%	137	12,6%	194	12,0%	719	15,5%	7.001	13,8%
geen onderwijs*	x	.	x	.	36	3,3%	44	2,7%	179	3,9%	1.293	2,6%
havo	93	100,0%	261	100,0%	685	100,0%	946	100,0%	3.454	100,0%	44.463	100,0%
hbo	81	87,1%	217	83,1%	536	78,2%	753	79,6%	2.612	75,6%	36.809	82,8%
andere opleiding	x	.	17	6,5%	66	9,6%	83	8,8%	270	7,8%	3.380	7,6%
geen onderwijs*	10	10,8%	27	10,3%	83	12,1%	110	11,6%	572	16,6%	4.274	9,6%
vwo	39	100,0%	124	100,0%	564	100,0%	688	100,0%	3.227	100,0%	31.754	100,0%
hbo	x	.	x	.	24	4,3%	33	4,8%	151	4,7%	3.222	10,1%
wo	35	89,7%	108	87,1%	482	85,5%	590	85,8%	2.521	78,1%	25.693	80,9%
andere opleiding	x	.	x	.	0	0,0%	1	0,1%	8	0,2%	83	0,3%
geen onderwijs*	x	.	x	.	58	10,3%	64	9,3%	547	17,0%	2.756	8,7%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.14b Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2014/2015 plek in 2015/2016												
vmbo-bl	171	100,0%	403	100,0%	501	100,0%	904	100,0%	2.620	100,0%	20.344	100,0%
mbo	164	95,9%	381	94,5%	461	92,0%	842	93,1%	2.429	92,7%	18.561	91,2%
waarvan niveau 2	162	94,7%	370	91,8%	454	90,6%	824	91,2%	2.364	90,2%	18.043	88,7%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	12	0,5%	558	2,7%
geen onderwijs*	7	4,1%	21	5,2%	39	7,8%	60	6,6%	179	6,8%	1.225	6,0%
vmbo-kl	136	100,0%	336	100,0%	609	100,0%	945	100,0%	2.715	100,0%	26.717	100,0%
mbo	131	96,3%	317	94,3%	582	95,6%	899	95,1%	2.563	94,4%	25.642	96,0%
waarvan niveau 3	56	41,2%	136	40,5%	266	43,7%	402	42,5%	1.202	44,3%	12.475	46,7%
waarvan niveau 4	64	47,1%	141	42,0%	244	40,1%	385	40,7%	1.079	39,7%	9.623	36,0%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	0,3%	163	0,6%
geen onderwijs*	x	.	18	5,4%	27	4,4%	45	4,8%	145	5,3%	912	3,4%
vmbo-gl/tl	230	100,0%	550	100,0%	1.099	100,0%	1.649	100,0%	4.772	100,0%	52.927	100,0%
mbo	203	88,3%	472	85,8%	902	82,1%	1.374	83,3%	3.740	78,4%	43.590	82,4%
waarvan niveau 3	12	5,2%	49	8,9%	114	10,4%	163	9,9%	355	7,4%	5.371	10,1%
waarvan niveau 4	185	80,4%	411	74,7%	768	69,9%	1.179	71,5%	3.282	68,8%	36.600	69,2%
andere opleiding	22	9,6%	69	12,5%	159	14,5%	228	13,8%	850	17,8%	7.981	15,1%
geen onderwijs*	x	.	x	.	38	3,5%	47	2,9%	182	3,8%	1.356	2,6%
havo	98	100,0%	265	100,0%	710	100,0%	975	100,0%	3.606	100,0%	45.362	100,0%
hbo	78	79,6%	209	78,9%	491	69,2%	700	71,8%	2.372	65,8%	34.400	75,8%
andere opleiding	x	.	26	9,8%	89	12,5%	115	11,8%	392	10,9%	4.356	9,6%
geen onderwijs*	12	12,2%	30	11,3%	130	18,3%	160	16,4%	842	23,3%	6.606	14,6%
vwo	51	100,0%	141	100,0%	609	100,0%	750	100,0%	3.430	100,0%	33.121	100,0%
hbo	x	.	x	.	20	3,3%	25	3,3%	117	3,4%	3.002	9,1%
wo	43	84,3%	117	83,0%	497	81,6%	614	81,9%	2.328	67,9%	24.990	75,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	19	0,6%	170	0,5%
geen onderwijs*	x	.	17	12,1%	90	14,8%	107	14,3%	966	28,2%	4.959	15,0%

Tabel b4.15 Verzuim in het voortgezet onderwijs naar, woongebied en schooljaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
praktijkonderwijs	36	29,5%	69	27,1%	52	17,9%	121	22,2%	.		.	
vmbo-basisberoeps	83	21,9%	183	21,0%	226	19,9%	409	20,4%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	61	17,4%	124	15,1%	173	14,5%	297	14,7%	.		.	
vmbo gl/tl	48	9,4%	88	7,7%	157	6,1%	245	6,6%	.		.	
havo	22	7,4%	34	4,9%	71	4,1%	105	4,3%	.		.	
vwo	x		18	4,1%	22	1,4%	40	2,0%	.		.	
2013/2014												
praktijkonderwijs	31	29,5%	54	23,4%	52	17,8%	106	20,3%	.		.	
vmbo-basisberoeps	80	20,6%	187	20,9%	195	17,8%	382	19,2%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	44	13,7%	100	12,7%	171	13,1%	271	12,9%	.		.	
vmbo gl/tl	50	9,3%	99	7,9%	175	7,0%	274	7,3%	.		.	
havo	23	8,7%	57	8,5%	67	3,8%	124	5,1%	.		.	
vwo	x	.	x		x		31	1,6%	.		.	
2014/2015												
praktijkonderwijs	32	29,4%	54	24,2%	58	18,8%	112	21,1%	.		.	
vmbo-basisberoeps	67	16,8%	164	17,7%	228	21,0%	392	19,5%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	59	17,4%	132	15,8%	161	11,9%	293	13,4%	.		.	
vmbo gl/tl	42	7,9%	88	7,1%	127	5,0%	215	5,7%	.		.	
havo	15	5,5%	44	6,4%	63	3,3%	107	4,2%	.		.	
vwo	x		x		x		27	1,3%	.		.	
2015/2016												
praktijkonderwijs	36	29,5%	73	29,4%	75	23,6%	148	26,1%	.		.	
vmbo-basisberoeps	84	22,9%	183	22,1%	206	20,5%	389	21,2%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	45	13,0%	117	13,7%	190	14,8%	307	14,4%	.		.	
vmbo gl/tl	34	6,4%	76	6,2%	155	6,2%	231	6,2%	.		.	
havo	27	9,4%	61	8,7%	79	4,0%	140	5,3%	.		.	
vwo	x	.	13	2,5%	25	1,5%	38	1,7%	.		.	
2016/2017												
praktijkonderwijs	28	25,7%	74	31,0%	63	19,6%	137	24,4%	.		.	
vmbo-basisberoeps	78	21,6%	149	19,5%	167	16,3%	316	17,7%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	38	10,5%	102	11,6%	173	13,6%	275	12,8%	.		.	
vmbo gl/tl	43	7,8%	90	7,3%	186	7,1%	276	7,1%	.		.	
havo	22	8,4%	52	7,5%	117	5,9%	169	6,3%	.		.	
vwo	x		12	2,4%	25	1,5%	37	1,7%	.		.	

Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5

Tabel b5.1 Onderwijsvolgende en niet onderwijsvolgende jongeren naar leeftijd en woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
vavo/vo	1.864	11,0%	4.304	11,8%	9.349	11,8%	13.653	11,8%	46.285	11,1%	424.752	16,1%
mbo	3.708	21,8%	8.008	22,0%	12.081	15,2%	20.089	17,4%	55.894	13,4%	461.796	17,5%
hbo	1.908	11,2%	3.827	10,5%	10.768	13,6%	14.595	12,6%	58.404	14,0%	345.150	13,1%
wo	740	4,4%	1.555	4,3%	10.542	13,3%	12.097	10,5%	61.410	14,7%	209.968	8,0%
anders	8.754	51,6%	18.651	51,3%	36.520	46,1%	55.171	47,7%	195.760	46,9%	1.196.103	45,3%
2011/2012												
vavo/vo	1.837	10,7%	4.253	11,6%	9.154	11,4%	13.407	11,4%	45.287	10,7%	419.708	15,8%
mbo	3.604	21,0%	7.781	21,3%	11.806	14,7%	19.587	16,7%	54.962	13,0%	460.216	17,3%
hbo	1.937	11,3%	3.902	10,7%	11.001	13,7%	14.903	12,7%	59.676	14,1%	355.319	13,4%
wo	767	4,5%	1.603	4,4%	11.078	13,8%	12.681	10,8%	62.855	14,9%	216.011	8,1%
anders	9.028	52,6%	19.046	52,1%	37.516	46,6%	56.562	48,3%	200.421	47,4%	1.208.974	45,4%
2012/2013												
vavo/vo	1.829	10,9%	4.215	11,5%	9.225	11,6%	13.440	11,6%	45.888	10,8%	418.274	15,6%
mbo	3.592	21,4%	7.735	21,1%	11.622	14,6%	19.357	16,7%	54.400	12,8%	456.824	17,1%
hbo	1.924	11,5%	4.094	11,2%	10.924	13,7%	15.018	12,9%	60.165	14,1%	359.672	13,5%
wo	800	4,8%	1.740	4,7%	11.012	13,8%	12.752	11,0%	61.989	14,6%	215.989	8,1%
anders	8.608	51,4%	18.913	51,5%	36.755	46,2%	55.668	47,9%	203.282	47,7%	1.222.163	45,7%
2013/2014												
vavo/vo	1.817	11,0%	4.253	11,8%	9.083	11,4%	13.336	11,6%	46.566	10,8%	419.084	15,6%
mbo	3.676	22,3%	7.855	21,9%	11.776	14,8%	19.631	17,0%	54.226	12,6%	455.539	17,0%
hbo	1.957	11,9%	4.124	11,5%	11.299	14,2%	15.423	13,4%	63.467	14,8%	377.270	14,0%
wo	745	4,5%	1.639	4,6%	11.354	14,3%	12.993	11,3%	64.867	15,1%	221.547	8,3%
anders	8.260	50,2%	18.026	50,2%	35.924	45,2%	53.950	46,8%	200.643	46,7%	1.211.810	45,1%
2014/2015												
vavo/vo	1.797	10,9%	4.201	11,7%	9.232	11,5%	13.433	11,5%	47.196	10,8%	424.712	15,7%
mbo	3.692	22,3%	7.953	22,1%	11.823	14,7%	19.776	17,0%	53.330	12,2%	453.312	16,8%
hbo	2.023	12,2%	4.221	11,8%	11.476	14,3%	15.697	13,5%	64.794	14,9%	383.205	14,2%
wo	729	4,4%	1.664	4,6%	11.468	14,2%	13.132	11,3%	66.762	15,3%	224.077	8,3%
anders	8.283	50,1%	17.880	49,8%	36.492	45,3%	54.372	46,7%	204.011	46,8%	1.214.433	45,0%
2015/2016												
vavo/vo	1.793	10,8%	4.131	11,5%	9.154	11,3%	13.285	11,3%	47.941	10,8%	429.388	15,8%
mbo	3.705	22,3%	7.992	22,2%	11.802	14,6%	19.794	16,9%	52.972	12,0%	450.943	16,6%
hbo	2.102	12,6%	4.280	11,9%	11.314	13,9%	15.594	13,3%	64.231	14,5%	377.007	13,8%
wo	749	4,5%	1.628	4,5%	11.758	14,5%	13.386	11,4%	66.205	14,9%	225.080	8,3%
anders	8.288	49,8%	17.969	49,9%	37.085	45,7%	55.054	47,0%	211.685	47,8%	1.239.680	45,5%
2016/2017												
vavo/vo	1.759	10,6%	4.135	11,4%	9.265	11,2%	13.400	11,2%	48.725	10,8%	432.239	15,7%
mbo	3.611	21,8%	8.001	22,1%	11.792	14,2%	19.793	16,6%	53.713	11,9%	458.384	16,6%
hbo	2.194	13,2%	4.328	11,9%	11.376	13,7%	15.704	13,2%	62.739	13,9%	379.004	13,7%
wo	748	4,5%	1.644	4,5%	11.790	14,2%	13.434	11,3%	64.085	14,2%	224.862	8,2%
anders	8.269	49,9%	18.130	50,0%	38.713	46,7%	56.843	47,7%	221.439	49,1%	1.262.323	45,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.2 Onderwijsvolgende en niet onderwijsvolgende jongeren naar geslacht en woongebied, 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
vavo/vo	839	10,3%	1.987	11,1%	4.781	11,6%	6.768	11,5%	24.744	11,5%	220.099	15,7%
mbo	365	4,5%	789	4,4%	5.769	14,0%	6.558	11,1%	27.868	13,0%	109.153	7,8%
hbo	990	12,1%	1.900	10,6%	5.226	12,7%	7.126	12,1%	28.418	13,2%	186.259	13,3%
wo	1.758	21,5%	3.939	22,0%	5.977	14,5%	9.916	16,8%	27.110	12,6%	242.382	17,3%
anders	4.224	51,7%	9.302	51,9%	19.425	47,2%	28.727	48,6%	106.622	49,6%	646.158	46,0%
Vrouwen												
vavo/vo	920	10,9%	2.148	11,7%	4.484	10,7%	6.632	11,0%	23.981	10,2%	212.140	15,7%
mbo	383	4,6%	855	4,7%	6.021	14,4%	6.876	11,4%	36.217	15,4%	115.709	8,6%
hbo	1.204	14,3%	2.428	13,3%	6.150	14,7%	8.578	14,3%	34.321	14,5%	192.745	14,2%
wo	1.853	22,0%	4.062	22,2%	5.815	13,9%	9.877	16,4%	26.603	11,3%	216.002	16,0%
anders	4.045	48,1%	8.828	48,2%	19.288	46,2%	28.116	46,8%	114.817	48,7%	616.165	45,5%

Tabel b5.3 Deelnemers in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	365	9,0%	799	8,8%	867	6,6%	1.666	7,5%	3.943	6,2%	21.624	4,1%
niveau 2	1.455	35,8%	3.070	33,9%	3.993	30,2%	7.063	31,7%	18.885	29,9%	136.029	26,1%
niveau 3	1.025	25,2%	2.408	26,6%	3.488	26,4%	5.896	26,5%	16.059	25,4%	139.423	26,8%
niveau 4	1.219	30,0%	2.786	30,7%	4.863	36,8%	7.649	34,3%	24.283	38,4%	224.074	43,0%
2009/2010												
niveau 1	346	8,5%	764	8,3%	832	6,3%	1.596	7,2%	3.941	6,2%	24.244	4,6%
niveau 2	1.382	33,8%	2.926	31,9%	3.698	28,1%	6.624	29,7%	18.178	28,5%	133.160	25,1%
niveau 3	1.087	26,6%	2.542	27,7%	3.611	27,5%	6.153	27,6%	16.914	26,5%	145.023	27,3%
niveau 4	1.269	31,1%	2.934	32,0%	5.007	38,1%	7.941	35,6%	24.723	38,8%	228.041	43,0%
2010/2011												
niveau 1	372	8,7%	807	8,6%	924	6,7%	1.731	7,4%	4.258	6,5%	24.773	4,6%
niveau 2	1.427	33,4%	2.953	31,6%	3.886	28,0%	6.839	29,4%	18.660	28,5%	136.206	25,2%
niveau 3	1.146	26,9%	2.587	27,7%	3.762	27,1%	6.349	27,3%	17.453	26,6%	147.382	27,3%
niveau 4	1.323	31,0%	2.998	32,1%	5.319	38,3%	8.317	35,8%	25.151	38,4%	231.359	42,9%
2011/2012												
niveau 1	360	8,8%	731	8,2%	756	5,7%	1.487	6,7%	4.063	6,4%	22.733	4,3%
niveau 2	1.283	31,2%	2.724	30,5%	3.581	26,8%	6.305	28,3%	17.276	27,3%	128.249	24,2%
niveau 3	1.152	28,0%	2.484	27,8%	3.658	27,4%	6.142	27,6%	17.181	27,1%	145.834	27,6%
niveau 4	1.315	32,0%	2.985	33,4%	5.370	40,2%	8.355	37,5%	24.868	39,2%	232.215	43,9%
2012/2013												
niveau 1	357	8,9%	759	8,7%	810	6,2%	1.569	7,2%	4.183	6,7%	21.971	4,2%
niveau 2	1.214	30,2%	2.535	29,1%	3.175	24,2%	5.710	26,1%	16.587	26,8%	121.016	23,3%
niveau 3	1.065	26,5%	2.349	26,9%	3.556	27,1%	5.905	27,0%	16.285	26,3%	142.704	27,5%
niveau 4	1.378	34,3%	3.082	35,3%	5.584	42,5%	8.666	39,7%	24.949	40,2%	233.558	45,0%
2013/2014												
niveau 1	280	7,0%	604	7,0%	630	4,8%	1.234	5,7%	3.780	6,2%	19.392	3,8%
niveau 2	1.146	28,6%	2.465	28,4%	3.026	23,2%	5.491	25,3%	15.678	25,7%	112.056	22,1%
niveau 3	1.088	27,1%	2.346	27,1%	3.424	26,2%	5.770	26,6%	16.014	26,3%	138.585	27,3%
niveau 4	1.498	37,3%	3.257	37,6%	5.965	45,7%	9.222	42,5%	25.429	41,8%	237.811	46,8%
2014/2015												
niveau 1	229	5,8%	527	6,1%	565	4,5%	1.092	5,1%	3.061	5,3%	14.185	2,9%
niveau 2	1.062	26,8%	2.278	26,4%	2.649	20,9%	4.927	23,1%	13.879	23,9%	99.299	20,3%
niveau 3	1.082	27,3%	2.362	27,4%	3.279	25,8%	5.641	26,5%	15.118	26,1%	131.454	26,9%
niveau 4	1.589	40,1%	3.446	40,0%	6.192	48,8%	9.638	45,3%	25.958	44,7%	244.265	49,9%
2015/2016												
niveau 1	236	6,0%	491	5,7%	544	4,3%	1.035	4,9%	2.819	4,9%	12.854	2,7%
niveau 2	1.028	26,0%	2.241	25,9%	2.557	20,2%	4.798	22,5%	12.809	22,4%	90.823	18,8%
niveau 3	1.121	28,3%	2.458	28,4%	3.395	26,9%	5.853	27,5%	15.309	26,8%	130.107	27,0%
niveau 4	1.574	39,8%	3.458	40,0%	6.134	48,6%	9.592	45,1%	26.226	45,9%	248.556	51,5%
2016/2017												
niveau 1	223	5,8%	471	5,5%	513	4,1%	984	4,6%	2.741	4,7%	12.880	2,6%
niveau 2	866	22,5%	1.982	23,0%	2.411	19,2%	4.393	20,8%	12.387	21,5%	86.542	17,7%
niveau 3	1.103	28,7%	2.417	28,1%	3.265	26,0%	5.682	26,8%	15.108	26,2%	130.506	26,6%
niveau 4	1.652	43,0%	3.736	43,4%	6.370	50,7%	10.106	47,7%	27.509	47,6%	260.200	53,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.4 Deelnemers in het mbo naar niveau van de opleiding, geslacht en woongebied 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
niveau 1	147	7,9%	283	6,8%	324	5,1%	607	5,8%	1.636	5,7%	7.806	3,0%
niveau 2	489	26,3%	1.112	26,6%	1.416	22,5%	2.528	24,1%	7.283	25,2%	54.640	21,3%
niveau 3	476	25,6%	1.064	25,5%	1.553	24,7%	2.617	25,0%	7.070	24,5%	66.643	26,0%
niveau 4	748	40,2%	1.721	41,2%	3.002	47,7%	4.723	45,1%	12.886	44,6%	127.412	49,7%
Vrouwen												
niveau 1	76	3,8%	188	4,2%	189	3,0%	377	3,5%	1.105	3,8%	5.074	2,2%
niveau 2	377	19,0%	870	19,7%	995	15,9%	1.865	17,4%	5.104	17,7%	31.902	13,7%
niveau 3	627	31,6%	1.353	30,6%	1.712	27,3%	3.065	28,7%	8.038	27,8%	63.863	27,3%
niveau 4	904	45,6%	2.015	45,5%	3.368	53,8%	5.383	50,4%	14.623	50,7%	132.788	56,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.5 Deelnemers in het mbo naar leerweg en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
bol	3.120	76,8%	6.757	74,6%	9.835	74,5%	16.592	74,5%	45.693	72,3%	340.431	65,3%
bbl	897	22,1%	2.178	24,0%	3.189	24,1%	5.367	24,1%	15.823	25,0%	168.937	32,4%
extraneï	47	1,2%	128	1,4%	185	1,4%	313	1,4%	1.652	2,6%	11.769	2,3%
2009/2010												
bol	3.232	79,1%	6.998	76,3%	10.002	76,1%	17.000	76,2%	46.619	73,1%	349.528	65,9%
bbl	795	19,5%	2.022	22,1%	2.943	22,4%	4.965	22,3%	15.120	23,7%	167.847	31,6%
extraneï	57	1,4%	146	1,6%	200	1,5%	346	1,6%	2.013	3,2%	13.080	2,5%
2010/2011												
bol	3.397	79,6%	7.209	77,1%	10.627	76,5%	17.836	76,8%	47.590	72,6%	356.087	66,0%
bbl	777	18,2%	1.935	20,7%	2.964	21,3%	4.899	21,1%	15.565	23,8%	166.613	30,9%
extraneï	94	2,2%	201	2,2%	297	2,1%	498	2,1%	2.363	3,6%	17.009	3,2%
2011/2012												
bol	3.290	80,0%	7.027	78,7%	10.354	77,5%	17.381	78,0%	47.183	74,4%	356.054	67,3%
bbl	733	17,8%	1.734	19,4%	2.741	20,5%	4.475	20,1%	14.046	22,2%	158.536	30,0%
extraneï	87	2,1%	163	1,8%	267	2,0%	430	1,9%	2.160	3,4%	14.431	2,7%
2012/2013												
bol	3.292	82,0%	6.987	80,1%	10.312	78,6%	17.299	79,2%	47.025	75,8%	358.578	69,1%
bbl	631	15,7%	1.525	17,5%	2.520	19,2%	4.045	18,5%	12.676	20,4%	146.572	28,2%
extraneï	91	2,3%	212	2,4%	291	2,2%	503	2,3%	2.304	3,7%	14.090	2,7%
2013/2014												
bol	3.409	84,9%	7.216	83,2%	10.649	81,6%	17.865	82,3%	47.981	78,8%	369.014	72,7%
bbl	512	12,8%	1.247	14,4%	2.085	16,0%	3.332	15,3%	10.629	17,5%	125.135	24,6%
extraneï	93	2,3%	210	2,4%	313	2,4%	523	2,4%	2.298	3,8%	13.696	2,7%
2014/2015												
bol	3.496	88,2%	7.486	86,9%	10.840	85,5%	18.326	86,0%	48.244	83,1%	376.556	77,0%
bbl	377	9,5%	952	11,1%	1.574	12,4%	2.526	11,9%	8.162	14,1%	102.552	21,0%
extraneï	90	2,3%	176	2,0%	271	2,1%	447	2,1%	1.615	2,8%	10.094	2,1%
2015/2016												
bol	3.513	88,7%	7.538	87,2%	10.840	85,7%	18.378	86,3%	48.225	84,4%	377.111	78,3%
bbl	365	9,2%	938	10,9%	1.621	12,8%	2.559	12,0%	7.678	13,4%	96.956	20,1%
extraneï	81	2,0%	167	1,9%	181	1,4%	348	1,6%	1.211	2,1%	7.714	1,6%
2016/2017												
bol	3.405	88,6%	7.480	86,9%	10.832	86,2%	18.312	86,5%	48.634	84,2%	380.579	77,6%
bbl	363	9,4%	979	11,4%	1.551	12,3%	2.530	12,0%	7.920	13,7%	101.388	20,7%
extraneï	76	2,0%	147	1,7%	176	1,4%	323	1,5%	1.191	2,1%	8.161	1,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.6 Deelnemers in het mbo naar leerweg en geslacht 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
bol	1.568	84,3%	3.471	83,0%	5.228	83,1%	8.699	83,0%	23.266	80,6%	185.307	72,2%
bbl	246	13,2%	620	14,8%	951	15,1%	1.571	15,0%	4.851	16,8%	65.625	25,6%
extraneï	46	2,5%	89	2,1%	116	1,8%	205	2,0%	758	2,6%	5.569	2,2%
vrouwen												
bol	1.837	92,6%	4.009	90,6%	5.604	89,5%	9.613	89,9%	25.368	87,9%	195.272	83,6%
bbl	117	5,9%	359	8,1%	600	9,6%	959	9,0%	3.069	10,6%	35.763	15,3%
extraneï	30	1,5%	58	1,3%	60	1,0%	118	1,1%	433	1,5%	2.592	1,1%

Tabel b5.7 Deelnemers in het mbo naar sector en jaar (geselecteerde jaren)

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
zorg	301	7,4%	709	7,8%	1.039	7,9%	1.748	7,8%	4.659	7,4%	46.297	8,9%
techniek	871	21,4%	1.938	21,4%	2.938	22,2%	4.876	21,9%	13.784	21,8%	150.182	28,8%
economie	1.293	31,8%	2.750	30,3%	3.974	30,1%	6.724	30,2%	21.658	34,3%	137.868	26,5%
vervoer, transport en logistiek	160	3,9%	418	4,6%	638	4,8%	1.056	4,7%	1.843	2,9%	15.768	3,0%
welzijn, verzorging	959	23,6%	2.143	23,6%	3.197	24,2%	5.340	24,0%	14.621	23,1%	115.812	22,2%
groen	25	0,6%	106	1,2%	181	1,4%	287	1,3%	927	1,5%	21.589	4,1%
overig	455	11,2%	999	11,0%	1.242	9,4%	2.241	10,1%	5.676	9,0%	33.621	6,5%
2010/2011												
zorg	332	7,8%	735	7,9%	1.045	7,5%	1.780	7,7%	4.685	7,2%	47.260	8,8%
techniek	785	18,4%	1.813	19,4%	3.010	21,7%	4.823	20,8%	13.615	20,8%	148.057	27,4%
economie	1.344	31,5%	2.799	30,0%	4.015	28,9%	6.814	29,3%	21.515	32,8%	138.071	25,6%
vervoer, transport en logistiek	172	4,0%	440	4,7%	777	5,6%	1.217	5,2%	2.711	4,1%	21.878	4,1%
welzijn, verzorging	1.127	26,4%	2.420	25,9%	3.447	24,8%	5.867	25,3%	16.005	24,4%	124.878	23,1%
groen	31	0,7%	105	1,1%	217	1,6%	322	1,4%	1.004	1,5%	23.666	4,4%
overig	477	11,2%	1.033	11,1%	1.377	9,9%	2.410	10,4%	5.983	9,1%	35.899	6,7%
2012/2013												
zorg	336	8,4%	753	8,6%	1.209	9,2%	1.962	9,0%	5.191	8,4%	52.465	10,1%
techniek	691	17,2%	1.564	17,9%	2.661	20,3%	4.225	19,3%	12.474	20,1%	137.577	26,5%
economie	1.256	31,3%	2.622	30,1%	3.937	30,0%	6.559	30,0%	20.266	32,7%	132.926	25,6%
vervoer, transport en logistiek	242	6,0%	548	6,3%	933	7,1%	1.481	6,8%	2.561	4,1%	20.471	3,9%
welzijn, verzorging	964	24,0%	2.086	23,9%	2.958	22,5%	5.044	23,1%	14.684	23,7%	113.748	21,9%
groen	41	1,0%	120	1,4%	241	1,8%	361	1,7%	987	1,6%	22.801	4,4%
overig	484	12,1%	1.031	11,8%	1.184	9,0%	2.215	10,1%	5.842	9,4%	39.252	7,6%
2014/2015												
zorg	433	10,9%	963	11,2%	1.400	11,0%	2.363	11,1%	5.991	10,3%	56.077	11,5%
techniek	701	17,7%	1.573	18,3%	2.598	20,5%	4.171	19,6%	11.725	20,2%	129.417	26,5%
economie	1.219	30,8%	2.559	29,7%	3.658	28,8%	6.217	29,2%	19.232	33,1%	130.146	26,6%
vervoer, transport en logistiek	347	8,8%	735	8,5%	1.202	9,5%	1.937	9,1%	2.831	4,9%	17.486	3,6%
welzijn, verzorging	844	21,3%	1.789	20,8%	2.336	18,4%	4.125	19,4%	11.778	20,3%	94.727	19,4%
groen	24	0,6%	85	1,0%	265	2,1%	350	1,6%	896	1,5%	21.271	4,3%
overig	395	10,0%	910	10,6%	1.226	9,7%	2.136	10,0%	5.568	9,6%	40.078	8,2%
2016/2017												
zorg	460	12,0%	1.007	11,7%	1.424	11,3%	2.431	11,5%	6.126	10,6%	57.960	11,8%
techniek	784	20,4%	1.832	21,3%	2.848	22,7%	4.680	22,1%	12.495	21,6%	135.094	27,6%
economie	1.231	32,0%	2.729	31,7%	3.863	30,8%	6.592	31,1%	21.023	36,4%	137.787	28,1%
vervoer, transport en logistiek	440	11,4%	914	10,6%	1.430	11,4%	2.344	11,1%	3.279	5,7%	20.273	4,1%
welzijn, verzorging	749	19,5%	1.681	19,5%	2.148	17,1%	3.829	18,1%	10.235	17,7%	87.440	17,8%
groen	28	0,7%	68	0,8%	188	1,5%	256	1,2%	795	1,4%	20.641	4,2%
overig	152	4,0%	375	4,4%	658	5,2%	1.033	4,9%	3.792	6,6%	30.933	6,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.8 Deelnemers in het mbo naar sector, geslacht, woongebied en 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
zorg	31	1,7%	75	1,8%	131	2,1%	206	2,0%	634	2,2%	5.666	2,2%
techniek	660	35,5%	1.560	37,3%	2.280	36,2%	3.840	36,7%	10.319	35,7%	113.331	44,2%
economie	559	30,1%	1.199	28,7%	1.804	28,7%	3.003	28,7%	10.327	35,8%	68.539	26,7%
vervoer, transport en logistiek	391	21,0%	794	19,0%	1.156	18,4%	1.950	18,6%	2.563	8,9%	16.097	6,3%
welzijn, verzorging	121	6,5%	301	7,2%	428	6,8%	729	7,0%	2.257	7,8%	22.172	8,6%
groen	9	0,5%	18	0,4%	81	1,3%	99	0,9%	355	1,2%	11.200	4,4%
overig	89	4,8%	233	5,6%	415	6,6%	648	6,2%	2.420	8,4%	19.496	7,6%
Vrouwen												
zorg	429	21,6%	932	21,1%	1.293	20,6%	2.225	20,8%	5.492	19,0%	52.294	22,4%
techniek	124	6,3%	272	6,1%	568	9,1%	840	7,9%	2.176	7,5%	21.763	9,3%
economie	672	33,9%	1.530	34,6%	2.059	32,9%	3.589	33,6%	10.696	37,0%	69.248	29,6%
vervoer, transport en logistiek	49	2,5%	120	2,7%	274	4,4%	394	3,7%	716	2,5%	4.176	1,8%
welzijn, verzorging	628	31,7%	1.380	31,2%	1.720	27,5%	3.100	29,0%	7.978	27,6%	65.268	27,9%
groen	19	1,0%	50	1,1%	107	1,7%	157	1,5%	440	1,5%	9.441	4,0%
overig	63	3,2%	142	3,2%	243	3,9%	385	3,6%	1.372	4,8%	11.437	4,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.9 Deelnemers in het mbo naar sector techniek en zorg, geslacht, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen, zorg												
2008/2009	18	1,0%	46	1,1%	73	1,1%	119	1,1%	406	1,3%	3.893	1,4%
2009/2010	15	0,8%	40	1,0%	83	1,3%	123	1,2%	421	1,4%	4.013	1,4%
2010/2011	20	1,0%	53	1,2%	82	1,2%	135	1,2%	441	1,4%	4.286	1,5%
2011/2012	25	1,3%	50	1,2%	106	1,6%	156	1,5%	491	1,6%	4.617	1,6%
2012/2013	23	1,3%	56	1,4%	129	2,0%	185	1,8%	553	1,8%	5.187	1,9%
2013/2014	32	1,8%	69	1,7%	124	1,9%	193	1,9%	663	2,2%	5.607	2,1%
2014/2015	33	1,8%	66	1,6%	124	2,0%	190	1,9%	654	2,3%	5.366	2,1%
2015/2016	28	1,5%	59	1,4%	114	1,8%	173	1,7%	601	2,1%	5.069	2,0%
2016/2017	31	1,7%	75	1,8%	131	2,1%	206	2,0%	634	2,2%	5.666	2,2%
vrouwen, zorg												
2008/2009	283	12,9%	663	13,5%	966	14,2%	1.629	13,9%	4.253	13,1%	42.404	17,3%
2009/2010	315	14,2%	712	14,4%	937	13,9%	1.649	14,1%	4.209	12,9%	42.732	17,1%
2010/2011	312	13,4%	682	13,4%	963	13,7%	1.645	13,6%	4.244	12,8%	42.974	16,9%
2011/2012	299	13,6%	675	13,9%	980	14,6%	1.655	14,3%	4.318	13,5%	43.381	17,5%
2012/2013	313	14,3%	697	14,6%	1.080	16,0%	1.777	15,4%	4.638	14,6%	47.278	19,2%
2013/2014	361	16,2%	790	16,8%	1.205	18,1%	1.995	17,6%	5.096	16,3%	50.527	20,9%
2014/2015	400	18,6%	897	19,5%	1.276	19,7%	2.173	19,6%	5.337	18,1%	50.711	21,7%
2015/2016	397	19,0%	911	20,0%	1.352	21,3%	2.263	20,8%	5.526	19,2%	50.389	21,9%
2016/2017	429	21,6%	932	21,1%	1.293	20,6%	2.225	20,8%	5.492	19,0%	52.294	22,4%
mannen, techniek												
2008/2009	807	43,0%	1.769	42,6%	2.579	40,1%	4.348	41,1%	12.224	39,9%	135.054	48,9%
2009/2010	732	39,4%	1.719	40,9%	2.533	39,5%	4.252	40,0%	12.054	38,8%	134.346	47,9%
2010/2011	719	37,0%	1.628	38,3%	2.597	37,9%	4.225	38,1%	11.879	36,8%	130.896	45,8%
2011/2012	653	34,1%	1.491	36,6%	2.409	36,3%	3.900	36,4%	11.207	35,6%	125.841	44,7%
2012/2013	603	33,0%	1.347	34,0%	2.236	35,1%	3.583	34,6%	10.618	35,0%	119.604	43,7%
2013/2014	587	32,8%	1.336	33,6%	2.235	35,0%	3.571	34,4%	10.178	34,3%	114.252	42,9%
2014/2015	582	32,1%	1.309	32,6%	2.094	33,8%	3.403	33,3%	9.753	34,2%	110.710	43,3%
2015/2016	629	33,7%	1.445	35,3%	2.261	36,0%	3.706	35,7%	9.920	34,9%	110.262	43,8%
2016/2017	660	35,5%	1.560	37,3%	2.280	36,2%	3.840	36,7%	10.319	35,7%	113.331	44,2%
vrouwen, techniek												
2008/2009	64	2,9%	169	3,4%	359	5,3%	528	4,5%	1.560	4,8%	15.128	6,2%
2009/2010	71	3,2%	195	3,9%	378	5,6%	573	4,9%	1.614	4,9%	16.482	6,6%
2010/2011	66	2,8%	185	3,6%	413	5,9%	598	4,9%	1.736	5,2%	17.161	6,8%
2011/2012	83	3,8%	204	4,2%	400	5,9%	604	5,2%	1.771	5,5%	17.336	7,0%
2012/2013	88	4,0%	217	4,6%	425	6,3%	642	5,6%	1.856	5,9%	17.973	7,3%
2013/2014	101	4,5%	229	4,9%	466	7,0%	695	6,1%	1.932	6,2%	18.249	7,6%
2014/2015	119	5,5%	264	5,7%	504	7,8%	768	6,9%	1.972	6,7%	18.707	8,0%
2015/2016	130	6,2%	274	6,0%	537	8,4%	811	7,4%	2.047	7,1%	19.714	8,6%
2016/2017	124	6,3%	272	6,1%	568	9,1%	840	7,9%	2.176	7,5%	21.763	9,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.10 Deelnemers met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	155	14,8%	333	13,6%	364	10,2%	697	11,6%	2.123	11,8%	12.106	7,8%
niveau 2	387	36,9%	879	35,8%	1.200	33,6%	2.079	34,5%	5.972	33,1%	48.500	31,2%
niveau 3	250	23,9%	612	24,9%	890	24,9%	1.502	24,9%	3.999	22,2%	39.284	25,3%
niveau 4	256	24,4%	631	25,7%	1.120	31,3%	1.751	29,0%	5.944	33,0%	55.553	35,7%
2009/2010												
niveau 1	166	15,1%	360	13,9%	379	10,5%	739	12,0%	2.234	12,0%	14.912	9,0%
niveau 2	400	36,5%	922	35,7%	1.192	33,1%	2.114	34,2%	6.172	33,2%	50.496	30,6%
niveau 3	252	23,0%	627	24,3%	881	24,5%	1.508	24,4%	4.141	22,3%	41.789	25,4%
niveau 4	279	25,4%	675	26,1%	1.146	31,9%	1.821	29,5%	6.057	32,6%	57.581	34,9%
2010/2011												
niveau 1	166	14,3%	365	14,1%	409	10,8%	774	12,1%	2.499	12,8%	15.283	9,2%
niveau 2	401	34,6%	891	34,4%	1.238	32,7%	2.129	33,4%	6.476	33,2%	50.591	30,4%
niveau 3	272	23,5%	626	24,2%	965	25,5%	1.591	24,9%	4.335	22,2%	42.447	25,5%
niveau 4	319	27,5%	710	27,4%	1.179	31,1%	1.889	29,6%	6.198	31,8%	57.845	34,8%
2011/2012												
niveau 1	178	14,3%	374	13,7%	391	9,9%	765	11,4%	2.570	12,8%	14.889	8,7%
niveau 2	433	34,9%	949	34,8%	1.315	33,1%	2.264	33,8%	6.522	32,5%	52.506	30,8%
niveau 3	329	26,5%	676	24,8%	993	25,0%	1.669	24,9%	4.644	23,2%	43.695	25,6%
niveau 4	301	24,3%	726	26,6%	1.270	32,0%	1.996	29,8%	6.303	31,5%	59.283	34,8%
2012/2013												
niveau 1	232	18,5%	473	17,2%	474	11,5%	947	13,8%	2.701	13,4%	14.959	8,6%
niveau 2	424	33,8%	899	32,7%	1.267	30,7%	2.166	31,5%	6.557	32,6%	51.520	29,8%
niveau 3	247	21,9%	624	22,7%	995	24,1%	1.619	23,5%	4.417	22,0%	45.026	26,0%
niveau 4	324	25,8%	754	27,4%	1.389	33,7%	2.143	31,2%	6.419	31,9%	61.662	35,6%
2013/2014												
niveau 1	191	15,8%	385	14,5%	426	10,4%	811	12,0%	2.671	13,2%	14.555	8,5%
niveau 2	393	32,5%	886	33,3%	1.213	29,5%	2.099	31,0%	6.168	30,6%	48.260	28,2%
niveau 3	293	24,2%	637	24,0%	1.013	24,7%	1.650	24,4%	4.557	22,6%	45.600	26,6%
niveau 4	333	27,5%	750	28,2%	1.456	35,4%	2.206	32,6%	6.788	33,6%	62.966	36,7%
2014/2015												
niveau 1	186	14,0%	401	14,0%	411	10,4%	812	11,9%	2.281	11,6%	10.481	6,4%
niveau 2	439	33,1%	911	31,8%	1.080	27,4%	1.991	29,3%	6.067	30,8%	43.729	26,8%
niveau 3	286	21,6%	650	22,7%	944	24,0%	1.594	23,4%	4.543	23,1%	44.867	27,5%
niveau 4	414	31,2%	906	31,6%	1.500	38,1%	2.406	35,4%	6.801	34,5%	64.110	39,3%
2015/2016												
niveau 1	152	11,9%	333	12,1%	381	9,7%	714	10,7%	2.100	11,5%	10.008	6,6%
niveau 2	416	32,6%	915	33,3%	1.071	27,4%	1.986	29,8%	5.271	29,0%	38.284	25,2%
niveau 3	312	24,5%	685	24,9%	996	25,5%	1.681	25,2%	4.343	23,9%	41.586	27,4%
niveau 4	396	31,0%	817	29,7%	1.465	37,4%	2.282	34,2%	6.469	35,6%	61.754	40,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.11. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014, plek in 2014/2015												
mbo 1	191	100,0%	385	100,0%	426	100,0%	811	100,0%	2.671	100,0%	14.555	100,0%
naar												
mbo	132	69,1%	252	65,5%	228	53,5%	480	59,2%	1.341	50,2%	6.811	46,8%
niveau 2	130	68,1%	245	63,6%	219	51,4%	464	57,2%	1.287	48,2%	6.489	44,6%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	x	.	27	1,0%	316	2,2%
geen onderwijs*	59	30,9%	133	34,5%	198	46,5%	331	40,8%	1.330	49,8%	7.744	53,2%
mbo 2	393	100,0%	886	100,0%	1.213	100,0%	2.099	100,0%	6.168	100,0%	48.260	100,0%
naar												
mbo	202	51,4%	438	49,4%	624	51,4%	1.062	50,6%	2.764	44,8%	22.036	45,7%
niveau 3	169	43,0%	356	40,2%	469	38,7%	825	39,3%	2.241	36,3%	18.265	37,8%
niveau 4	27	6,9%	63	7,1%	123	10,1%	186	8,9%	398	6,5%	2.579	5,3%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	16	0,8%	72	1,2%	311	0,6%
geen onderwijs*	186	47,3%	439	49,5%	582	48,0%	1.021	48,6%	3.332	54,0%	25.913	53,7%
mbo 3	293	100,0%	637	100,0%	1.013	100,0%	1.650	100,0%	4.557	100,0%	45.600	100,0%
naar												
mbo	144	49,1%	285	44,7%	400	39,5%	685	41,5%	1.833	40,2%	15.211	33,4%
niveau 4	135	46,1%	270	42,4%	378	37,3%	648	39,3%	1.746	38,3%	14.047	30,8%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	11	0,7%	32	0,7%	333	0,7%
geen onderwijs*	149	50,9%	350	54,9%	604	59,6%	954	57,8%	2.692	59,1%	30.056	65,9%
mbo 4	333	100,0%	750	100,0%	1.456	100,0%	2.206	100,0%	6.788	100,0%	62.966	100,0%
naar												
hbo	158	47,4%	337	44,9%	621	42,7%	958	43,4%	2.936	43,3%	25.284	40,2%
overig onderwijs	x	.	13	1,7%	15	1,0%	28	1,3%	70	1,0%	1.272	2,0%
geen onderwijs*	171	51,4%	400	53,3%	820	56,3%	1.220	55,3%	3.782	55,7%	36.410	57,8%
examen in 2014/2015, plek in 2015/2016												
mbo 1	186	100,0%	401	100,0%	411	100,0%	812	100,0%	2.281	100,0%	10.481	100,0%
naar												
mbo	130	69,9%	272	67,8%	274	66,7%	546	67,2%	1.296	56,8%	5.722	54,6%
niveau 2	128	68,8%	269	67,1%	272	66,2%	541	66,6%	1.254	55,0%	5.515	52,6%
overig onderwijs	5	2,7%	7	1,7%	8	1,9%	15	1,8%	66	2,9%	398	3,8%
geen onderwijs*	51	27,4%	122	30,4%	129	31,4%	251	30,9%	919	40,3%	4.361	41,6%
mbo 2	439	100,0%	911	100,0%	1.080	100,0%	1.991	100,0%	6.067	100,0%	43.729	100,0%
naar												
mbo	243	55,4%	518	56,9%	575	53,2%	1.093	54,9%	2.868	47,3%	21.536	49,2%
niveau 3	195	44,4%	415	45,6%	453	41,9%	868	43,6%	2.368	39,0%	18.072	41,3%
niveau 4	41	9,3%	83	9,1%	102	9,4%	185	9,3%	391	6,4%	2.460	5,6%
overig onderwijs	7	1,6%	23	2,5%	33	3,1%	56	2,8%	168	2,8%	1.386	3,2%
geen onderwijs*	189	43,1%	370	40,6%	472	43,7%	842	42,3%	3.031	50,0%	20.807	47,6%
mbo 3	286	100,0%	650	100,0%	944	100,0%	1.594	100,0%	4.543	100,0%	44.867	100,0%
naar												
mbo	142	49,7%	282	43,4%	399	42,3%	681	42,7%	1.817	40,0%	15.101	33,7%
niveau 4	106	37,1%	240	36,9%	308	32,6%	548	34,4%	1.622	35,7%	13.082	29,2%
overig onderwijs	5	1,7%	16	2,5%	29	3,1%	45	2,8%	91	2,0%	1.282	2,9%
geen onderwijs*	139	48,6%	352	54,2%	516	54,7%	868	54,5%	2.635	58,0%	28.484	63,5%
mbo 4	414	100,0%	906	100,0%	1.500	100,0%	2.406	100,0%	6.801	100,0%	64.110	100,0%
naar												
hbo	153	37,0%	340	37,5%	545	36,3%	885	36,8%	2.506	36,8%	22.458	35,0%
overig onderwijs	8	1,9%	16	1,8%	21	1,4%	37	1,5%	89	1,3%	1.239	1,9%
geen onderwijs*	253	61,1%	550	60,7%	934	62,3%	1.484	61,7%	4.206	61,8%	40.413	63,0%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om deelnemers die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6

Tabel b6.1 Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar positie oktober 2012 resp. 2013 resp. 2014.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	22	4%	54	5%	68	5%	122	5%	434	6%	3.723	6%
vervolgonderwijs	447	89%	982	89%	1154	86%	2.136	87%	6.130	87%	52.729	89%
overig	36	7%	69	6%	118	9%	187	8%	473	7%	3.050	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	12	3%	33	3%	66	4%	99	4%	350	5%	2.943	4%
vervolgonderwijs	380	92%	871	92%	1.379	90%	2.250	91%	6.651	90%	68.743	93%
overig	19	5%	40	4%	84	5%	124	5%	351	5%	2.091	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	10	2%	21	2%	80	3%	101	2%	408	3%	3.725	3%
vervolgonderwijs	561	94%	1.301	95%	2.818	94%	4.119	94%	11.485	93%	133.924	95%
overig	23	4%	43	3%	100	3%	143	3%	401	3%	2.750	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	≤ 5%	43	6%	173	8%	216	7%	969	10%	10.020	8%
vervolgonderwijs	241	≥ 92%	628	90%	1.957	88%	2.585	88%	8.590	85%	116.587	89%
overig	x	≤ 3%	23	3%	103	5%	126	4%	495	5%	3.903	3%
vwo												
arbeidsmarkt	x	≤ 6%	16	4%	58	3%	74	3%	399	4%	3.129	3%
vervolgonderwijs	122	≥ 87%	378	92%	1.622	94%	2.000	94%	8.419	92%	91.861	94%
overig	x	≤ 6%	15	4%	42	2%	57	3%	303	3%	2.350	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	558	30%	1.360	33%	2.051	38%	3.411	36%	11.730	40%	107.985	50%
vervolgonderwijs	919	49%	1.904	46%	2.355	44%	4.259	45%	12.421	42%	81.570	38%
overig	409	22%	870	21%	989	18%	1.859	20%	5.129	18%	24.830	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	825	46%	2.057	50%	3.424	51%	5.481	51%	16.355	51%	187.969	60%
vervolgonderwijs	709	39%	1.555	38%	2.530	38%	4.085	38%	12.285	38%	104.938	34%
overig	270	15%	511	12%	717	11%	1.228	11%	3.629	11%	20.032	6%
hbo												
arbeidsmarkt	619	37%	1.418	39%	4.759	41%	6.177	41%	26.490	42%	165.904	41%
vervolgonderwijs	941	57%	1.982	55%	6.035	53%	8.017	53%	32.594	52%	221.631	55%
overig	100	6%	212	6%	685	6%	897	6%	3.621	6%	15.777	4%
wo												
arbeidsmarkt	305	47%	777	51%	5.992	54%	6.769	53%	37.160	54%	106.004	45%
vervolgonderwijs	273	42%	605	40%	4.123	37%	4.728	37%	26.352	38%	112.437	48%
overig	68	11%	146	10%	1.017	9%	1.163	9%	5.626	8%	17.630	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	523	33%	1.134	33%	1.696	34%	2.830	34%	9.017	38%	67.451	47%
vervolgonderwijs	385	24%	852	25%	1.223	25%	2.075	25%	5.850	25%	32.606	23%
overig	701	44%	1.449	42%	2.020	41%	3.469	41%	8.962	38%	43.114	30%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b6.2 Uitstroom uit vmbo (gesplitst naar richting zorg, techniek of overig) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 3%	x	≤ 1%	x	≤ 2%	x	≤ 1%	x	0%	108	0%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 3%	22	≥ 3%	21	≥ 4%	43	≥ 3%	177	≥ 5%	1.719	4%
vervolgonderwijs	305	≥ 89%	693	≥ 91%	500	≥ 89%	1.193	≥ 91%	3.177	≥ 90%	37.428	92%
overig	19	≥ 6%	36	≥ 5%	29	≥ 5%	65	≥ 5%	171	≥ 5%	1.381	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	x	≤ 5%	16	4%	12	2%	28	3%	80	3%	876	2%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 5%	11	3%	22	3%	33	3%	83	3%	939	3%
vervolgonderwijs	161	≥ 85%	347	89%	562	87%	909	87%	2.258	88%	33.091	92%
overig	10	≥ 5%	17	4%	53	8%	70	7%	150	6%	1.165	3%
vmbo overig												
arbeidsmarkt (totaal)	25	3%	57	3%	159	3%	216	3%	846	4%	6.749	3%
vervolgonderwijs	922	93%	2.114	93%	4.289	92%	6.403	92%	18.831	91%	184.877	94%
overig	49	5%	99	4%	220	5%	319	5%	904	4%	5.345	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10,

Tabel b6.3 Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg, techniek of overig) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	x	x	x	x	≤ 9%	x	≤ 6%	48	10%	1.041	27%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	x	10	≥ 10%	16	≥ 11%	20	4%	90	2%
vervolgonderwijs	x	x	x	x	x	≤ 9%	x	≤ 6%	30	6%	389	10%
overig	x	x	23	x	54	≥ 55%	77	≥ 55%	267	56%	1.660	42%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	58	25%	137	26%	221	27%	358	27%	1.024	24%	15.822	31%
arbeidsmarkt overig	18	8%	31	6%	51	6%	82	6%	223	5%	3.615	7%
vervolgonderwijs	16	7%	40	8%	72	9%	112	8%	447	11%	4.131	8%
overig	102	44%	244	47%	387	46%	631	47%	2.020	48%	23.660	47%
mbo 1 en 2 overig												
arbeidsmarkt (totaal)	460	28%	1141	32%	1687	38%	2.828	35%	9.938	36%	82.897	52%
vervolgonderwijs	806	49%	1.637	46%	1.914	43%	3.551	44%	12.421	45%	56.250	35%
overig	366	22%	793	22%	870	19%	1.663	21%	5.129	19%	20.551	13%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI),

Tabel b6.4 Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg, techniek of overig) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	117	≥ 52%	302	58%	501	63%	803	61%	2.053	63%	26.460	72%
arbeidsmarkt overig	10	≥ 4%	19	4%	20	3%	39	3%	112	3%	443	1%
vervolgonderwijs	35	≥ 15%	72	14%	98	12%	170	13%	361	11%	3.075	8%
overig	56	≥ 25%	102	20%	132	17%	234	18%	569	17%	5.549	15%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	88	32%	229	33%	445	35%	674	34%	1.739	30%	29.612	39%
arbeidsmarkt overig	16	6%	35	5%	48	4%	83	4%	287	5%	4.310	6%
vervolgonderwijs	38	14%	113	16%	210	16%	323	16%	1.061	18%	12.448	16%
overig	98	36%	261	37%	461	36%	722	36%	2.253	38%	25.905	34%
mbo 3 en 4 overig												
arbeidsmarkt (totaal)	521	40%	1.287	44%	2.102	46%	3.389	45%	10.742	46%	111.621	56%
vervolgonderwijs	555	43%	1.192	41%	1.937	42%	3.129	42%	9.463	41%	73.484	37%
overig	228	17%	423	15%	563	12%	986	13%	2.930	13%	15.029	8%

Bijlage 7 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden

Persoongegevens

SSB Gbapersoontab: Demografische achtergronden van personen in de GBA

SSB Gbaberlijkestaatbus: Burgerlijke staat van personen in de GBA

Gbaadresobjectbus: Adreskenmerken van personen in de GBA.

Vslgwbtabs: Rinobjectnummer met gemeente, wijk en buurtcode.

Onderwijsgegevens

SSB Inschrwptab: Inschrijvingen in het basisonderwijs

SSB Inschrwectab: Inschrijvingen in het speciaal onderwijs

SSB Citotab: Deelnemers aan de Centrale Eindtoets Basisonderwijs

SSB Onderwijsdeelnemerstab: Deelnemers in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Onderwijsinschrtab: Inschrijvingen in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Examvotab: Examenuitslagen in het voortgezet onderwijs

SSB Diplomamotab: Diploma's in het middelbaar beroepsonderwijs

SSB Vsvtab: Voortijdig schoolverlater

SSB Brintab: Vestigingen van onderwijsinstellingen (2003 t/m 2012)

Arbeidmarktgegevens

SSB Baanprsjaarbedragtab: Banen van personen

SSB Baankenmerkenbus: Kenmerken van banen

SSB poliskobus1: Kwantitatieve gegevens van banen

SSB Poliskibus: Kwalitatieve gegevens van banen

SSB zelfstandigentab: Personen met winst uit onderneming

SSB Vrlwusuitkering1atab: Uitkeringen aan personen op grond van de Werkloosheidswet

SSB wwuitkeringint: Werkloosheidswet uitkeringen

SSB Vrlwuspersoonbus: Personen met een werkloosheidsuitkering

SSB Vrlbijstanduitkeringtab: Bijstandsuitkeringen

SSB aototjaarbedragtab: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB aototpersoonbus: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB Ovuitkpersoonbus: Overige uitkeringen

SSB Cwtab: Personen die staan ingeschreven bij het Centrum voor Werk en Inkomen

Bijlage 8 Sectorindeling in het MBO

In deze rapportage zijn in het mbo zeven sectoren onderscheiden. De indeling sluit voor een deel aan op de indeling die het CBS hanteert, voor aantal opleiding wijkt de indeling af.

Uitgangspunt is de opleidingsvariabele van het CBS *RICHTINGMBO2*. Hierin worden 56 categorieën onderscheiden. Van deze categorieën zijn er 51 waarvan alle daaronder vallende CREBO-codes in één van de zeven sectoren vallen. Voor 5 categorieën is een nadere uitsplitsing gemaakt. In het schema hieronder is de gekozen indeling opgenomen.

Cat nr	Indeling voor rapportage en categorienaam
	Zorg
7a	Verpleging
7b	Verzorging
7d	Medische ondersteuning
	Techniek
2b	Grafische vormgeving
2c	Audiovisuele productie
2z	OnderwijsVormgeving en audiovisuele productie; ongedeeld
4a	ICT
4z	ICT; ongedeeld
5a	Werktuigbouwkunde
5b	Productietechniek
5c	Metaalproductie
5d	Elektrotechniek
5e	Installatietechniek
5f	Proces- en chemische laboratoriumtechniek
5g	Auto-, vliegtuig- en scheepvaartindustrie
5j	Hout- en meubelindustrie
5k	Bouw
5l	Grond-, weg-, en waterbouw
5z	Techniek, industrie en bouw; ongedeeld
7e	Medische techniek
	Economie
3a	Groothandel
3b	Detailhandel
3c	Marketing en communicatie
3d	Financiële dienstverlening
3e	Boekhouding en bedrijfsadministratie
3f	Managementondersteuning
3g	Secretarieel werk en informatiedienstverlening
3h	Juridische ondersteuning
3z	Handel, administratie en juridische ondersteuning; ongedeeld
8a	Horeca: management en bediening
8b	Horeca: bereiding van maaltijden
8c	Toerisme
8d	Recreatie
8f	Facilitaire dienstverlening
	Vervoer, Transport en Logistiek
8i	Vervoer
8j	Logistiek
	Welzijn, Verzorging
1a	Ondersteuning in het onderwijs
1z	Onderwijs; ongedeeld
7f	Sociaal-pedagogisch werk
7g	Maatschappelijke en sociaal-juridische dienstverlening
7h	Sociaal-cultureel werk
8e	Sport en bewegen
8g	Haarverzorging
8h	Schoonheidsverzorging
	Groen
6a	Landbouw en natuurlijke omgeving
6b	Dierhouderij en diervverzorging
6z	Landbouw en dieren; ongedeeld
	Overig
8k	Veiligheid en milieu
8z	Persoonlijke dienstverlening, vervoer en veiligheid; ongedeeld
9a	Algemeen
9z	Combinatie van opleidingsrichtingen

Voor vijf categorieën vallen de opleidingen in verschillende sectoren. Daarvoor is de volgende indeling gemaakt naar crebocode:

2a *

Kunst, ruimtelijke presentatie en communicatie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

23098 ruimtelijke vormgeving niv 4
25158 interieuradviseur
25212 ruimtelijk vormgever
25265 technicus human technology
90940 interieuradviseur
91143 technicus middenkader wei (human technology)
91144 technicus middenkader wei (industriële design)
91530 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (medewerker productpresentatie)
91540 vormgever/medewerker ruimtelijke presentatie en communicatie
91541 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (stand-, winkel- en decorvormgever)
91542 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (vormgever productpresentatie)
91543 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (winkelpubliciteitvormgever)
92682 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
92870 pianotechnicus
92871 pianotechniek (pianotechnicus)
92872 pianotechniek (pianotechnicus/ondernemer)
94524 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
94790 human technology
95700 applicatie- en mediaontwikkeling (gamedeveloper)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

23179 artiesten niv 4
25472 acteur
25495 danser
25496 musicalperformer
25497 muzikant
90030 artiest
90031 artiest (dans)
90032 artiest (drama)
90033 artiest (musical)
90034 artiest (muziek)
90035 artiest (sounddesign)
90036 artiest (muziek sounddesign)
90037 artiest (muziek uitvoerend)
90038 artiest(muziek)

5h*

Brood- en banketbakkerij en overige voedingsindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

90014 allround operator (allround operator voedingsindustrie)
90313 operator (operator voedingsindustrie)
97340 allround operator (allround voedingsoperator aequor)
97380 operator (voedingsoperator aequor)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10493 specialist banketbakker; l1st brood banketb bedr
10495 specialist broodbakker; l1st brood banketb bedr
10496 all-round banketbakker; l1st brood banketb bedr
10497 all-round brood- en banketbakker; l1st brood banketb bedr
10498 all-round broodbakker; l1st brood banketb bedr
10499 banketbakker; l1st brood banketb bedr
10500 brood- en banketbakker; l1st brood banketb bedr
10501 broodbakker; l1st brood banketb bedr
10504 assistent bakker; l1st brood banketb bedr
10767 productie-assistent versindustrie; svo (vleessector)
10769 productiemedewerker versindustrie; svo (vleessector)
10771 productievakkracht versindustrie; svo (vleessector)
10773 leidinggevende versindustrie; svo (vleessector)
10815 broodbakker grootwinkelbedrijf bb
10818 leidinggevende bakkerij grootwinkelbedrijf mk
10819 ondernemer bakkersbedrijf mk
10820 banketbakker grootwinkelbedrijf bb
10826 leidinggevende ambachtelijke bakkerij mk
11023 vakbekwaam medewerker levensmiddelentechnoloog 3 vk
11032 middenkaderfunctionaris levensmiddelentechnoloog 4 mk
11049 medewerker levensmiddelentechnoloog 2 bb
12002 assistent medewerker voedsel en groen (voedingsindustrie) as
23082 brood en banket niv 4
25172 leidinggevende bakkerij
25173 uitvoerend bakker
25174 zelfstandig werkend bakker

25183 patissier
 25460 medewerker voeding en technologie
 25461 vakbekwaam medewerker voeding en technologie
 25462 vakexpert voeding en kwaliteit
 25463 vakexpert voeding en technologie
 25464 vakexpert voeding en voorlichting
 90304 ondernemer horeca/bakkerij (ondernemer bakkerij)
 90640 assistent bakker
 90690 banketbakker
 90700 banketbakker (allround banketbakker)
 90720 brood- en banketbakker
 90730 brood- en banketbakker
 90731 brood- en banketbakker (allround brood- en banketbakker)
 91631 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (slager-traiteur)
 91632 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (worstmaker)
 91651 medewerker versdetailhandel (productiemedewerker versdetailhandel)
 91660 meewerkend voorman vlees- en gemakvoedingsindustrie
 92950 productiemedewerker vleesindustrie
 92960 productieleider vlees- en gemakvoedingsindustrie (productieleider vlees- en gemakvoedingsindustrie)
 93690 productievakkracht versindustrie
 93700 productiemedewerker versindustrie
 93760 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie svo)
 94220 brood en banket
 94221 brood en banket (brood- en banketbakker)
 94222 brood en banket (banketbakker)
 94230 brood en banket
 94231 brood en banket (allround broodbakker)
 94232 brood en banket (allround banketbakker)
 94233 brood en banket (allround brood- en banketbakker)
 94240 brood en banket
 94241 brood en banket (patissier)
 94242 brood en banket (leidinggevende bakkerij)
 94730 productievakkracht versindustrie
 95747 brood en banket (uitvoerend bakker)
 95748 brood en banket (zelfstandig werkend banketbakker)
 95749 brood en banket (zelfstandig werkend broodbakker)
 97210 technoloog voedingsindustrie
 97211 technoloog voedingsindustrie (specialist product en proces)
 97212 technoloog voedingsindustrie (teamleider/ coordinator)
 97213 technoloog voedingsindustrie (kwaliteitsmedewerker)
 97475 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie aequor)
 97520 kwaliteitsmanagement voeding (kwaliteitscoördinator)
 97540 food manager
 97541 voedingsmanagement (voedingsspecialist)
 97542 voedingsmanagement (manager voeding)

5i*

Kleding- en schoenenindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

10915 schoenhersteller bb
 92830 leestenmaker (leestenmaker)
 92840 onderwerkmaker
 92880 schachtenmaker
 92900 schoenhersteller (schoenhersteller)
 93610 schoenhersteller
 93683 creatief vakmanschap (ambachtelijk schoenmaker)
 93684 creatief vakmanschap (hoedenmaker)
 93685 creatief vakmanschap (lederwarenmaker)
 95590 schoenhersteller (schoenhersteller/ondernemer)
 95694 orthopedische technieken (leestenmaker)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10360 middenkader medewerker productie; voc/betex
 10361 middenkader medewerker ontwikkeling; voc/betex
 10362 middenkader medewerker commercie; voc/betex
 10363 medewerker grootvak maatkleding; voc/betex
 10364 eerste medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10366 ondernemer/middenkader medewerker breedvak maatkleding; voc/betex
 10369 specialist mechanische verwerking; voc/betex
 10370 uitvoerend medewerker kleinvak maatkleding; voc/betex
 10371 uitvoerend medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10374 operator veredeling; voc/betex
 10375 operator garenderverwerking; voc/betex
 10377 operator vezelverwerking; voc/betex
 10378 assistent medewerker naaizaal; voc/betex
 10379 assistent operator veredeling; voc/betex

10380 assistent operator garenverwerking; voc/betex
 25051 ontwerpend leer- en textielverwerker
 90013 allround operator (specialist textiel)
 90015 allround operator (specialist textiel)
 90314 operator (operator textiel)
 91220 medewerker design (allround medewerker design)
 91230 medewerker design (specialist design)
 91240 medewerker mode/maatkleding (basisedewerker mode/maatkleding)
 91250 medewerker mode/maatkleding (allround medewerker mode/maatkleding)
 91260 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)
 91280 productiecoördinator
 91291 operator textiel (operator textiel chemisch)
 91292 operator textiel (operator textiel mechanisch)
 92520 assistent medewerker mode/maatkleding/interieur
 92530 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker textiel)
 93780 productiecoördinator
 93781 productiecoördinator fashion (commercieel medewerker fashion)
 93782 productiecoördinator fashion (productiebegeleider fashion)
 94450 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker binnendienst textiel)
 94460 commercieel medewerker buitendienst textiel
 94470 medewerker design
 94471 medewerker design (medewerker styling)
 94472 medewerker design (cad-stylist)
 95740 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)

7c *

Hulp bij zorg en welzijn

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

10795 zorghulp; ovdb l o b
 91420 zorghulp

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

10428 helpende; ovdb l o b
 10745 helpende welzijn (hw); ovdb l o b
 25475 begeleider gehandicaptenzorg
 25476 begeleider specifieke doelgroepen
 25498 helpende zorg en welzijn
 91340 helpende breed
 91351 helpende (zorg)
 92640 helpende zorg & welzijn

7z *

Gezondheidszorg en welzijn; ongedeeld

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

22188 zorghulp (zorg en welzijn) niv 1
 22190 verzorgende-ig (zorg en welzijn) niv 3
 22191 mbo-verpleegkundige (zorg en welzijn) niv 4

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

22076 optiek (ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek) niv 4
 22189 helpende zorg & welzijn (zorg en welzijn) niv 2
 22195 maatschappelijke zorg (zorg en welzijn) niv 4
 22197 pedagogisch werk (zorg en welzijn) niv 4
 22200 sociaal-cultureel werker (zorg en welzijn) niv 4
 25047 audicien
 25054 allround medewerker optiek
 25055 opticien
 25056 verkoopmedewerker optiek
 25136 intercedent
 25479 thuisbegeleider
 79140 zorg en welzijn niv 4
 80030 experimentele leergang vmbo-mbo niveau 2 in de sector zorg en welzijn

Definities en afkortingen

NPRZ	Nationaal Programma Rotterdam Zuid; langjarig programma voor de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde ("Rotterdam Zuid") dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing
Rotterdam Zuid	de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde
Focuswijken	de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CvB	Centrum voor Beleidsstatistiek; onderdeel van het CBS dat onder voorwaarden databestanden voor onderzoek beschikbaar stelt
SSB	Sociaal Statistisch Bestand; een collectie gegevensbestanden van het CBS
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs; vorm van hoger onderwijs
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
po	praktijkonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vo	voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs
vsv-ers	(nieuwe) voortijdig schoolverlaters; alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar die in een schooljaar zonder startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs; vorm van hoger onderwijs

DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs; Agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap die verschillende onderwijswetten en regelingen uitvoert
Cito(eindtoets)	(toets voor leerlingen van het basisonderwijs in groep 8 voor het best passende vervolgonderwijs die wordt georganiseerd door het) Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling
autochtoon	persoon van wie beide ouders in Nederland zijn geboren
allochtoon	persoon van wie ten minste één van de ouders in het buitenland geboren is
overig westers	allochtoon van wie ten minste één van de ouders geboren is in één van de landen in Europa (exclusief Turkije en de MOE-landen), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan
overig niet-westers	allochtoon van wie tenminste één ouder is geboren in een land in Azië (m.u.v. Japan en Indonesië), Afrika of Latijns Amerika; Antilliaanse, Surinaamse, Turkse en Marokkaanse personen behoren niet tot deze groep, maar worden apart onderscheiden

N.B.: Namen van onderwijsvormen die uit méér dan twee woorden bestaan ('voortgezet speciaal onderwijs'), zijn in dit rapport afgekort ('vso'); namen die uit één of twee woorden bestaan zijn voluit geschreven ('basisonderwijs'; 'speciaal onderwijs'. Uitzondering: in hoofdstuk 5 worden omwille van de leesbaarheid de woorden 'mbo', 'hbo' en 'wo' eveneens meestal afgekort.